

*PAŃSTWOWY POWIATOWY INSPEKTOR SANITARNY WE WRZEŚNI*

**OCENA STANU SANITARNEGO I SYTUACJI  
EPIDEMIOLOGICZNEJ**

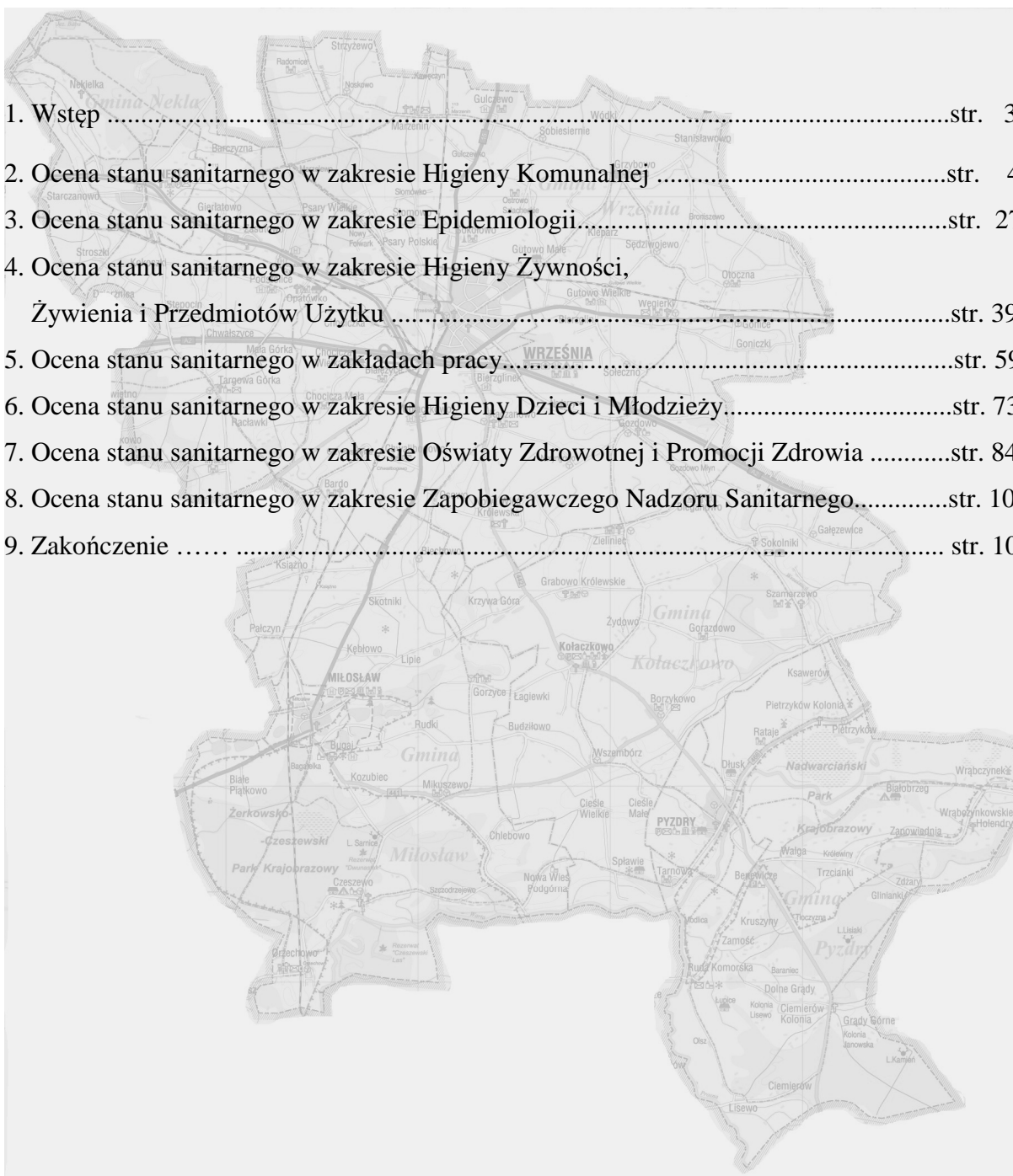
**POWIATU WRZESIŃSKIEGO  
ZA ROK 2013**



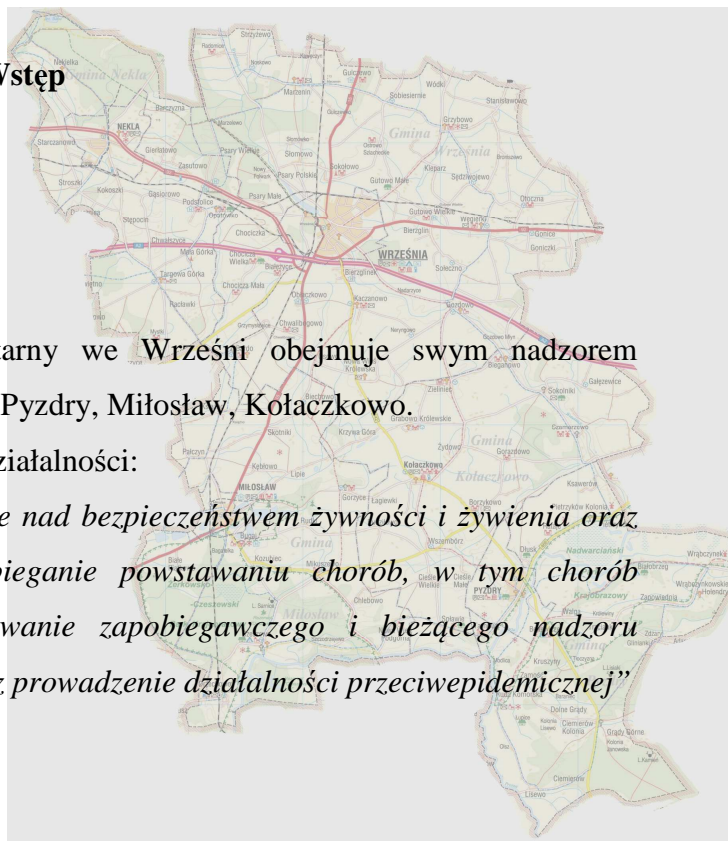
Września, luty 2014 r.

## Spis treści:

1. Wstęp .....	str. 3
2. Ocena stanu sanitarnego w zakresie Higieny Komunalnej .....	str. 4
3. Ocena stanu sanitarnego w zakresie Epidemiologii.....	str. 27
4. Ocena stanu sanitarnego w zakresie Higieny Żywności, Żywienia i Przedmiotów Użytku .....	str. 39
5. Ocena stanu sanitarnego w zakładach pracy.....	str. 59
6. Ocena stanu sanitarnego w zakresie Higieny Dzieci i Młodzieży.....	str. 73
7. Ocena stanu sanitarnego w zakresie Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia .....	str. 84
8. Ocena stanu sanitarnego w zakresie Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego.....	str. 101
9. Zakończenie .....	str. 109



## Wstęp



Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny we Wrześni obejmuje swym nadzorem następujące miasta i gminy: Września, Nekla, Puzdry, Miłosław, Kołaczkowo.

W roku 2013 zgodnie z głównym celem działalności:

*„Promowanie zdrowego stylu życia, czuwanie nad bezpieczeństwem żywności i żywienia oraz bezpieczeństwem zdrowotnym wody, zapobieganie powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych poprzez sprawowanie zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego zakresu zdrowia publicznego oraz prowadzenie działalności przeciwepidemicznej”*

prowadzono nadzór sanitarny nad warunkami:

- zdrowotnymi żywności i żywienia,
- higieny środowiska,
- higieny pacy,
- higieny w szkołach i innych placówkach oświatowo - wychowawczych.

Celem sprawowanego nadzoru była ochrona zdrowia ludzkiego przed wpływem czynników szkodliwych. Wykonywanie zadań odbywało się poprzez:

- sprawowanie zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego,
- prowadzenie działalności zapobiegawczej i przeciwepidemicznej w zakresie chorób, zwłaszcza zakaźnych,
- inicjowanie, organizowanie, koordynowanie i prowadzenie działalności oświatowo-zdrowotnej w celu kształtowania postaw i zachowań prozdrowotnych.

Powyższe zadania realizowane były przez poszczególne komórki organizacyjne stacji lub samodzielne stanowiska pracy:

- Higienę Żywności, Żywienia i Przedmiotów Użytku,
- Higienę Komunalną,
- Higienę Pracy,
- Epidemiologię,
- Higienę Dzieci i Młodzieży,
- Oświatę Zdrowotną i Promocję Zdrowia,
- Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny.

**Ocena stanu sanitarnego**  
**w zakresie Higieny Komunalnej**



**I. Monitoring jakości wody przeznaczonej do spożycia.**

Celem nadrzędnym działań Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest ochrona zdrowia ludzi, realizowana między innymi poprzez monitoring jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Wodę kontrolujemy się od ujęcia aż do „kranu konsumenta”.

Wymagania dla wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi określa rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi / Dz. U. z 2007 r. Nr 61, poz. 417 z późn. zm./.

W/w rozporządzenie określa min.: wymagania dotyczące jakości wody, sposób oceny jakości wody, zakres badań, program monitoringu jakości wody.

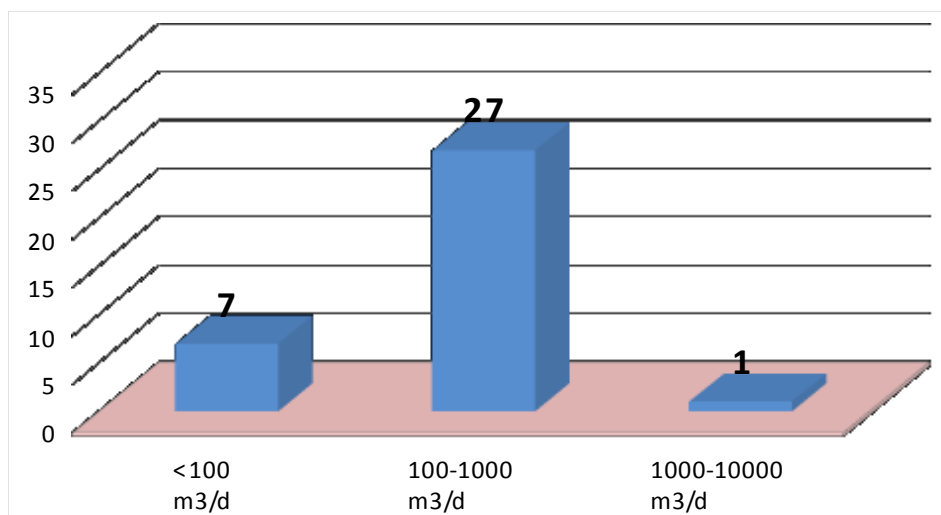
**Próbki wody do spożycia są pobierane przez Państwową Inspekcję Sanitarną regularnie zgodnie z ustalonym harmonogramem na dany rok i z określoną częstotliwością.**

W 2013 r. woda przeznaczona do zbiorowego zaopatrzenia mieszkańców powiatu wrzesińskiego była pozyskiwana z 33 ujęć wód podziemnych, natomiast 2 ujęcia to ujęcia tylko lokalne. Łączna ilość wodociągów na terenie powiatu wrzesińskiego to 35 wodociągów.

W 2013 r. skontrolowano wszystkie ujęcia wód podziemnych stale zaopatrujące mieszkańców w wodę do spożycia, co stanowiło 100 % obiektów objętych ewidencją. Pracownicy pionu higieny komunalnej pobrali 189 prób wody przeznaczonej do spożycia. Wśród objętych nadzorem wodociągów udział poszczególnych grup urządzeń o danej produkcji wody w 2013 r. przedstawiał się następująco:

- 4. poniżej 100 m<sup>3</sup>/dobę – 7 wodociągów, w tym 1 wodociąg lokalny (Hotel Polonia Podstolice))
- 5. 100 - 1000 m<sup>3</sup>/dobę – 27 wodociągów, w tym 1 wodociąg lokalny (Mleczarnia)
- 6. 1000 - 10000 m<sup>3</sup>/dobę – 1 wodociąg.





Na terenie powiatu wrzeńskiego pod nadzorem jest 5 wodociągów publicznych miejskich: we Wrześni, w Miłosławiu, Nekli, 2 wodociągi w Pyzdrach oraz 1 wodociąg lokalny miejski (Mleczarnia). Pozostałe wodociągi to wodociągi publiczne wiejskie znajdujące się na terenach wiejskich, w tym jeden wodociąg lokalny (Hotel Polonia w Podstolicach).

**Bez zmian w porównaniu z rokiem 2012 pozostała jakość wody w 34 wodociągach:**

- [wodę spełniającą normy sanitarne dostarczało 31 wodociągów tj.](#)
  - gmina Września: Września, Nowy Folwark, Otoczna, Kaczanowo, Bardo, Gozdowo, Gutowo Małe, lokalny - Mleczarnia we Wrześni, Sokołowo, Marzenin, Kawęczyn, Gulczewo,
  - gmina Nekla: Nekla, Targowa Górka, Podstolice, lokalny – Hotelu Polonia w Zasutowie,
  - gmina Miłosław: Miłosław, Pałczyn, Białe Piątkowo, Skotniki, Bugaj, Czeszewo,
  - gmina Kołaczkowo: Wszembórz, Bieganowo, Kołaczkowo, Gorazdowo, Sokolniki.
  - gmina Pyzdry: Pietrzyków, Pyzdry ul. Wrocławska, Lisewo, Wrąbczynek.
  
- [wodę nie spełniającą wymagań dostarczały 3 wodociągi tj:](#)
  - gmina Nekla: Stroszki (podwyższona wartość mętności, zawartości manganu amoniaku i żelaza),
  - gmina Pyzdry: Pyzdry ul. Nadrzeczna (ponadnormatywna zawartość manganu)

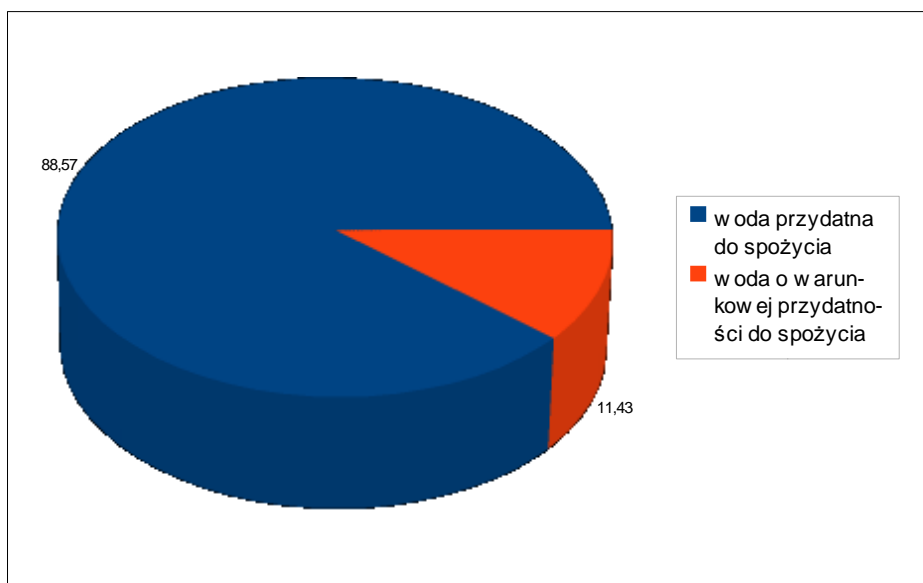
- gmina Września: Bierzplin (podwyższona wartość manganu),

**W porównaniu do roku 2012 pogorszyła się jakość wody w 1 wodociągu:**

- gmina Września: Ostrowo Szlacheckie (podwyższona zawartość manganu, żelaza oraz mętności),

W porównaniu z rokiem poprzednim nastąpiła zmiana właściciela jednego wodociągu. Z dniem 26.06.2013 r. wodociąg zakładowy w Podstolicach został sprzedany na rzecz Gminy Nekla.

Z dniem 1.07.2013 r. Stacja Uzdatniania Wody w Pyzdrach przy ul. Nadrzecznej powróciła do zaopatrywania ludności Pyzdr w wodę, po uprzednim przedstawieniu wyników badań z wewnętrznej kontroli jakości wody. Przeprowadzone analizy wody nie wykazały przekroczeń wartości WWA i benzo(a)pirenu, lecz podwyższoną wartość manganu. Kolejne badanie wody przeprowadzone w ramach nadzoru PIS potwierdziło problem ponadnormatywnej zawartości związków manganu.



*Wykres - Jakość wody do spożycia przez ludzi w wodociągach na terenie gminy Września*

**Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny we Wrześni dla poniższych wodociągów  
stwierdza przydatność wody**

**Producent: Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. we Wrześni ul.  
Miłostawska 8**

<b>Nazwa wodociągu</b>	<b>Produkcja wody (m<sup>3</sup>/d)</b>	<b>Liczba ludności zaopatrywanej w wodę</b>	<b>Jakość wody</b>	<b>Przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrów</b>
Wodociąg publiczny Września	4523	29950	woda przydatna do spożycia przez ludzi	-
Wodociąg publiczny Bardo	285,9	1250	woda przydatna do spożycia przez ludzi	-
Wodociąg publiczny Gozdowo	129,2	850	woda przydatna do spożycia przez ludzi	-
Wodociąg publiczny Kaczanowo	579,0	3520	woda przydatna do spożycia przez ludzi	-
Wodociąg publiczny Nowy Folwark	406,4	2865	woda przydatna do spożycia przez ludzi	-
Wodociąg publiczny Otoczna	392,4	2460	woda przydatna do spożycia przez ludzi	-
Wodociąg publiczny Gutowo Małe	84,3	670	woda przydatna do spożycia przez ludzi	-

**Producent: Zakład Gospodarki Komunalnej w Nekli ul. Nad Maskawą 5**

<b>Nazwa wodociągu</b>	<b>Produkcja wody (m<sup>3</sup>/d)</b>	<b>Liczba ludności zaopatrywanej w wodę</b>	<b>Jakość wody</b>	<b>Przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrów</b>
Wodociąg publiczny Nekla	703,0	4977	woda przydatna do spożycia przez ludzi	-
Wodociąg publiczny Targowa Górka	144,0	1007	woda przydatna do spożycia przez ludzi	-
Wodociąg zakładowy Podstolice	125,0	565	woda przydatna do spożycia przez ludzi	-

**Producent: Zakład Gospodarki Komunalnej w Miłosławiu ul. Mostowa 18**

<b>Nazwa wodociągu</b>	<b>Produkcja wody (m<sup>3</sup>/d)</b>	<b>Liczba ludności zaopatrywanej w wodę</b>	<b>Jakość wody</b>	<b>Przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrów</b>
Wodociąg publiczny Miłosław	835,0	4800	woda przydatna do spożycia przez ludzi	-
Wodociąg publiczny Białe Piątkowo	120,3	283	woda przydatna do spożycia przez ludzi	-
Wodociąg publiczny Skotniki	58	287	woda przydatna do spożycia przez ludzi	-
Wodociąg publiczny Pałczyn	113,0	482	woda przydatna do spożycia przez ludzi	-
Wodociąg publiczny Bugaj	154,0	950	woda przydatna do spożycia przez ludzi	-
Wodociąg publiczny Czeszewo	564,0	3520	woda przydatna do spożycia przez ludzi	-

**Producent: Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Kołaczku ul. Wrzesińska 41**

<b>Nazwa wodociągu</b>	<b>Produkcja wody (m<sup>3</sup>/d)</b>	<b>Liczba ludności zaopatrywanej w wodę</b>	<b>Jakość wody</b>	<b>Przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrów</b>
Wodociąg publiczny Kołaczkowo	295,8	1783	woda przydatna do spożycia przez ludzi	-
Wodociąg publiczny Sokolniki	321	882	woda przydatna do spożycia przez ludzi	-
Wodociąg publiczny Wszembórz	223,1	1385	woda przydatna do spożycia przez ludzi	-
Wodociąg publiczny Gorazdowo	137,3	638	woda przydatna do spożycia przez ludzi	-
Wodociąg publiczny Bieganowo	401,9	1368	woda przydatna do spożycia przez ludzi	-

**Producent: Zakład Gospodarki Komunalnej, Mieszkaniowej i Usług Wodno Kanalizacyjnych w Pызdrach ul. Magistracka 1**

<b>Nazwa wodociągu</b>	<b>Produkcja wody (m<sup>3</sup>/d)</b>	<b>Liczba ludności zaopatrywanej w wodę</b>	<b>Jakość wody</b>	<b>Przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrów</b>
Wodociąg publiczny Pызdry ul. Wrocławska	265,4	1680	woda przydatna do spożycia przez ludzi	-
Wodociąg publiczny Pietrzyków	291,6	2533	woda przydatna do spożycia przez ludzi	-
Wodociąg publiczny Lisewo	229,5	1672	woda przydatna do spożycia przez ludzi	-
Wodociąg publiczny Wrąbczynek	146,2	838	woda przydatna do spożycia przez ludzi	-

Producent: P.P.H. „AGROPOL” Sp. z o.o w Sokołowie ul. Szlachecka 26

Nazwa wodociągu	Produkcja wody (m <sup>3</sup> /d)	Liczba ludności zaopatrywanej w wodę	Jakość wody	Przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrów
Wodociąg zakładowy Kawęczyn	3,8	96	woda przydatna do spożycia przez ludzi	-
Wodociąg zakładowy Gulczewo	37,4	162	woda przydatna do spożycia przez ludzi	-
Wodociąg zakładowy Sokołowo	154,1	680	woda przydatna do spożycia przez ludzi	-
Wodociąg zakładowy Marzenin	214,9	1020	woda przydatna do spożycia przez ludzi	-

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny we Wrześni dla poniższych wodociągów stwierdza warunkową przydatność wody

Producent: Rolniczy Kombinat Spółdzielczy w Stroszkach

Nazwa wodociągu	Produkcja wody (m <sup>3</sup> /d)	Liczba ludności zaopatrywanej w wodę	Jakość wody	Przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrów
Wodociąg zakładowy Stroszki	31,0	164	woda warunkowo przydatna do spożycia przez ludzi	mętność, amoniak, mangan, żelazo



Producent: P.P.H. „AGROPOL” Sp. z o.o w Sokołowie ul. Szlachecka 26

Nazwa wodociągu	Produkcja wody (m <sup>3</sup> /d)	Liczba ludności zaopatrywanej w wodę	Jakość wody	Przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrów
Wodociąg zakładowy Bierzgin	142,9	675	woda warunkowo przydatna do spożycia przez ludzi	mangan
Wodociąg zakładowy Ostrowo Szlacheckie	6,3	153	woda warunkowo przydatna do spożycia przez ludzi	mangan, żelazo, mętność

Producent: Zakład Gospodarki Komunalnej, Mieszkaniowej i Usług Wodno Kanalizacyjnych w Pyzdrach ul. Magistracka 1

Nazwa wodociągu	Produkcja wody (m <sup>3</sup> /d)	Liczba ludności zaopatrywanej w wodę	Jakość wody	Przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrów
Wodociąg publiczny Pyzdry ul. Nadrzeczna	152,0	500	woda warunkowo przydatna do spożycia przez ludzi	mangan

Nieprawidłowa jakość wody, która dostarczana była przez cztery w/w wodociągi kwestionowana była pod względem fizykochemicznym, ze względu na przekroczenia zawartości manganu, amoniaku, żelaza i mętności.

Podwyższona wartość **mętności** wpływa jedynie na pogorszenie organoleptycznych właściwości wody, a nie na aspekty zdrowotne. Mętność wody uwarunkowana jest obecnością różnych związków nierozpuszczonych w wodzie, w tym wytrącających się związków żelaza czy manganu.

Duża zawartość **żelaza** w sieci wodociągowej sprzyja rozwojowi nitkowatych bakterii żelazistych, które oprócz zwiększania barwy i mętności nadają wodzie wyczuwalny „metaliczny” posmak. Wysokie stężenia mogą powodować powstawanie brunatnych plam i zacieków przy praniu bielizny, takie same plamy powstają na urządzeniach sanitarnych.

Określenie dopuszczalnej zawartości żelaza w wodzie do picia na poziomie 0,2 mg/l nastąpiło nie z powodów zdrowotnych, lecz estetyczno - organoleptycznych i ekonomicznych. Przekroczenie w/w wskaźnika nie stanowi zagrożenia zdrowotnego, lecz powoduje pogorszenie walorów estetyczno-smakowych wody.

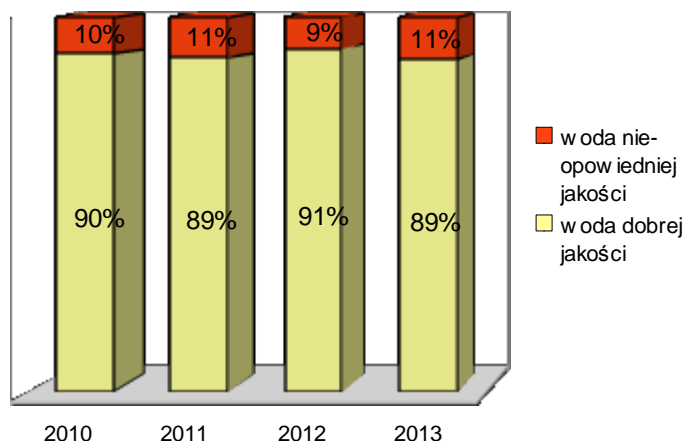
Dopuszczalna zawartość **manganu** ze względów zdrowotnych z uwzględnieniem Tolerowanej Dawki Diennej oraz dziennego spożycia wody wynosi 0,4 mg/l przy wartości akceptowalnej przez konsumenta 0,1 mg/l. W wodach zawierających > 0,02 mg/l manganu tworzą się osady w rurach oraz mogą się rozwijać bakterie manganowe dając wodzie nieprzyjemny, stęchły smak i zapach utrudniając przy tym dezynfekcję sieci.

Podwyższona zawartość **amoniaku** może powstawać w wodach podziemnych na skutek redukcji azotynów i azotanów przez siarkowodór, siarczki lub substancje humusowe. Jednak amoniak pochodzenia mineralnego nie stwarza problemów zdrowotnych. Światowa Organizacja Zdrowia określa wartość normatywną amoniaku na poziomie 1,5 mg/l.

W ramach pełnionego nadzoru nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w 2013 r. pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej przeprowadzili:

- kontrolę stanu sanitarnego 33 urządzeń wodociągowych stale zaopatrujących mieszkańców w wodę do spożycia,
- pobrano łącznie 189 prób wody do spożycia.
- wydano 7 decyzji administracyjnych, w celu wyegzekwowania poprawy jakości wody pod względem fizykochemicznym – o warunkowej przydatności wody do spożycia,
- wydano 105 decyzji o przydatności wody do spożycia,
- wydano 9 decyzji płatniczych.

**Wykres 1. Jakościowe zaopatrzenie ludności w wodę w latach 2010-2013.**



**Tab.1. Liczba prób w wodzie przeznaczonych do spożycia przez ludzi w 2012 r.**

	Miasto			Wieś			Razem Miasto + Wieś		
	MK	MP	N	MK	MP	N	MK	MP	N
PSSE									
WRZEŚNIA	35	7	12	94	21	28	129	28	40

**Tab.2. Liczba prób w wodzie przeznaczonych do spożycia przez ludzi w 2013 r.**

	Miasto			Wieś			Razem Miasto + Wieś		
	MK	MP	N	MK	MP	N	MK	MP	N
PSSE									
WRZEŚNIA	31	7	3	96	29	23	127	36	26

**MK** – analiza podstawowa, **MP** – analiza rozszerzona zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007 r. w sprawie jakości wody przeznaczonych do spożycia przez ludzi / Dz. U. z 2007 r. Nr 61, poz. 417 z późn. zm./.

W bieżącym roku pobrano próby wody z instalacji wody ciepłej w kierunku bakterii z rodzaju *Legionella* sp. w Przedszkolu Niepublicznym „Mali Przyrodnicy” przy ul. Słowackiego 54 we Wrześni w 3 punktach:

- łazienka parter
- kuchnia parter
- łazienka I piętro

Przeprowadzona analiza nie wykazała bakteriologicznego zanieczyszczenia wody. Uzyskane wyniki mieszczą się w dopuszczalnej wartości określonej w załączniku 1 D Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007 r. w sprawie jakości wody przeznaczonych do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2007 r. Nr 61, poz. 417 z późn. zm.).

## **Wnioski**

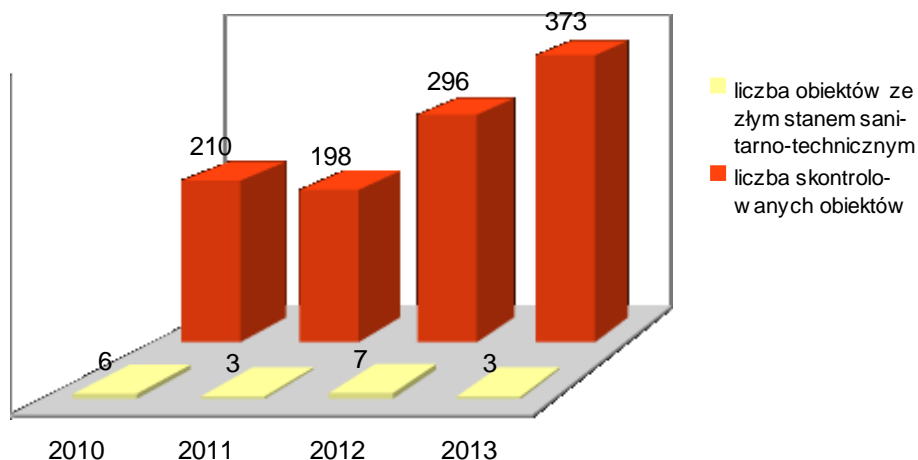
W 2013 r. 98,0 % mieszkańców powiatu wrzesińskiego miało możliwość korzystania z wody, która spełniała wymogi sanitarne określone w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi / Dz. U. z 2007 r. Nr 61, poz. 417 z późn. zm./.

## **II. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej**

Kolejnym istotnym kierunkiem działania oddziału Higieny Komunalnej było sprawowanie nadzoru nad przestrzeganiem zasad higieny w obiektach komunalnych, usługowych, wczasowo - turystycznych, hotelach, basenach kąpielowych, dworcach i innych obiektach użyteczności publicznej.

W 2013 r. kontroli poddano 117 obiektów użyteczności publicznej. Do obiektów tych zaliczano: baseny kąpielowe, ustępy publiczne, obiekty hotelarskie, zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej, solaria, dworce PKS, PKP oraz inne obiekty użyteczności publicznej takie jak stadiony, boiska, transport, stacje paliw, parkingi.

**W trakcie przeprowadzonych kontroli w 2013 roku w 3 obiektach stwierdzono zły stan sanitarny. Stanowi to 0,8 % skontrolowanych obiektów użyteczności publicznej, co przedstawia wykres nr 1. Poniżej opisano grupę tych obiektów.**



**Wykres 1. Wyniki kontroli obiektów użyteczności publicznej w latach 2010-2013.**

- Schronisko Młodzieżowe w Nakielce - podczas przeprowadzonej kontroli stwierdzono: ubytki tynku i farby na ścianach, brudne sufity i ściany w pokojach mieszkalnych i na korytarzu, zarwane łóżka we wszystkich wykorzystywanych pokojach mieszkalnych, ubytki emalii, zardzewiałe brodziki przy natryskach w sanitariatach damskim i męskim, zarwany sufit na korytarzu przy schodach na I piętrze budynku. W związku ze stwierdzonymi w/w usterkami wystosowano pismo na podstawie art. 40 ust. 3 Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych (tekst jednolity: Dz.U z 2004 r., Nr 223, poz. 2268 z póź. Zm.) do Urzędu Marszałkowskiego w Poznaniu, przedstawiające zaistniały problem do wykorzystania służbowego zgodnie z kompetencjami. Według uzyskanej informacji od kierownika placówki czynione są starania o pozyskanie funduszy finansowych na generalny remont wszystkich pomieszczeń.
- Klub Poprawy Kondycji Fizycznej „PERFECT BODY” we Wrześni przy ul. Daszyńskiego - kontrola przeprowadzona w obiekcie wykazała wilgoć i plamy pleśni na suficie w pomieszczeniu szatni męskiej. Na stwierdzone nieprawidłowości została wystosowana decyzja administracyjna z terminem wykonania do 31.01.2014 r.
- Boisko sportowe w Miłosławiu – podczas przeprowadzonej kontroli stwierdzono: ubytki tynku na ścianach w szatni dla gospodarzy, ubytki farby na suficie w szatni dla gospodarzy, ubytki płytek ściennych w toalecie dla gospodarzy, uszkodzony próg w saunie zlokalizowanej przy szatni dla gospodarzy, ubytki farby olejnej na ścianach w szatni dla gości oraz popękane ściany, popękany sufit w szatni dla gości, ubytki farby i tynku na ścianach w pomieszczeniu sędziowskim. W związku ze stwierdzonymi

nieprawidłowościami wystosowano do Urzędu Gminy w Miłosławiu decyzję administracyjną z terminem wykonania uchybień do 30.04.2014 r.

### **Porównaniu z rokiem ubiegłym poprawił się stan sanitarny następujących obiektów.**

- ✓**Hotele** - w bieżącym roku odmalowano korytarz na parterze i I piętrze w *hotelu „Kosmowski” we Wrześni* - remonty i malowania prowadzone są sukcesywnie; w *hotelu „Boss” w Miłosławiu* wymieniono na nowe wykładziny podłogowe w pokojach hotelowych oraz na korytarzu głównym. Odmalowano wszystkie pokoje, w niektórych pokojach założono tapety, w sześciu pokojach wymieniono na nowe łóżka wraz z materacami,
- ✓**Pensjonaty** – - w bieżącym roku odmalowano wszystkie pomieszczenia pokojowe w pensjonacie **„Rondo” w Obłaczkowo 4** oraz dodatkowo w trzech pokojach przeprowadzono gruntowny remont wraz z łazienkami,

### **W porównaniu z rokiem ubiegłym na skutek wydanych decyzji poprawie sanitarnej uległy następujące obiekty tj:**

- w hotelu „Dworek Zacisze w Bierzglińku** - przeprowadzona kontrola wykazała wilgoć na suficie w łazience przy jednym z pokoi. Na stwierdzone nieprawidłowości wystosowano decyzję administracyjną z terminem wykonania do 30.11.2013 r. Przeprowadzona kontrola sprawdzająca wykazała wykonanie stwierdzonych nieprawidłowości.
- hotel „KASSANDRA” w Gutowie Wielkim** - przeprowadzona kontrola wykazała obecność wilgoci na suficie w łazience przy pokoju nr 1. Na stwierdzone nieprawidłowości wystosowano decyzję administracyjną z terminem wykonania do 30.06.2013 r. Przeprowadzona kontrola sprawdzająca wykazała wykonanie w/w uchybień.
- Zakład fryzjerski p. A. Ratajewskiej we Wrześni – Zakład fryzjerski p. A. Ratajewskiej we Wrześni** – przeprowadzona kontrola sanitarna wykazała: zawilgocone ściany w pomieszczeniu usługowym. Na stwierdzone została wystosowana decyzja administracyjna z terminem wykonania nieprawidłowości 30.09.2013 r. Wydano decyzję rachunkową. Przeprowadzona kontrola sprawdzająca wykazała wykonanie w/w uchybień.
- peronu PKP we Wrześni** - przeprowadzona kontrola wykazała zawilgocenia i ubytki farby na ścianach w przejściu podziemnym (tunelu) oraz wilgoć na suficie nad schodami prowadzącymi na perony. Wystosowano pismo z art. 30 o PIS do zarządcy obiektu tj. PKP



Polskie Linie Kolejowe S.A. Zakład Linii Kolejowych w Poznaniu o zapewnienie należytego stanu higieniczno-sanitarnego. W odpowiedzi uzyskano informację, iż zostanie wdrożona procedura zlecenia prac remontowych w celu usunięcia w/w uchybień. Prace remontowe zostaną zakończone w terminie do 30 września 2013 r. Przeprowadzona kontrola sanitarna nadplanowa wykazała prawidłowy stan sanitarny.

**Przeprowadzone kontrole sanitarne w pozostałych obiektach użyteczności publicznej wykazywały prawidłowy stan sanitarno – techniczny i porządkowy.**

Baseny - pływalnia kryta we Wrześni przy ul. Koszarowej -. obiekt posiada trzy niecki basenowe, w tym jedną jacuzzi, pozostałe dwie to niecka duża sportowa-pływakowa i niecka mała dla dzieci i młodzieży z podwodnymi masażami. W trakcie całego roku z basenu pobrano łącznie 72 próby wody. Pobór wody odbywał się 1x w miesiącu. W 15 pobranych próbkach wody odnotowano przekroczenia parametrów mikrobiologicznych - 6x w niecce małej, 7x w niecce dużej i 2x w jacuzzi. Przekroczone parametry nie stanowiły zagrożenia dla kąpielących się, w związku z czym w zakresie przebadanych parametrów bakteriologicznych woda nadawała się do kąpieli i została oceniona jako woda dobra. Basen WOSR we Wrześni przy ul. Gnieźnieńskiej- obiekt posiada dwie niecki basenowe, jedna niecka duża (głęboka o pojemności 612 m<sup>3</sup> wody) sportowa-pływakowa i niecka mała (płytko 608 m<sup>3</sup> wody) dla dzieci i młodzieży, dodatkowo w małej niecce znajduje się zjeżdżalnia. W bieżącym roku wyłączona była z eksploatacji mała niecka. W roku 2012 wyłączona była z eksploatacji mała niecka. W 2011 roku przeprowadzono gruntowny remont tej niecki, jednak po zimie wystąpiły usterki techniczne, które uniemożliwiły otwarcie niecki w 2012 roku. W roku 2013 po przeprowadzonych naprawach w 2012 i 2013 r. została włączona do użytku mała niecka. W trakcie całego roku z basenu pobrano łącznie 16 prób wody. Pobór wody odbywał się 1x w miesiącu. W 4 pobranych próbkach wody odnotowano przekroczenia parametrów mikrobiologicznych - 2x w niecce małej, 2x w niecce dużej. Przekroczone parametry nie stanowiły zagrożenia dla kąpielących się, w związku z czym w zakresie przebadanych parametrów

## **(1)HOTELE**

Na terenie powiatu wrzesińskiego obecnie jest 16 obiektów hotelowych:

–na terenie miasta Wrześni 4 hotele:

- a/ hotel „CITY” ul. Fabryczna 5 – **obiekt tymczasowo nieczynny**,
- b/ pokoje noclegowe „Świat Wodny” ul. Koszarowa 8 – **nastąpiła zmiana właściciela**
- c/ hotel „Koss” ul. Wrocławska 43 – *liczba pokoi 65, liczba miejsc noclegowych 153,*
- d/ hotel „Czardasz” ul. Czerniejewska -*liczba pokoi 20, liczba miejsc noclegowych 49*

na terenie gm. Września 4 hotele:

- a/ hotel „Dworek Zacisze w Bierzglińku – -      *liczba pokoi 23, liczba miejsc noclegowych 50,*
- b/ hotel „Kassandra w Gutowie Wielkim - *liczba pokoi 15, liczba miejsc noclegowych 32,*
- c/ pokoje noclegowe „Szafran” w Węgiernkach - *liczba pokoi 8, miejsc noclegowych 21,*
- d/ hotel „Country Club” Nowy Folwark ul. Mostowa 1 – *liczba pokoi 18, miejsc noclegowych 56,*

na terenie miasta Miłosław 1 hotel:

- a/ hotel „Boss” pl. Wiosny Ludów 16 - *liczba pokoi 21, liczba miejsc noclegowych 40,*

na terenie gm. Miłosław 2 hotele:

- a/ hotel „Darz-Bór” w Bugaju – *liczba pokoi 13, liczba miejsc noclegowych 30*
- b/ hotel-pokoje noclegowe w Bugaju- Bagatelka - *liczba pokoi 12, miejsc noclegowych 26,*

na terenie miasta Nekla 1 hotel:

- a/ hotel w Nekli ul. Poznańska 10a – *liczba pokoi 19,*

na terenie gm. Nekla 4 hotele:

- a/ hotel „Jola” w Zasutowie ul. Kwiatowa 1 – *liczba pokoi 25, liczba miejsc noclegowych 49,*
- b/ hotel „Polonia Podstolice” w Zasutowie – *liczba pokoi 29, liczba miejsc noclegowych 50,*
- c/ hotel „Dwór” w Podstolicach ul. Kasztanowa 50 – *liczba pokoi 15, liczba miejsc noclegowych 29,*
- d/ hotel „Barczyzna” w Barczyźnie – *liczba pokoi 28, liczba miejsc noclegowych 68*

*b/ hotel-pokoje noclegowe w Bugaju- Bagatelka - I kontrola, liczba pokoi 12, miejsc noclegowych 26,*





*Hotel-pokoje noclegowe w Bugaju- Bagatelka*

Wśród skontrolowanych obiektów w powiecie, kategoryzację posiadają:

- ✓3 gwiazdki: 4 obiekty hotelowe tj: „Boss” w Miłosławiu, „KOSS” we Wrześni, „Country Club” w Nowym Folwarku „Barczyzna” w Barczyźnie, hotel w Nekli ul. Poznańska,
- ✓2 gwiazdki: 2 obiekty hotelowe tj: „Polonia Podstolice” w Zasutowie i „Jola” w Zasutowie,

Z pozostałych hoteli, które zasługują na wyróżnienie pod względem standardu wyposażenia tj. „Dwór” w Podstolicach i „Darz-Bór” w Bugaju.

Do obiektów o wysokim standardzie świadczonych usług można zaliczyć:

- **hotel „Kosmowski” we Wrześni** – jest to nowoczesny obiekt położony w centrum miasta, całkowicie klimatyzowany, posiadający dwie sale konferencyjne, mogące pomieścić 140 osób, wyposażone w nowoczesny sprzęt audiowizualny oraz dwie mniejsze sale gabinetowe. W hotelu znajduje się również restauracja, sala bankietowa na 130 osób, centrum rozrywki Cosmo Bowling i sauna,

- **hotel „Country Club” w Nowym Folwarku** - obiekt usytuowany przy lesie, dysponuje bardzo ładnie urządzonymi pokojami oraz salą konsumpcyjną. Hotel posiada stadninę koni z możliwością nauki jazdy konnej. Obiekt oferuje miejsce do grillowania i organizowania ognisk oraz plac zabaw dla dzieci.

- **hotel „Boss” w Miłosławiu** – obiekt usytuowany w centrum miasta, mieszczący salę konferencyjno - bankietową, bar – kawiarnię, grill, saunę i solarium. Hotel posiada własną stajnię i organizuje naukę jazdy konnej oraz przejażdżki bryczkami.

- **hotel „DARZBÓR” w Bugaju gm. Miostaw** – obiekt usytuowany w lesie, dysponuje bardzo ładnie urządzonymi pokojami oraz salą konsumpcyjną. Hotel posiada zagrodę danieli, wokół zagospodarowany bardzo dobrze. Do dyspozycji gości są dodatkowe 3 apartamenty odrestaurowanym Zameczku Myśliwskim tuż obok głównego budynku hotelowego.

- **pokoje noclegowe w Bugaju-Bagatelce** – położony w bezpośrednim sąsiedztwie parku miłosławskiego. Do dyspozycji gości są dwie sale bankietowe oraz dwie mniejsze sale oraz pokoje noclegowe. Centrum organizuje konferencje dla firm oraz oferuje naukę jazdy konnej, przejażdżki bryczką, zimą kuligi z ogniskiem, przejażdżki Fuadem oraz jazdy terenowe 4x4. Działa także wypożyczalnia rowerów. Atrakcją dla dzieci są żywe zwierzęta - osiołek i kucyk. Okolica zachęca do uprawiania nordic-walking, wędkowania oraz organizowania gier paintballowych.

- **hotel „Barczyzna” w Barczyźnie gm. Nekla** – położony 35 km od Poznania w kierunku Wrześni, w bezpośredni położeniu lasu. Ze względu na wyjątkową lokalizację obiekt proponuje różne formy rozrywki min. jazda konna, przejażdżki bryczką, wypożyczenie rowerów, paintball, strzelnice laserową, korty tenisowe, boiska do piłki nożnej, nordic walking, bilard, zorganizowanie ogniska, plac zabaw dla dzieci, grill.

- **hotel Dwór w Podstolicach gm. Nekla** – Dwór w Podstolicach położony jest przy trasie prowadzącej z Poznania do Warszawy w odległości około 40 km od Poznania. Otacza go stuletni piękny park, w którym prowadzona jest hodowla pawia,

- **hotel w Nekli przy ul. Poznańskiej 10a** – obiekt zlokalizowany przy głównej trasie Poznań – Września, posiada komfortowo wyposażone pokoje noclegowe, salę bankietową, salę konferencyjną oraz salę serwującą kuchnię staropolską. Sala bankietowa wyposażona w

nowoczesny sprzęt multimedialny. Obiekt oferuje salę gier, miejsce do grillowania, plac zabaw dla dzieci.

**Stan sanitarno - higieniczny i techniczny w skontrolowanych obiektach hotelowych oceniany jest w powiecie jako dobry.**

***PENSJONATY***

Na terenie powiatu wrzesińskiego są 3 pensjonaty:

*na terenie miasta Wrześni zlokalizowany jest 1 pensjonat:*

- pensjonat „Mansarda” ul. Staszica 2 – liczba pokoi 6, liczba miejsc noclegowych 11,

*na terenie gminy Września 2 pensjonaty:*

- pensjonat „Wiosna”, Obłóczkowo 142 – liczba pokoi 10, liczba miejsc noclegowych 17,

- pensjonat „Rondo”, Obłóczkowo 4 – liczba pokoi 6, liczba miejsc noclegowych 10.

Stan pomieszczeń mieszkalnych, sanitariatów i zaplecza obiektów bardzo dobry.

Pod nadzorem PSSE we Wrześni jest 9 gospodarstw agroturystycznych, w trakcie roku likwidacji uległo jedno gospodarstwo agroturystyczne.

W porównaniu z rokiem ubiegłym stan sanitarny nie uległ zmianie. Przeprowadzono kontrole w dziesięciu gospodarstwach agroturystycznych tj.

- gospodarstwo agroturystyczne „HULA” w Gutowie Małym gm. Września,

- gospodarstwo agroturystyczne w Chociczy Wielkiej gm. Września,

- gospodarstwo agroturystyczne „POD BRZÓZKAMI” w Opatówku gm. Nekla,

- gospodarstwo agroturystyczne „POD KOGUTEM” w Dłusku gm. Pyzdry,

- gospodarstwo agroturystyczne „KWITOWSCY” w Łupicach gm. Pyzdry,

- gospodarstwo agroturystyczne „RANCZO” we Wrąbczynku gm. Pyzdry,

- gospodarstwo agroturystyczne „WÓJTOSTWO” w Pyzdrach,

- gospodarstwo agroturystyczne „KOCHANY TYGRYSEK” w Kaczanowie ul. Gospodarska 1,

- gospodarstwo agroturystyczne „U KAZIA” w Czeszewie ul. Leśna 71,

- gospodarstwo agroturystyczne w Nowym Folwarku gm. Września - trakcie roku 2013 zmienił się właściciel obiektu, obecnie placówkę prowadzi osoba, która jest właścicielem hotelu „Country Club” w Nowym Folwarku. Budynek gospodarstwa agroturystycznego i budynek hotelu stanowi jeden obiekt tj. Hotel Country Club” w Nowym Folwarku.



Stan sanitarno - porządkowy w czasie przeprowadzanych kontroli był dobry. Tereny ogrodzone, zamknięte utrzymane w dobrym stanie sanitarno - porządkowym i technicznym.

## **Wnioski**

Wśród skontrolowanych zakładów stwierdzano zróżnicowanie stanu sanitarno - technicznego. Stosunkowo najlepsze były zakłady, które rozpoczęły działalność lub też zostały zmodernizowane. Ogólny stan sanitarny obiektów był zadowalający.

### **III. Stan sanitarny zakładów opieki zdrowotnej.**

#### ***B.I. Działalność kontrolno – represyjna***

•Liczba placówek wg ewidencji:

•podmioty lecznicze:

przychodnie, ośrodki zdrowia, poradnie, ambulatoria z izbą chorych,

lecznice – ogółem:	18 miasto + 5 wieś
medyczne laboratoria diagnostyczne:	4 miasto
zakłady rehabilitacji leczniczej	2 miasto + 1 wieś
inne:	15 miasto + 2 wieś
- <u>praktyka zawodowa</u>	
indywidualne praktyki lekarzy dentyków:	35 miasto + 3 wieś
indywidualne specjalistyczne praktyki lekarskie:	35 miasto + 3 wieś
grupowe praktyki lekarskie:	2 miasto
indywidualne praktyki pielęgniarek:	10 miasto + 4 wieś
grupowe praktyki pielęgniarek	2 miasto
inne	<u>11 miasto</u>

**RAZEM: 152**

liczba placówek skontrolowanych:

•podmioty lecznicze:

przychodnie, ośrodki zdrowia, poradnie, ambulatoria z izbą chorych, lecznice – ogółem:

miasto – 17 w tym: 15 wspólnie przez HK i EP i 2 przez EP

wieś – 4 wspólnie przez HK i EP

medyczne laboratoria diagnostyczne:

miasto – 3 w tym: 3 tylko przez EP

zakłady rehabilitacji leczniczej:

miasto – 2 wspólnie przez HK i EP

wieś – 1 wspólnie przez HK i EP

inne:

miasto – 5 w tym: 1 tylko przez HK , 1 tylko przez EP, 1

wspólnie przez EP i HK, 2 przez HK i HD

wieś – 1 przez HK+HD

•praktyki zawodowe

indywidualne praktyki lekarzy dentyków:

miasto – 30 tylko przez EP

wieś – 3 tylko przez EP

indywidualne specjalistyczne praktyki lekarskie:

miasto – 8 w tym: 6 tylko przez EP, 2 przez

HK i EP

wieś – 0

grupowe praktyki lekarskie:

miasto – 1 wspólnie przez HK i EP

indywidualne praktyki pielęgniarek:

miasto – 2 wspólnie przez HK i EP

inne

miasto- 1 przez HK,

---

**RAZEM: 78**

**W porównaniu z rokiem ubiegłym w 2012 roku poprawił się stan sanitarno - techniczny następujących obiektów:**

***- Przychodnia Lekarza Rodzinnego „DUO-MED. we Wrześni ul. Słowackiego 2:***

- ✓wymalowano wszystkie pomieszczenia obiektu oraz wymieniono na nowe szafy na dokumentację pacjentów w pomieszczeniu rejestracji,

***- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „PRODERMED” Przychodnia Medycyny Pracy i Specjalistyczna s.c. we Wrześni ul. Wiewiórowskiego 6:***

- ✓odmalowano pomieszczenia placówki, w jednym pomieszczeniu założono tapety,

***- NZOZ Przychodnia Specjalistyczna „NOWAMED” we Wrześni ul. Sienkiewicza 12:***

- ✓wymalowano wszystkie pomieszczenia przychodni,

***- Przychodnia Zespołu Lekarza Rodzinnego ”ESKULAP” w Kołaczkowie ul. Miłostawska:***

- ✓wymalowano pomieszczenie poczekalni dla pacjentów oraz pomieszczenie socjalne, wymieniono okna na plastikowe oraz założono nowe drzwi wewnętrzne w placówce.

***✓Poradnia Lekarza Rodzinnego w Orzechowie ul. Świerkowa 5:***

- wymalowano wszystkie pomieszczenia przychodni.

**W porównaniu z rokiem ubiegłym na skutek wydanej decyzji poprawie sanitarnej uległa 1 placówka medyczna tj:**

**Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Rodzinną na Orcholskiej w Gnieźnie** (w ubiegłym roku placówka przekazana pod nadzór tutejszemu organowi) - przeprowadzona kontrola wykazała ubytki listew podłogowych w gabinecie lekarskim przyjmowania osób dorosłych i w poczekalni przy gabinecie zabiegowym. Ponadto stwierdzono brak procedury kontroli wewnętrznej. Na stwierdzone nieprawidłowości wystosowano decyzję administracyjną z terminami wykonania do 28.06.13 r. i 30.09.13 r. Przeprowadzone kontrole sanitarne sprawdzające wykazały wykonanie zaistniałych wcześniej uchybień.

Ponadto w placówce odmalowano pomieszczenie gabinetu lekarskiego, w którym przyjmowane są osoby dorosłe oraz wymieniono na nowe listwy podłogowe w gabinecie lekarskim przyjmowania dzieci chorych oraz przy poczekalni przy tym gabinecie, w gabinecie zabiegowym oraz założono nową wykładzinę w gabinecie zabiegowym.

**W roku 2013 jeden podmiot leczniczy tj: Zespół Poradni Specjalistycznych „VARIUS MEDICA” we Wrześni przy ul. Słowackiego 2 została wyłączona z nadzoru PPIS we Wrześni. Placówka obecnie działa w organach Szpitala Powiatowego we Wrześni przy ul. Słowackiego 2.**

**W bieżącym zlikwidowano miejsce wyczekiwania karettek pogotowia. Obecnie na nadzorowanym terenie nie ma placówek, posiadających środki transportu do przewozu chorych, które należą pod nadzór PSSE we Wrześni.**

Utrzymanie bieżącej czystości we wszystkich pomieszczeniach obiektów było prawidłowe. Podczas przeprowadzanych kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości pod względem sanitarno - porządkowym w kontrolowanych obiektach. Prawidłowo przebiega mycie i dezynfekcja powierzchni i sprzętu.

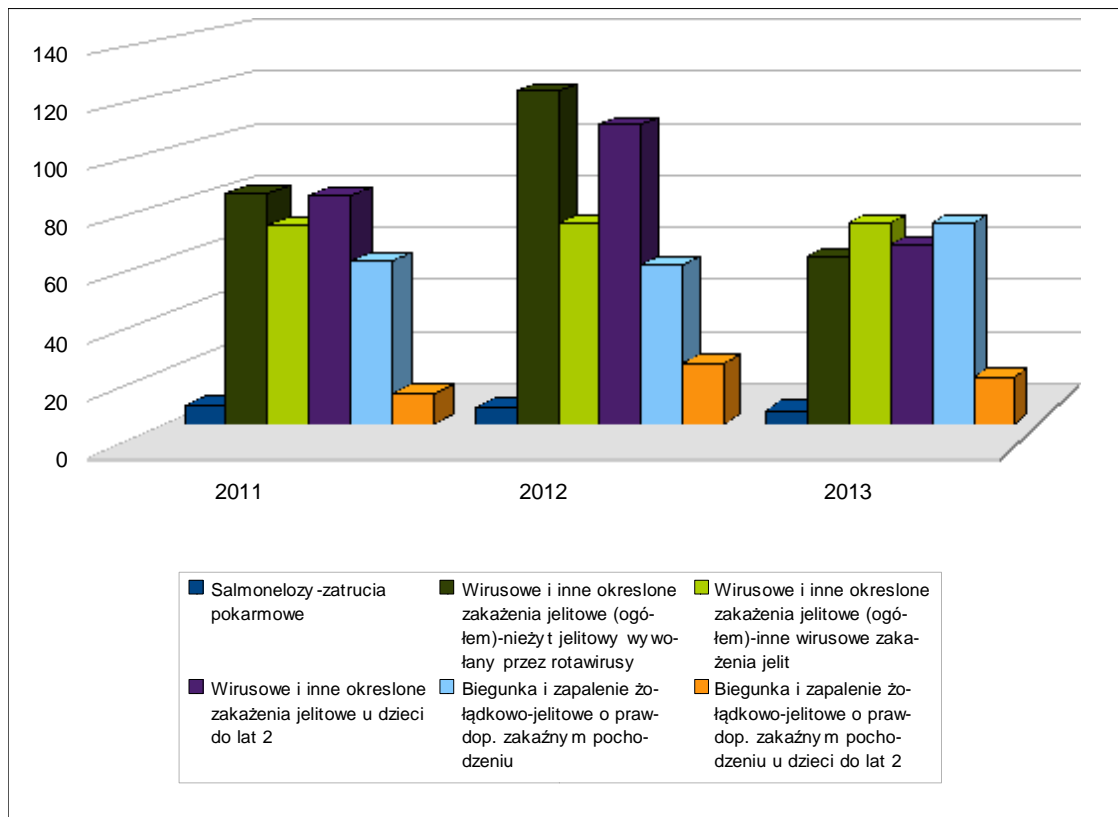
## **II.Podsumowanie**

Podczas przeprowadzonych kontroli w obiektach służby zdrowia stwierdzano dobry stan sanitarno - porządkowy. Prawidłowe jest postępowanie z odpadami medycznymi. We wszystkich placówkach służby zdrowia opracowane są i wdrożone procedury postępowania w zakresie mycia, dezynfekcji i sterylizacji narzędzi.

**Ocena stanu sanitarnego**  
**w zakresie Epidemiologii**

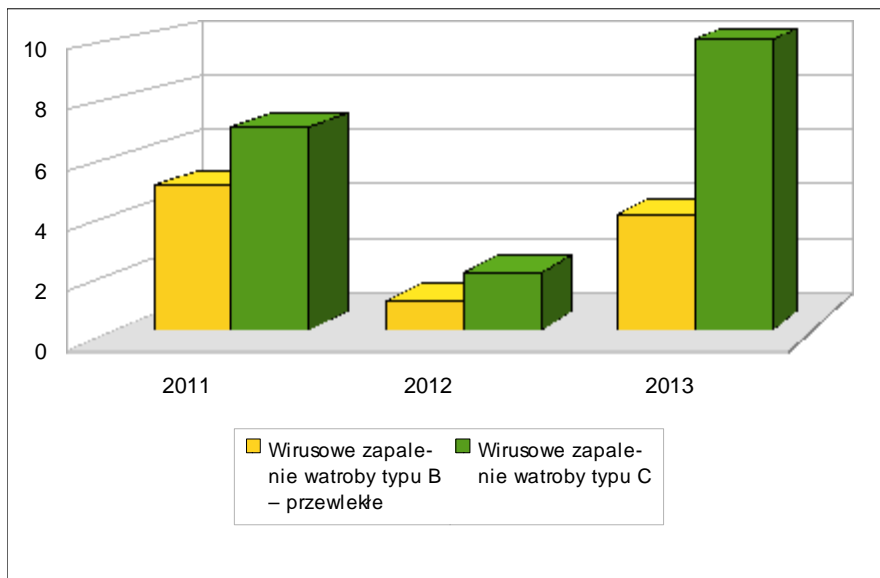
I. Sytuację epidemiologiczną powiatu wrzesińskiego w 2013 roku w porównaniu z rokiem 2012 i 2011 ilustrują poniższe wykresy

**Zakażenia jelitowe i zatrucia pokarmowe**  
(liczba zachorowań w trzech ostatnich latach)



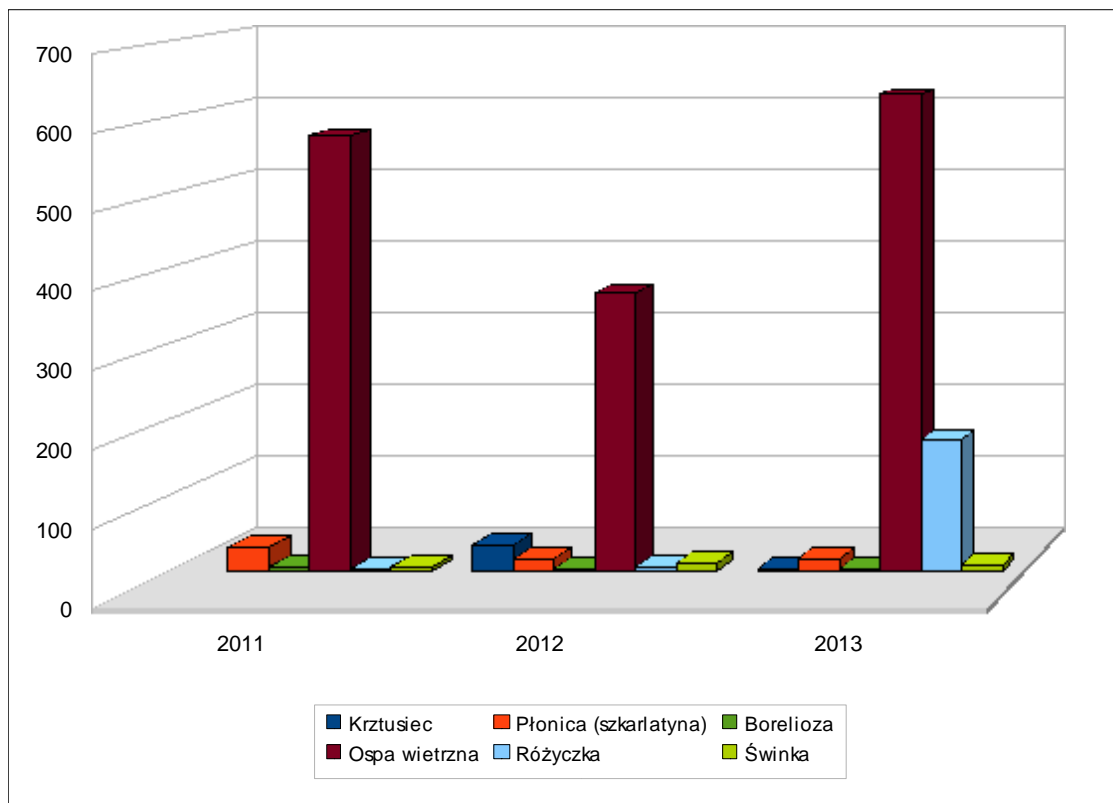
### Wirusowe zapalenie wątroby

(liczba zachorowań w trzech ostatnich latach)



### Inne choroby zakaźne

(liczba zachorowań w trzech ostatnich latach)





## II. OPIS JEDNOSTEK CHOROBOWYCH

### II.1. Choroby, szerzące się drogą pokarmową

W 2013r. nie odnotowano zachorowań na dur brzuszny, dury rzekome, czerwonkę bakteryjną, jersiniozę, zatruc enterotoksyną gronkowcową, toksyną botulinową czy grzybami.

#### Zatrucia pokarmowe (A02.0)

W 2013r. ogółem zgłoszono 5 przypadków zatruc pokarmowych tj. o 1 zachorowanie mniej niż w roku 2012. W mieście odnotowano 3 przypadki, na wsi 2 przypadki. 3 zachorowania wśród kobiet, 2 wśród mężczyzn.

Najwięcej zachorowań nastąpiło w grupie wiekowej 0 - 4 lat - 2 przypadki i w grupie 5 - 9 lat - 2 przypadki, dodatkowo odnotowano 1 przypadek w grupie >60 lat.

We wszystkich przypadkach nie ustalono źródła zatrucia.

Dominujący czynnik etiologiczny to pałeczka Salmonella Enteritidis – wszystkie przypadki.

#### Biegunki u dzieci do lat 2 (A04; A09; A08)

**A04** – W 2013r. nie odnotowano żadnego przypadku.

**A08, A09** - Ogólna liczba zachorowań - **82**, czyli o **49** mniej niż w roku 2012r. i o **12** zachorowań mniej niż w 2011r.

Hospitalizowanych w roku 2013- **60** dzieci. Wszystkie dzieci hospitalizowane badane.

U **46** dzieci wyhodowano wirus Rota, u **15** dzieci wykryto Adenowirus.

Dzieci leczone ambulatoryjnie – **22** – nie badane.

Współczynnik zapadalności w 2011r. - 4976,42, w 2012r. - 4005,88, w 2013r. - 3415,24

Ognisk zachorowań nie odnotowano.

#### WZW typu A

W 2013r. nie odnotowano zachorowań na wzw A.

## II. 2. Ogniska zachorowań.

W 2013r. nie odnotowano ognisk zatrucia pokarmowego.

**Tab.1.** Ogniska zachorowań (inne niż zbiorowe zatrucia pokarmowe) w 2013r.

Czynnik etiologiczny	Miejsce wystąpienia zachorowań	LICZBA				
		ognisk	zachorowań	hospitalizowanych	Dzieci do lat 14	Zgonów
szczepki paciorkowców wywołujące szkarlatynę	Przedszkole Słoneczko we Wrześni	1	3	0	3	0
wirus różyczki	ZSP we Wrześni	1	34	0	0	0
	ZSTiO we Wrześni	1	5	0	0	0
	ZSZ we Wrześni	2	9	0	0	0
wirus ospy wietrznej	Przedszkole Miś Uszatek we Wrześni	2	20	0	20	0
	Przedszkole w Nekli	1	10	0	10	0
	Przedszkole Tęczowa Chatka we Wrześni	1	36	0	36	0
	SSP nr 6 we Wrześni	1	4	0	4	0
	SSP nr 1 we Wrześni	3	26	0	26	0
	Przedszkole Mali Przyrodnicy we Wrześni	1	18	0	18	0
	Przedszkole Polne Kwiatki w Gutowie Małym	1	19	0	19	0
	SSP w Chwalibogowie	1	7	0	7	0
	SSP w Otocznej	1	6	0	6	0
<b>Razem</b>		<b>17</b>	<b>197</b>	<b>0</b>	<b>149</b>	<b>0</b>

-Ogniska zachorowań na szkarlatynę.

Odnutowano 1 ognisko:

-Przedszkole Słoneczko we Wrześni - 3 zachorowania w okresie 25.03.2013 - 11.04.2013

2. Ogniska zachorowań na różyczkę.

Odnutowano 4 ogniska:

- ZSP we Wrześni - 34 zachorowania w okresie 15.02.2013 - 21.05.2013
- ZSTiO we Wrześni - 5 zachorowań w okresie 20.03.2013 - 21.04.2013
- ZSZ we Wrześni - 5 zachorowań w okresie 19.03.2013 - 18.04.2013 oraz 4

zachorowania w okresie 16.05.2013 - 21.06.2013

3. Ogniska zachorowań na ospę wietrzną.

Odnotowano 12 ognisk zachorowań:

- Przedszkole Miś Uszatek we Wrześni - 10 zachorowań w okresie 03.01.2013 - 04.03.2013 oraz 10 zachorowań w okresie 26.11.2013 - 28.12.2013
- Przedszkole w Nekli - 10 zachorowań w okresie 22.01.2013 - 14.03.2013
- Przedszkole Tęczowa Chatka we Wrześni - 36 zachorowań w okresie 03.02.2013 - 10.04.2013
- SSP nr 6 we Wrześni - 4 zachorowania w okresie 13.02.2013 - 05.03.2013
- SSP nr 1 we Wrześni - 17 zachorowań w okresie 11.03.2013 - 18.04.2013 oraz 5 zachorowań w okresie 09.10.2013 - 13.11.2013 oraz 4 zachorowania w okresie 23.12.2013 - 28.12.2013
- Przedszkole Mali Przyrodnicy we Wrześni - 18 zachorowań w okresie 09.04.2013 - 26.06.2013
- Przedszkole Polne Kwiatki w Gutowie Małym - 19 zachorowań w okresie 12.04.2013 - 14.06.2013
- SSP w Chwalibogowie - 7 zachorowań w okresie 02.05.2013 - 22.05.2013
- SSP w Otocznej - 6 zachorowań w okresie 04.05.2013 - 05.06.2013

### **II.3. Choroby w zakresie, których prowadzi się szczepienie ochronne, w tym objęte programami eliminacji**

W 2013r nie odnotowano zachorowań na odrę, tężec, nagminne porażenie dziecięce oraz ostre porażenie dziecięce.

#### **Krztusiec**

W 2013r. odnotowano 3 zachorowania na krztusiec, tj. o 32 mniej niż w 2012r.

Wszystkie zachorowania wśród mężczyzn. 1 zachorowanie w mieście, 2 na wsi.

1 osoba nieszczepiona, 1 osoba szczepiona 4 dawkami, w 1 przypadku brak danych o szczepieniu. 2 osoby hospitalizowane.

2 zachorowania w grupie wiekowej 0 - 4lat, 1 zachorowanie w grupie wiekowej 30 - 39lat.  
Klasyfikacja przypadków: 2 przypadki zarejestrowane jako potwierdzone, 1 przypadek możliwy.

We wszystkich przypadkach wykonano badanie laboratoryjne.

### **Różyczka**

W 2013r. zarejestrowano **175** zachorowań na różyczkę, tj. o **168** więcej niż w 2012r. i o **172** więcej niż w 2011r.

**111** zachorowań zanotowano w mieście, **64** na wsi. **157** zachorowań wśród mężczyzn, **18** zachorowań wśród kobiet.

Zachorowania wystąpiły w grupach wiekowych: 0 - 4 lat - **11** zachorowań; 5 - 9 lat - **10** zachorowań; 10 - 19 lat - **105** zachorowań; 20 - 29 lat - **37** zachorowań, >30 lat - **12** zachorowań.

Najwięcej zachorowań zanotowano wśród chłopców nie szczepionych p/różyczce w grupie wiekowej 15 - 19 lat - **100** przypadków.

Wśród zachorowań **18** osób szczepionych (w tym 1 osoba dwiema dawkami).

1 przypadek zarejestrowany jako prawdopodobny.

Nie stwierdzono powikłań, ani hospitalizacji.

### **Nagminne zapalenie przyusznic (świnka)**

W 2013r. odnotowano **8** zachorowań na świnkę (o 4 mniej niż w 2012r.). Zachorowania wystąpiły w grupie wiekowej 0 - 4 lat - **1** zachorowanie, w grupie wiekowej 5 - 9 lat - **1** zachorowanie, w grupie wiekowej 10 - 19 lat - **6** zachorowań.

**7** zachorowań wśród mężczyzn, **1** wśród kobiet. **6** zachorowań w mieście, **2** na wsi.

Powikłań i hospitalizacji nie było. Wśród zachorowań **4** wystąpiły po szczepieniu (2 osoby zaszczepione 1 dawką i 2 osoby zaszczepione 2 dawkami).

### **WZW typu B**

W 2013r. odnotowano **4** zachorowania wzv B przewlekłe (o 3 więcej niż w 2012r.).

Wszystkie zachorowania wśród kobiet, **2** zachorowania w mieście i **2** na wsi.

Zachorowania wystąpiły w grupach wiekowych: 30 - 39lat - **2** zachorowania; 40 - 49lat - **1** zachorowanie; 50 - 59lat - **1** zachorowanie.

2 osoby szczepione p/wzw B.

Żadna osoba chora nie była związana ze służbą zdrowia.

Nie notowano zachorowań na wzw B ostre.

#### **II.4. Neuroinfekcje oraz choroby: meningokokowa, pneumokokowa i wywołana przez Hemophilus influenzae.**

W 2013r. zarejestrowano 1 przypadek zapalenia opon mózgowo - rdzeniowych (o 1 mniej niż w 2012r.), było to bakteryjne zapalenie opon mózgowo - rdzeniowych oraz posocznica wywołane przez Streptococcus pneumoniae.

Nie notowano zachorowań na meningokokowe oraz wywołane przez Hemophilus influenzae zapalenie opon mózgowo - rdzeniowych i mózgu.

##### Bakteryjne zapalenie opon mózgowo - rdzeniowych oraz posocznica wywołane przez Streptococcus pneumoniae (G00.1, A40.3)

data zachorowania 19.09.2013r., data zgłoszenia do PSSE we Wrześni 24.10.2013r. - zachorowanie zgłoszono na podstawie objawów klinicznych oraz badań płynu mózgowo - rdzeniowego - posiew dodatni - Streptococcus pneumoniae; zejście choroby - wyleczenie.

#### **II.5. Choroby odzwierzęce**

W roku 2013 nie zanotowano zachorowań na włośnicę, leptospirozę, tasiemczycę w tym bąblowicę toksoplazmozę i listeriozę.

#### **II.6. Inne choroby zakaźne**

W 2013r. nie notowano zachorowań na posocznice, salmonellozy pozajelitowe, kamylobakteriozę oraz zakażeń enterokrwotocznymi szczepami E.coli.

#### **Ospa wietrzna**

W 2013r. zgłoszono **629** zachorowań (współczynnik zapadalności wynosi 822,73), to o 260 zachorowań więcej niż w 2012r. i o 54 więcej niż w 2011r. Najwięcej zachorowań odnotowano w grupie wiekowej 0 - 4 r.ż. - **331** zachorowań i w grupie wiekowej 5 - 9 r.ż. - **197**

zachorowania, czyli grupa przedszkolna i szkolna. Pozostałe grupy wiekowe: 10 - 19 lat - 60 zachorowań; 20 - 29 lat - 15 zachorowań; >30lat - 26 zachorowań. Wśród zachorowań żaden przypadek nie wystąpił po szczepieniu. Najwięcej zachorowań odnotowano w okresie wiosennym (marzec - 113; kwiecień - 107; maj - 89). Najmniej zachorowań jesienią (sierpień - 5, wrzesień - 3). Szczyt zachorowań notowano wiosną (marzec i kwiecień).

### **Borelioza**

W 2013r. zarejestrowano 4 przypadki zachorowania na boreliozę, (o 1 więcej niż w 2012r.) 1 zachorowanie wśród kobiet i 3 wśród mężczyzn, 1 zachorowanie w mieście, 3 na wsi.

Pacjenci leczeni ambulatoryjnie. 3 przypadki potwierdzone badaniem serologicznym, 1 przypadek na podstawie objawów klinicznych; źródło zakażenia domniemane - kleszcz, w 3 przypadkach ukąszenie jednokrotne, w 1 przypadku wielokrotne; ukąszenia na terenach polnych, parkowych i leśnych gmin: Pyzdry, Nekla, Kołaczkowo i Małdyty.

Brak przypadków narażenia zawodowego.

### **WZW typu „C”**

W 2013r. ogółem zarejestrowano 11 przypadków zachorowań na wzw typu C (w tym 10 przypadków wg def. z 2009r. i 7 przypadków wg def. z 2005r.), tj. o 9 więcej niż w 2012r. 6 zachorowań zanotowano w mieście i 5 na wsi. 2 przypadki w grupie wiekowej 20 - 29 lat, 2 w grupie wiekowej 40 - 49 lat i 7 przypadków w grupie >60lat. 9 zachorowań wśród kobiet i 2 wśród mężczyzn. W 8 przypadkach prawdopodobna droga zakażenia poprzez kontakt z placówkami służby zdrowia. 1 osoba pracuje w szpitalu jako sprzątaczką. 6 osób szczepionych p/wzwB.

### **II.7. Zatrucia chemicznymi środkami ochrony roślin.**

W 2013r. nie zanotowano zatruc chemicznymi środkami ochrony roślin.

### **II.8. Zapobieganie wściekliznie.**

W 2013r. odnotowano 93 przypadki styczości i narażenia na zakażenie wścieklizną.

6 osób szczepionych p/wścieklicznie - wszystkie z powodu braku obserwacji zwierząt, w 1 przypadku zwierzę (norka) zdechła przed ukończeniem obserwacji (zwłoki spalone - brak możliwości przeprowadzenia badań wirusologicznych)

3 pokąsania przez psy, 2 przez koty i 1 przez norkę.

O wszystkich przypadkach pogryzień informowano Powiatowego Lekarza Weterynarii we Wrześni.

### **III. SZCZEPIENIA OCHRONNE**

#### **III.1. Placówki wykonujące szczepienia ochronne.**

**Tab.2.** Liczba placówek wykonujących szczepienia ochronne

<b>Liczba ogółem</b>	<b>oddziały noworodkowe</b>	<b>gabiny lekarzy rodzinnych</b>	<b>szkoły</b>	<b>inne</b>
<b>20</b>	<b>1</b>	<b>15</b>	<b>0</b>	<b>4</b>

#### **III.2. Niepożądane odczyny poszczepienne.**

W 2013r. do PSSE we Wrześni wpłynęły 2 zgłoszenia niepożądanego odczynu poszczepiennego (podobnie jak w 2012r.):

- po szczepieniu DTP, ACT-HIB- dziewczynka w 3mies. życia, 2 dni po szczepieniu - gorączka 39°C, drgawki gorączkowe, bezdech, biegunka, zasinienie ust i kończyn, pienie śliny, dziecko hospitalizowane; przypadek zakwalifikowany jako NOP ciężki
- po szczepieniu DTP, IMOVAX POLIO i ACT-HIB - dziewczynka w 4mies. życia, w 2 godz. po szczepieniu wystąpiły drgawki niegorączkowe, bezdech, zasinienie kończyn, dziecko hospitalizowane, przypadek zakwalifikowany jako NOP łagodny

#### **III.3. Przechowywanie, transport, termin ważności preparatów szczepionkowych.**

Przechowywanie preparatów szczepionkowych prawidłowe, w lodówkach zaopatrzonych w termometry. Lodówki zabezpieczone - zamykane na klucz lub kłódkę.

Monitoring temperatury prowadzony systematycznie i rejestrowany prawidłowo.

Nie stwierdzono obecności preparatów szczepionkowych przeterminowanych.

Transport prawidłowy w termotorbach wyposażonych w zmrożone wkłady lodowe.

Placówki mają opracowaną instrukcję postępowania w przypadku sytuacji awaryjnej urządzeń chłodniczych lub braku dostawy prądu.

#### **IV. DZIAŁALNOŚĆ KONTROLNA**

##### **Lecznictwo stacjonarne**

Od 01.01.2010r. Szpital Powiatowy we Wrześni Spółka z o.o. podlega kontroli Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Poznaniu. Nie widnieje w ewidencji obiektów Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej we Wrześni.

##### **Lecznictwo ambulatoryjne**

W 2013r. oddział epidemiologii przeprowadził 84 kontrole, w tym 11 dotyczyło realizacji szczepień ochronnych, a 73 dotyczyły stanu sanitarno - higienicznego obiektów oraz zagadnień dezynfekcji i sterylizacji.

Skontrolowano 73 obiekty:

- 21 przychodni lekarzy rodzinnych oraz specjalistycznych
- 3 laboratoria
- 33 gabinety stomatologiczne
- 8 indywidualnych praktyk lekarskich
- 1 grupową praktykę lekarską
- 2 indywidualną praktykę pielęgniarek
- 3 obiekty wykonujący usługi rehabilitacyjne
- 2 inne obiekty

##### **Wnioski:**

Placówki kontrolowane przez pion epidemiologii pod względem sanitarno – higienicznym ocenia się pozytywnie:

1. w gabinetach zabiegowych używa się sprzęt jednorazowego użycia oraz wielokrotnego użycia poddawany sterylizacji
2. wyposażenie w sprzęt medyczny odpowiednie we wszystkich placówkach



3. wnętrza gabinetów wyposażone w sprzęt niezniszczony, o powierzchniach gładkich łatwo zmywalnych, nadających się do dezynfekcji
4. zaopatrzenie w materiały opatrunkowe wystarczające, w większości placówek używane są materiały zakupione w aptece, a w mniejszości po sterylizacji
5. czystość bieżąca odcinków kontrolowanych przez pion epidemiologii utrzymana
6. w skontrolowanych obiektach używane są w większości środki dezynfekcyjne gotowe, dobrane i stosowane prawidłowo zgodnie z przeznaczeniem i zagrożeniem, z aktualną datą ważności
7. nie stwierdzono nieprawidłowości w przygotowywaniu roztworów roboczych środków dezynfekcyjnych oraz w przechowywaniu stężonych preparatów środków dezynfekcyjnych
8. nie stwierdzono również nieprawidłowości w przechowywaniu i transporcie wyrobów sterylnych. Przygotowanie sprzętu do sterylizacji, prowadzenie dokumentacji wykonanych procesów sterylizacyjnych – prawidłowe. Rejestry emisji lamp bakteriobójczych prowadzone prawidłowo i systematycznie.
9. postępowanie z odpadami medycznymi i zużytym sprzętem jednorazowym - prawidłowe
10. kontrola wewnętrzna w zakresie realizacji działań zapobiegających szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych prowadzona zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dn. 27 maja 2010r. i potwierdzona odpowiednią dokumentacją (wyjątek 1 obiekt - tab. 5.2.)

### **Działania podjęte w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami**

(polecenia, decyzje, szkolenia, wystąpienia do dyrektorów placówek)

Podczas przeprowadzanych kontroli nie stwierdzono uchybień i nieprawidłowości w zakresie dezynfekcji, sterylizacji, antyseptyki. Po każdej przeprowadzonej kontroli w czasie jej omawiania, prowadzona jest dyskusja pozwalająca znaleźć maksymalnie dobre rozwiązanie do prawidłowego funkcjonowania placówki, zgodnego z obowiązującymi wymogami sanitarno – higienicznymi.

W 2013r. nieprawidłowości stwierdzono w 2 obiektach:

- przychodnia lekarza rodzinnego - brak dokumentacji potwierdzającej przeprowadzanie kontroli wewnętrznych oraz zły stan listew podłogowych; wydano

decyzję administracyjną, której zalecenia wykonano

- gabinet ginekologiczny - brak bezpośredniego połączenia gabinetu z kabiną higieny osobistej; wydano decyzję administracyjną, której termin jeszcze nie upłynął

#### **IV.1. Współpraca z innymi jednostkami.**

W 2012r. współpracowano z:

1. Inspekcją Weterynaryjną w zakresie wymiany informacji, monitorowania i analizy sytuacji epidemiologicznej zoonoz.
2. Starostwem Powiatowym w zakresie działania na wypadek ataku bioterrorystycznego lub pojawienia się szczególnie niebezpiecznych chorób
3. Mediami (prasa lokalna, biuletyn Starostwa Powiatowego) w zakresie możliwości umieszczania artykułów, informacji, komunikatów)
4. Placówki służby zdrowia w zakresie dystrybucji materiałów oświatowych
5. Z WSSE i PSSE w zakresie przekazywania formularzy zachorowań na chorobę zakaźną i wywiadów epidemiologicznych.

**Ocena stanu sanitarnego w zakresie Higieny Żywności,  
Żywnienia i Przedmiotów Użytku**

**I. CHARAKTERYSTYKA STANU SANITARNEGO OBIEKTÓW ŻYWNOCI I ŻYWIENIA.**

**1. Zakres nadzoru sanitarnego**

1.1 Powiatowa Stacja Sanitarno - Epidemiologiczna we Wrześni w 2013r. nadzorowała obszar 681,60 km<sup>2</sup> zamieszkały przez 73.778 osób, w tym 38.597 w mieście i 35.181 na wsi. Teren powiatu wrzesińskiego obejmuje:

- miasto i gminę Września
- miasto i gminę Miłosław
- miasto i gminę Kołaczkowo
- miasto i gminę Pyzdry
- miasto i gminę Nekla

1.2. **W 2013r.** obejmowano nadzorem **725** obiekty żywności, żywienia i przedmiotów użytku.

W nadzorowanych obiektach przeprowadzono 625 kontroli i rekontroli.

Ogółem wydano 785 pism administracyjnych w tym:

- 135 decyzji nakazujących usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości,
- 2 decyzja o zawieszeniu zatwierdzenia,
- 3 decyzji o zawieszeniu działania;
- 1 decyzja o cofnięciu zatwierdzenia zakładu;
- 2 decyzje zakazujące prowadzenie działalności,
- 1 decyzja zakazująca wprowadzanie do obrotu,
- 1 decyzja wycofania produktu z obrotu;
- 1 decyzja zamknięcia zakładu w części;
- 8 upomnień,
- 124 decyzje zatwierdzające,
- 7 decyzji warunkowo zatwierdzających,

- 331 decyzji rachunkowych,
- 124 decyzji uchylających i wygaszających,
- 38 decyzji zmieniających termin wykonania niezgodności,
- 7 decyzji umarzających postępowanie administracyjne,

1.3. W 2013r. nie wydano tytułów wykonawczych, natomiast wydano 1 postanowienie.

1.4. W 2013r. złożono 7 zażaleń dotyczących m.in.:

- 3 przypadki dotyczyły wprowadzania do obrotu środków spożywczych o niewłaściwej jakości zdrowotnej (np. kurczaka z różną, żelatyny spożywczej, środków spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia) – W każdym przypadku przeprowadzono kontrole tematyczną w obiektach wprowadzających do obrotu środki spożywcze o niewłaściwej jakości zdrowotnej, ukarano mandatem karnym w wysokości 500,00zł. Przekazywano sprawy zgodnie z właściwością terytorialną do właściwych organów, w każdym przypadku odpisywano do osób składających zażalenie.
- 4 przypadki dotyczyły nieodpowiednich warunków higieniczno – sanitarnych w obiektach spożywczych. W każdym przypadku przeprowadzono kontrole tematyczne, spisywano protokół, wydano decyzję zakazującą prowadzenie działalności ukarano mandatem karnymi w wysokości 50,00zł oraz przesłano wnioski o nałożenie kary pieniężnej, gdzie ukarano osobę grzywną w wysokości 1200,00zł.



1.5. Nałożono 39 mandatów karnych na sumę 8.800,00 zł.

1.6. Skierowano 4 wnioski o nałożenie kary pieniężnej do Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Poznaniu. Jeden z wniosków rozpatrzono negatywnie, w jednym nałożono karę pieniężną na kwotę 1200zł, natomiast dwa wnioski są w trakcie postępowania.

1.7. Wystawiono 331 decyzje płatnicze na łączną kwotę 20.275,00 zł.

## 1. Wdrażanie GHP/GMP i HACCP

Lp. Mz	Nazwa obiektu	Liczba obiektów	2013r.			
			GHP/GMP		HACCP	
2.	Automaty do lodów	6	6	<b>86%</b>	0	<b>0%</b>
4.	Piekarnie	15	15	<b>100%</b>	15	<b>100%</b>
5.	Ciastkarnie	11	11	<b>100%</b>	11	<b>100%</b>
7.	Browary	1	1	<b>100%</b>	1	<b>100%</b>
10.	Zakłady garmazeryjne	2	2	<b>100%</b>	2	<b>100%</b>
11.	Zakłady przemysłu zbożowo - młynarskiego	3	3	<b>100%</b>	3	<b>100%</b>
14.	Wytwórnia koncentratów spożywczych	2	2	<b>100%</b>	2	<b>100%</b>
17.	Wytwórnie suplementów diety	1	1	<b>100%</b>	1	<b>100%</b>
21.	Inne wytwórnie żywności	14	14	<b>100%</b>	7	<b>50%</b>
22.	Sklepy spożywcze	307	271	<b>88%</b>	52	<b>17%</b>
23.	Kioski	12	10	<b>63%</b>	0	<b>0%</b>
24.	Magazyny hurtowe	17	15	<b>88%</b>	8	<b>41%</b>
25.	Obiekty ruchome i tymczasowe	10	6	<b>60%</b>	0	<b>0%</b>
27.	Inne obiekty obrotu żywnością	58	7	<b>12%</b>	0	<b>0%</b>
28.	Zakłady Żywnienia zbiorowego typu otwartego	140	95	<b>75%</b>	45	<b>35%</b>
29.	Zakłady Żywnienia zbiorowego typu zamkniętego	68	39	<b>57%</b>	26	<b>38%</b>
31	Wytwórnie materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością	1	1	<b>100%</b>	0	<b>0%</b>

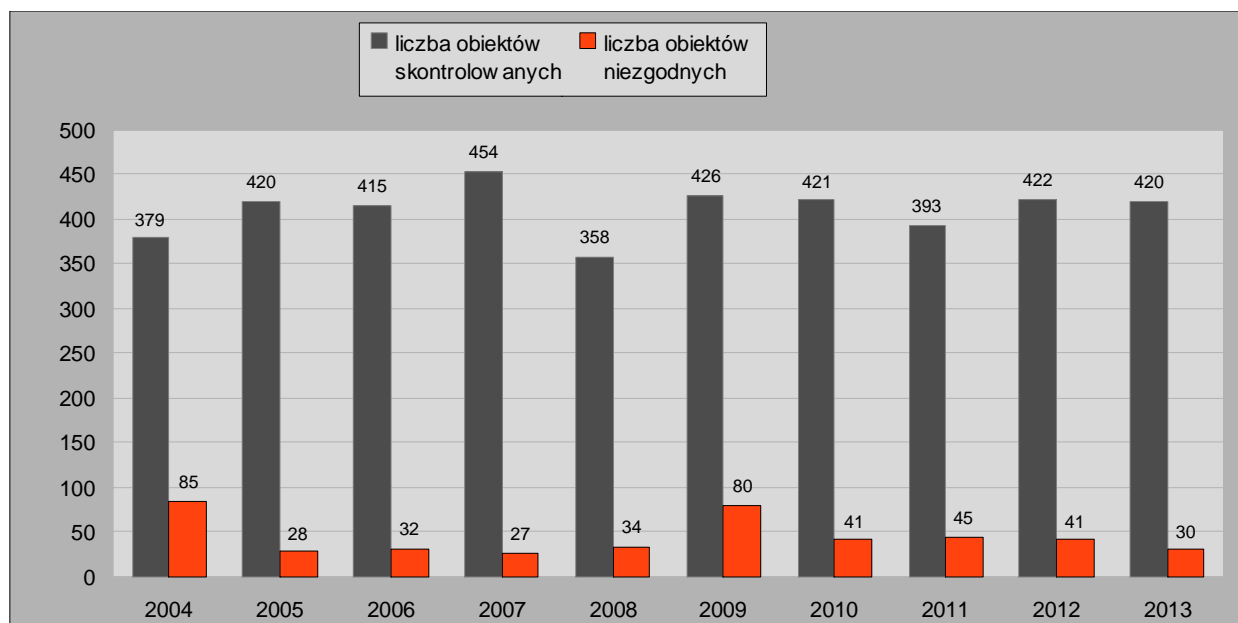
Porównując stan wdrożenia GHP/GMP i HACCP z 2012r. zaobserwowano, że w 2013r. uległo polepszeniu wdrożenie GHP/GMP i HACCP w zakładach produkcyjnych oraz zakładach żywienia zbiorowego typu otwartego.

## 2. Zestawienie porównawcze dotyczące działalności ON.HŻŻ w latach 2004-2013

Rok	Liczba obiektów	Liczba kontroli i rekontroli	Liczba decyzji nakazujących	Liczba upomnień	Liczba decyzji zmieniających, przedłużających	Liczba decyzji zakazujących prowadzenie działalności	Liczba decyzji wygaszających / uchylających	Liczba decyzji uiszczenia opłaty	Liczba decyzji wyrażających zgodę / zatwierdzających	Liczba decyzji warunkowo wyrażających zgodę / zatwierdzających	Mandaty	
												Kwota
2004	685	729	205	66	82	1	14	66	96	-	2	150
2005	638	797	164	89	68	3	47	93	128	-	34	4.150,00
2006	644	701	162	42	54	3	79	52	90	27	36	6.200,00
2007	666	771	121	65	65	4	113	205	133	72	21	3.500,00
2008	632	655	136	39	61	4	81	308	149	22	21	2.850,00
2009	662	769	169	48	39	2	92	491	94	19	80	14.100,00
2010	652	695	142	29	46	4	114	446	114	12	39	7.300,00
2011	634	626	154	21	53	6	100	388	85	7	48	8.250,00
2012	672	752	110	13	42	4	125	343	123	8	54	9.900,00
<b>2013</b>	<b>725</b>	<b>625</b>	<b>135</b>	<b>8</b>	<b>38</b>	<b>11</b>	<b>124</b>	<b>331</b>	<b>124</b>	<b>7</b>	<b>39</b>	<b>8.800,00</b>

## 3. Porównanie stanu sanitarnego obiektów niezgodnych w latach 2004-2013.

Lata	Liczba obiektów skontrolowanych	Liczba obiektów niezgodnych	Odsetek obiektów niezgodnych
2004	379	85	22,4 %
2005	420	28	6,7 %
2006	415	32	7,7 %
2007	454	27	6,0 %
2008	358	34	9,5 %
2009	426	80	19,0 %
2010	421	41	9,7 %
2011	401	45	11,2%
2012	422	41	9,7%
<b>2013</b>	<b>420</b>	<b>30</b>	<b>7,1%</b>



Na podstawie w/w danych liczbowych można stwierdzić, że stan sanitarny zakładów produkcji i obrotu żywnością oraz przedmiotami użytku jest na porównywalnym poziomie. Odsetek zakładów o złym stanie sanitarnym niewiele obniżył się z 9,7% w 2012r. do 7,1% w 2013r.

### 3.1. Ocena stanu sanitarnego grup obiektów niezgodnych za 2013r. w porównaniu z 2012r.

Lp. Mz	Nazwa obiektu	Procent obiektów niezgodnych w 2013r.	Procent obiektów niezgodnych w 2012r.
22a	Markety	<b>20,0%</b>	36,4%
5	Ciastkarnie	<b>20,0%</b>	0%
28a	Mała gastronomia	<b>19,0%</b>	10,3%
22	Sklepy spożywcze	<b>18,0%</b>	24,0%
2	Automaty do lodów	<b>0%</b>	100%
23	Kioski	<b>0%</b>	29,0%
4	Piekarnie	<b>0%</b>	17,0%
24	Magazyny hurtowe	<b>0%</b>	11,0%
28	Zakłady żywienia zbiorowego otwarte	<b>0%</b>	10,0%



Porównując stan sanitarny grup obiektów niezgodnych za lata 2012 i 2013r. można stwierdzić, że polepszył się stan sanitarny w 2013r. Sklepy spożywcze w tym markety poprawiły swój stan sanitarny, co świadczy o większej świadomości właścicieli obiektów i zakładów. Pogorszył się stan sanitarny w ciastkarniach i małej gastronomii ze względu na nie kontrolowanie na bieżąco orzeczeń lekarskich do celów sanitarno - epidemiologicznych pracowników mających kontakt z żywnością, nie pilnowanie terminów przydatności do spożycia wykorzystywanych do produkcji surowców. Zaobserwowano, że w 2013r. stan sanitarny obiektów przyniósł poprawę, ponieważ spadł odsetek obiektów niezgodnych oraz zmniejszeniu uległa liczba grup obiektów o złym stanie sanitarnym (z 8 grup na 4).

**Niezgodności, które zadecydowały o złym stanie sanitarno – technicznym w wymienionych grupach obiektów opisane są poniżej:**

**1. Markety** (na 10 obiektów ocenionych, jako niezgodne z wymaganiami uznano 2, co stanowi 20,0%)

Markety są nieliczną grupą ewidencjonowanych obiektów żywności i żywienia, stanowią 5,2% wszystkich sklepów. Wykazują one odpowiedni stan sanitarno – techniczny, są wyposażone w odpowiedni sprzęt i urządzenia, posiadają wdrożone GHP/GMP i system zapewnienia bezpieczeństwa żywności HACCP. Niemniej jednak stwierdzono podczas kontroli przeterminowane środki spożywcze oraz brak czystości i porządku co spowodowało, że oceniono obiekty jako niezgodne.

**2. Ciastkarnie** (na 5 obiektów ocenionych, jako niezgodne z wymaganiami uznano 1, co stanowi 20,0 %)

Niezgodności jakie spowodowały, że obiekt uznano jako niezgodny to:

- ✓środki spożywcze o niewłaściwej jakości zdrowotnej, po upływie terminu przydatności do spożycia;
- ✓brak czystości i porządku.



**3. Zakłady Małej gastronomii** (na 43 obiekty ocenionych, jako niezgodne z wymaganiami uznano 8, co stanowi 19,0% ocenianych)

- brak aktualnych zaświadczeń lekarskich do celów sanitarno – epidemiologicznych pracowników;
- prowadzenie działalności lub też rozszerzenie działalności bez zgody Inspektora Sanitarnego;
- wykorzystywanie do produkcji środków spożywczych o niewłaściwej jakości zdrowotnej;
- brak odzieży ochronnej zatrudnionych pracowników;
- brudne ściany i sufity w obiekcie;
- brak zachowanej segregacji środków spożywczych pochodzenia roślinnego i zwierzęcego w urządzeniu chłodniczym;
- brak segregacji odzieży w szafkach na odzież ochronną i osobistą;
- ubytki w płytkach w pomieszczeniach magazynowych;
- brak skutecznej dezynfekcji szkła bufetowego;
- zniszczona podłoga w sali konsumpcyjnej i na zapleczu;

- brak do wglądu dokumentów potwierdzających pochodzenie półproduktów;
- zły stan sanitarno – techniczny urządzeń chłodniczych;
- brak czystości i porządku w pomieszczeniach obiektu;
- brak zachowanej czystości bieżącej



**4. Sklepy spożywcze** (na 112 obiektów ocenionych, jako niezgodne z wymaganiami uznano 20, co stanowi 18,0% ocenianych)

Sklepy spożywcze są najliczniejszą grupą ewidencjonowanych obiektów żywności i żywienia, stanowią 43% wszystkich nadzorowanych obiektów. Stan sanitarny sklepów spożywczych jest zróżnicowany. Zdecydowaną większość stanowią małe sklepy, które systematycznie poprawiają swój stan sanitarno – techniczny. Niestety nadal w nich stwierdza się uchybienia w zakresie:

- brak aktualnych zaświadczeń lekarskich do celów sanitarno – epidemiologicznych pracowników,
- brak odpowiedniej jakości zdrowotnej środków spożywczych (artykuły po upływie terminu przydatności do spożycia),
- brak bieżącej ciepłej wody przy zlewozmywakach, umywalkach w sali sprzedaży,
- brak zachowanej ciągłości łańcucha chłodniczego artykułów spożywczych nietrwałych mikrobiologicznie,
- artykuły spożywcze sprzedawane luzem nie zabezpieczone przed działaniem zanieczyszczeń zewnętrznych,
- wprowadzanie do obrotu artykułów spożywczych niewiadomego pochodzenia (brak oznakowania, brak identyfikacji dostawcy),
- brak wdrożonej GHP i prowadzonych zapisów z wykonanych czynności (np. monitoring i rejestracja temperatur),
- brak zachowanej segregacji środków spożywczych w urządzeniach chłodniczych,
  - brak zachowanej czystości bieżącej,

### **3.2. Miejsca obrotu dopalaczami**

- liczba skontrolowanych miejsc obrotu – 0
- liczba obiektów zamkniętych – 3
- liczba kontroli miejsc sprzedaży – 2
- liczba obiektów otwartych - 0
- liczba pobranych próbek - 0

Po uzyskaniu wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego o zamknięciu wszystkich obiektów wprowadzających do obrotu środki zastępcze tzw. dopalacze na terenie objętym naszym nadzorem nie pojawiło się więcej miejsc prowadzących taki handel. W 2013r. przekazano nadzór nad w/w środkami oddziałowi Higieny Pracy. Niemniej jednak współuczestniczyliśmy w międzynarodowej akcji o nazwie „Operation Pangea IV – International Week of Action” - skierowanej przeciwko nielegalnemu handlowi produktami leczniczymi, suplementami diety, substancjami zastępczymi i wspólnie z policją przeprowadziliśmy 2 kontrole. W wyniku podjętych czynności kontrolnych nie stwierdzono w obrocie w/w środków.

## II. STAN SANITARNY ŚRODKÓW TRANSPORTU ŻYWNOŚCI.

1.W 2013 roku skontrolowano 6 środków transportu żywności

1.1 Porównanie skontrolowanych środków transportu żywności w latach 2005-2013

Środki transportu	2005r.	2006r.	2007r.	2008r.	2009r.	2010r.	2011r.	2012r.	2013r.
Liczba kontroli	32	12	43	12	26	2	8	6	8

W ewidencji ogółem w 2013r.	Ilość skontrolowanych ogółem	Ilość kontroli ogółem	Ilość ocenionych wg arkusza ogółem	Stwierdzone nieprawidłowości – dot. wszystkich skontrolowanych środków	Decyzje merytoryczne	Decyzje zatwierdzające/warunkowe	Zatwierdzone/warunkowo zatwierdzone	GHP/HACCP w obiektach zgodnie z ewidencją
53	8	8	3	-	1	6	0	16

2.W 2013r. wydano 6 decyzji zatwierdzających środki transportu zezwalających na przewóz artykułów spożywczych pochodzenia roślinnego. Obiekty obrotu żywnością korzystają z usług zakładów produkcyjnych lub magazynów hurtowych, które zapewniają dowóz artykułów spożywczych do obiektów, zapewniając ciągłość łańcucha chłodniczego. Dodatkowo dokonywano kontroli środków transportu wchodzących w skład zakładów produkcyjnych.



### III. JAKOŚĆ ZDROWOTNA KRAJOWYCH ŚRODKÓW SPOŻYWCZYCH.

#### 4.1. Badanie żywności

W 2013 roku pobrano do badań zgodnie z planem poboru prób w ramach monitoringu i urzędowej kontroli na 2013r. 130 prób krajowych, UE i z importu w tym:

- 79 prób mikrobiologicznych w ramach urzędowej kontroli,
- 51 prób fizykochemicznych w ramach urzędowej kontroli i monitoringu.

Ponadto w ramach urzędowej kontroli i monitoringu dodatkowo pobrano 13 prób:

- próby kosmetyków do badań mikrobiologicznych,
- próby żelatyny spożywczej w związku ze złożonym zażaleniem klienta,
- prób oregano w związku ze zgłoszeniem produktu do systemu RASFF,
- 3 próby środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego, preparaty do początkowego żywienia;
- 1 próba makaronu na zawartość glutenu na prośbę PSSE Środa Wlkp. .

#### **Zestawienie porównawcze pobranych prób w ramach urzędowej kontroli i monitoringu w latach 2004-2013.**

Lata	Ogólna liczba prób pobranych do badania w ramach U + U i M	Ogólna liczba próbek zdyskwalifikowanych	Liczba próbek zbadanych mikrobiologicznie	Liczba próbek zdyskwalifikowanych mikrobiologicznie	Liczba próbek zbadanych fizykochemicznie	Liczba próbek zdyskwalifikowanych fizykochemicznie
2004	165	1	137	0	-	-
2005	295	4	227	3	-	-
2006	162	7	130	5	-	-
2007	176	3	140	0	0	3
2008	139	8	82	4	57	4
2009	203	3	141	1	62	2
2010	182	7	95	1	87	6
2011	151	8	94	1	57	7
2012	146	3	91	0	55	3
<b>2013</b>	<b>130</b>	<b>3</b>	<b>79</b>	<b>2</b>	<b>51</b>	<b>1</b>

## Krajowe środki spożywcze o niewłaściwej jakości zdrowotnej w latach 2008-2013

2012r.	2013r	
Fizykochemiczne	Mikrobiologiczne	Fizykochemiczne
3 próby soli (zaniżona zawartość jodanu potasu)	2 próby żelatyny spożywczej (obecność bakterii beztlenowych przetrwalnikujących)	1 próba soli (zaniżona zawartość jodanu potasu)
<b>3 próby</b>	<b>2 próby</b>	<b>1 próba</b>

W 2013 roku liczba kwestionowanych wyników poboru prób w kierunku badań fizykochemicznych i mikrobiologicznych została na tym samym poziomie co w 2012r. Zakwestionowane zostały środki spożywcze pochodzenia roślinnego ze względu na przeprowadzone badania mikrobiologiczne i fizykochemiczne.

### **4.2. Znakowanie środków spożywczych**

Podczas urzędowych kontroli sanitarnych przeprowadzanych w nadzorowanych obiektach sprawdzano prawidłowość znakowania środków spożywczych. W wyniku podjętych działań kontrolnych stwierdzano, że w wielu przypadkach znakowanie środków spożywczych jest niezgodne z obowiązującymi przepisami prawnymi, w związku z czym wydawano decyzje administracyjne. Najczęściej stwierdzanymi uchybieniami w znakowaniu środków spożywczych były:

- brak oznakowania środków spożywczych (brak identyfikacji dostawcy),
- nieczytelne oznakowanie środków spożywczych opakowanych, głównie terminy przydatności do spożycia,
- informacje znajdujące się na opakowaniu wprowadzały konsumenta w błąd, m.in. ze względu na błędną informację dotyczącą składu produktu, danych identyfikujących producenta (forma prawne),
- umieszczanie informacji, że zakład posiada system HACCP, przez co sugerował, że inne zakłady nie mają wdrożonego systemu pomimo obowiązku wynikającego z Ustawy o bezpieczeństwie żywności;
- nieprawidłowe oznakowanie datą minimalnej trwałości,

- ścieranie terminów przydatności do spożycia,
- błędne stosowanie oświadczeń żywieniowych i zdrowotnych,
- umieszczanie informacji dotyczącej wartości odżywczej nie w kolejności określonej przepisami tj. wartość energetyczną, zawartość białka, węglowodanów, tłuszczu.



### **4.3. GMO**

W 2013r. PSSE we Wrześni nie została uwzględniona w planie poboru prób w ramach monitoringu i urzędowej kontroli w kierunku wykrywania organizmów genetycznie zmodyfikowanych. Jednakże, podczas przeprowadzanych urzędowych kontroli w zakładach produkcyjnych zwracano szczególną uwagę na surowce wykorzystywane do produkcji, które mogą stanowić żywność genetycznie modyfikowaną. Ponadto podczas bieżącego nadzoru kontrolowano w obrocie poprawność znakowania środków spożywczych, głównie GMO.

### **4.4. Suplementy diety**

Do zadań Higieny Żywności, Żywnienia i Przedmiotów Użytku jest również nadzór nad suplementami diety, środkami spożywczymi wzbogacającymi, środkami spożywczymi specjalnego przeznaczenia żywieniowego. Z przedmiotowych działań sporządzane są miesięczne sprawozdania dotyczące nadzorowania w/w środków spożywczych w



obiektach, z powiadomień GIS oraz sprzedaży internetowej. Zgodnie z planem poboru prób na 2013r. pobrano 2 próby suplementów diety w kierunku obecności substancji dodatkowych. Otrzymane wyniki badanych prób nie zostały zakwestionowane.

W 2013 roku oceniono 46 środków spożywczych w zakresie zgodności oznakowania z obowiązującymi przepisami prawnymi:

- oceniono 8 suplementów diety i 4 środki spożywcze wzbogacających oraz 1 środek spożywczy specjalnego przeznaczenia żywieniowego z powiadomień GIS w sprawie rejestracji i wprowadzania do obrotu na terytorium RP suplementów diety;
- oceniono 20 suplementów diety i 1 środek spożywczy specjalnego przeznaczenia żywieniowego w trakcie urzędowych kontroli;
- oceniono 9 suplementów diety i 4 środki spożywcze wzbogacające oferowane na



stronach internetowych;

#### **4.5. RAPID ALERT SYSTEM FOR FOOD AND FEED - RASFF**

W ramach systemu Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznych Produktach Żywnościowych i Środkach Żywienia Zwierząt – otrzymano w 2013r. :

**- 17 powiadomień alarmowych dotyczących :**

- przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu aflatoksyny w figach suszonych;
- obecność sibutraminy w suplementach diety;
- obecność substancji methocarbamolu i dexamethasonu, diclofenacu w suplementach diety;
- przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu deoksyniwalenolu w Mące pszennej razowej;
- obecność szkła w napoju dla dzieci z jagodami i żurawiną;
- przekroczenie dopuszczalnego poziomu mikotoksyn w produkcie pop corn;
- obecność hydroksythiohomosildenafilu w suplemencie diety Rock it Man;
- obecność glutenu w Mące gryczanej Melvit;
- obecność substancji tadalafil w produktach Vigomax VGMX, Gingseng-max, Forcex;
- przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu pozostałości acetamiprydu, imidakloprydu, triazofosu w herbacie zielonej;
- migracja ołowiu i kadmu z obszaru obrzeża szklanek;

**– powiadomienia typu NEWS dotyczących m.in.:**

- obecności nierozpuszczalnych cząstek mineralnych w produkcie pn. „Sos pomidorowy z warzywami”;
- obecności granulatu – trutki na gryzonie w mleku w proszku, który został użyty do produkcji wyrobów cukierniczych;
- przekroczenie benzoenu sodu w napojach niegazowanych;
- obecność Salmonelli w przyprawie oregano;
- zmienionych cech organoleptycznych przegotowanej wody z Czajników Melisa;

W 2013r. w systemie RASFF odnotowano mniej zgłoszeń - powiadomień alarmowych i news głównie tych dotyczących materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. W każdym przypadku zgodnie z kompetencjami podjęto właściwe działania o czym informowano na bieżąco Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Poznaniu. Szczególnie dokładnie zajęto się sprawą przyprawy oregano wyprodukowanej przez zakład będący pod naszym nadzorem. Kwestionowany środek spożywczy został wycofany z obrotu i czeka do zutylizowania.

#### **4.6. RAPEX**

W ramach unijnego Systemu Wczesnego Ostrzegania o Produktach Niebezpiecznych – **RAPEX** w roku 2013 objęto nadzorem wyroby do wybielania zębów oraz kosmetyki dla dzieci. Na terenie działalności Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej we Wrzesni nie ma zakładów produkujących kosmetyki, pomimo tego działając w systemie RAPEX podejmowano odpowiednie działania mające na celu wyeliminowanie z obrotu zgłoszonych w systemie produktów kosmetycznych (zgłoszenia dotyczyły 10 produktów). W 2013r. w ramach systemu RAPEX zgłoszono kosmetyk pn. „Disney Princess Shampoo & Bath Gel”, którego w rezultacie nie wycofano z obrotu. Dodatkowo pobrano do badań laboratoryjnych dwie próby kosmetyków do badań mikrobiologicznych. W wyniku otrzymanych wyników oceniono próby pod kątem mikrobiologicznym pozytywnie zgodnie z odpowiednimi wymaganiami prawnymi. Dodatkowo w związku z otrzymanym pismem WPWIS w Poznaniu dotyczącym stosowania henny do malowania ciała, która zawiera fenylenodiaminę (PPD) znajdująca się w składzie jako substancja do farbowania włosów w utleniających produktach przeprowadzono kontrolę w zakładzie kosmetycznym. W wyniku podjętych działań nie stwierdzono stosowania w/w substancji.

#### **IV.NADZÓR NAD PRZEDMIOTAMI UŻYTKU.**

##### ***JAKOŚĆ ZDROWOTNA PRZEDMIOTÓW UŻYTKU***

Na terenie powiatu wrzesińskiego wybudowano zakład produkcyjny prowadzący działalność w zakresie produkcji folii przeznaczonej do kontaktu z żywnością. Zakład ten otrzymał 13 lipca 2012r. decyzję zatwierdzającą na prowadzenie działalności. W 2013r. przeprowadzono 1 kontrolę w zakładzie.

W ramach funkcjonowania systemu RASFF otrzymano 1 powiadomienie alarmowe dotyczące wycofania z obrotu z terenu powiatu wrzesińskiego szklanek pochodzących z Chin, ze względu na przekroczenie dopuszczalnego limitu kadmu i ołowiu. W wyniku podjętych czynności kontrolnych zabezpieczano produkty i wycofywano z obrotu. Zgodnie z planem poboru prób na 2013r. pobraliśmy 4 próby przedmiotów użytku wykonanych z ceramiki i poliamidu. Otrzymane sprawozdania potwierdziły odpowiednią jakość pobranych wyrobów.

## **V. OCENA SPOSOBU ŻYWIENIA**

*W 2013 roku dokonano 17 teoretycznych ocen sposobu żywienia w zakładach żywienia zbiorowego typu zamkniętego. W wyniku przeprowadzonych ocen stwierdzono nieprawidłowości w 8 jadłospisach. Najczęściej stwierdzane niezgodności w zakresie sporządzania jadłospisów to:*

- brak surówek z warzyw w obiedzie;
- brak lub niska ilość warzyw i owoców w śniadaniu;
- brak produktów białkowych pochodzenia zwierzęcego w podwieczorku;
- brak pieczywa razowego w śniadaniu.
- brak warzyw i owoców w podwieczorku

W związku ze stwierdzeniem nieprawidłowości w jadłospisach, informowano o tym fakcie obiekty i nakazano zmodyfikować jadłospisy. Niepokojące jest, że w wielu przypadkach stwierdzono niedobór surowych warzyw i owoców w posiłkach, produkty dobrej jakości zastępowane są produktami pochodnymi tj. wędliny wyrobami mięsopodobnymi .

## **VI. INFORMACJA O WSPÓŁPRACY Z INNYMI JEDNOSTKAMI KONTROLNYMI: NIK, IH, WIS, IJHARS, ORGANIZACJAMI KONSUMENCKIMI, ŚRODKAMI MASOWEGO PRZEKAZU.**

W grudniu 2007 roku zostało podpisane nowe porozumienie ramowe pomiędzy Powiatowym Lekarzem Weterynarii i Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym dzięki, któremu poszerzono i uściślono współpracę między inspekcjami.

W 2013r współpraca polegała m.in. na :

- uzyskiwaniu danych z bazy weterynaryjnej i na wzajemnym przekazywaniu decyzji zakazujących;

- informowaniu Inspekcji Weterynaryjnej o stwierdzonych nieprawidłowościach wynikających z przeprowadzonych urzędowych kontroli;
- wzajemne informowanie się o wynikach badań laboratoryjnych wskazujących jakość środków spożywczych pochodzenia zwierzęcego mogących mieć wpływ na zdrowie ludzi (np. nieprawidłowe oznakowanie mleka w proszku);

2. Współpracujemy z Policją podczas przeprowadzanych kontroli problemowych lub też podczas wyjaśniania spraw dotyczących nadzorowanych obiektów.

W 2013 roku przeprowadzono z Policją 1 kontrolę w związku z podejrzeniem w obrocie skażonego alkoholu. Dwie kontrole dotyczyły zgłoszenia Polski do udziału w międzynarodowej akcji o nazwie „Operation Pangea IV – International Week of Action” - skierowanej przeciwko nielegalnemu handlowi produktami leczniczymi, suplementami diety, substancjami zastępczymi. W wyniku podjętych czynności kontrolnych nie stwierdzono w obrocie w/w środków.

3. Stacja współpracuje ze środkami masowego przekazu, udzielając informacji dotyczących aktualnych zagadnień z zakresu żywności i żywienia. W związku z rozpoczynającym się sezonem grzyboznawczym zamieszczono artykuł w prasie lokalnej oraz na stronie internetowej informacje o zasadach zbierania grzybów oraz, że pracownicy Inspekcji Sanitarnej posiadający uprawnienia grzyboznawcy i pełnią dyżur w stacji, udzielając informacji i porad na temat grzybów. Rok 2013 obfitował w wysyp grzybów, udzielano wielu porad dotyczących oceny grzybów. Nie wystawiono atestów na grzyby świeże.



## **WNIOSKI I POSTULATY.**

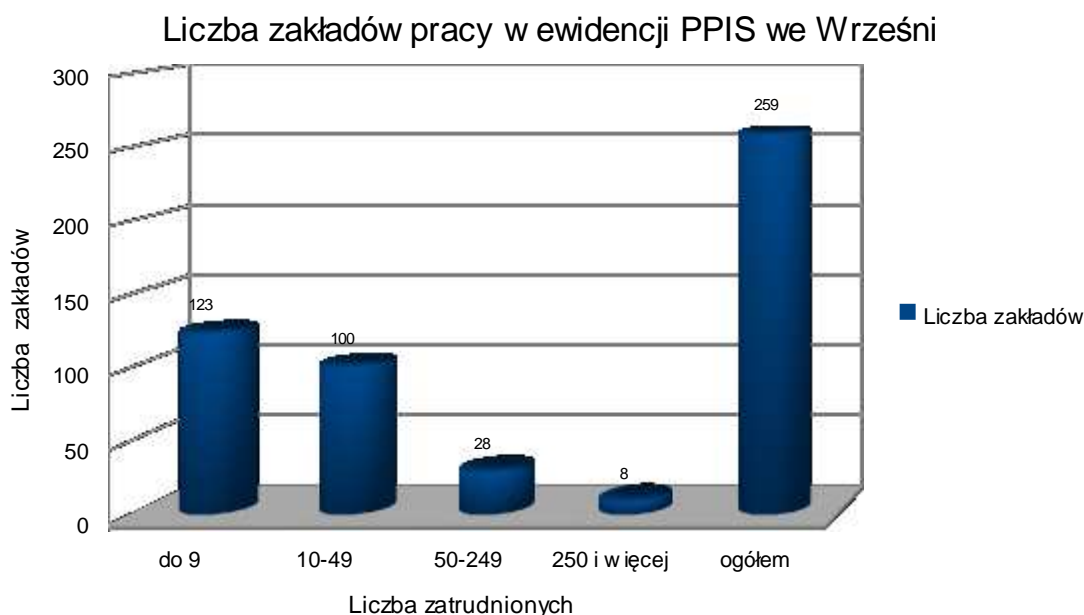
W 2013r. na terenie objętym nadzorem przez PSSE we Wrześni nie zanotowano ognisk zachorowań.

W celu zwiększenia bezpieczeństwa sanitarnego i przeciwepidemicznego należy:

1. Kontynuować działania poprawiające stan sanitarny zakładów żywnościowo – żywieniowych poprzez kontrolowanie wprowadzania Dobrej Praktyki Higienicznej i Produkcyjnej,
2. Wzmocnić nadzór nad obiektami żywności i żywienia, które ze względu na dużą produkcję i obrót żywności przekładają się na dużą liczbę konsumentów, ze szczególnym uwzględnieniem tych obiektów, które zlokalizowane są na szlakach turystycznych,
3. Zwracać szczególną uwagę na skuteczność przeprowadzania zabiegów mycia i dezynfekcji urządzeń, sprzętu i pomieszczeń,
4. Sprawdzać postęp wdrażania systemu bezpieczeństwa żywności HACCP,
5. We współpracy z Policją wzmocnić nadzór nad obiektami wprowadzającymi do obrotu środki zastępcze.

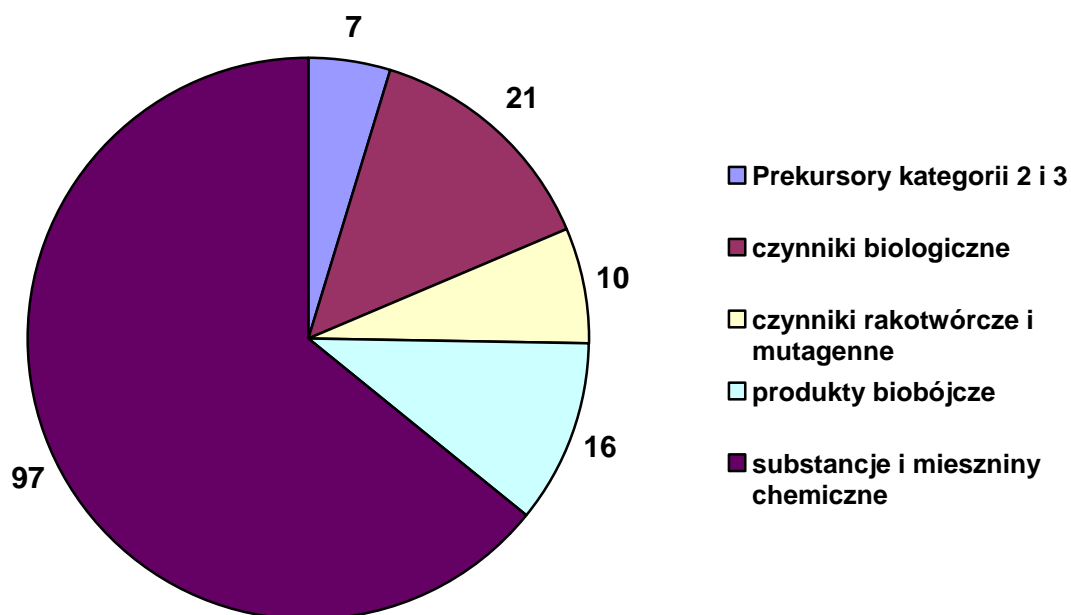
## Ocena stanu sanitarnego w zakładach pracy

W roku 2013 Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny we Wrześni obejmował swym nadzorem 259 zakładów pracy zatrudniających ogółem 8297 osób, z których zdecydowaną większość stanowiły zakłady zatrudniające do 50 osób. W grupie tej prym wiodły zakłady małe zatrudniające do 9 osób.



W roku 2013 kontrolą objęto 91 zakładów pracy, przeprowadzając w nich 138 kontroli. Zakres przedmiotowy kontroli obejmował: - przegląd i ocenę warunków pracy oraz zaplecza sanitarno-technicznego; produkcję, stosowanie, wprowadzanie do obrotu substancji i mieszanin chemicznych; czynniki biologiczne; produkty biobójcze; prekursory oraz ewidencjonowano substancje i procesy rakotwórcze występujące w środowisku pracy.





Z powyższego wykresu jednoznacznie wynika, że najwięcej kontroli w powiecie przeprowadzono w ramach nadzoru nad substancjami i mieszaninami chemicznymi. Sytuacja powtórzyła się więc z lat poprzednich.

W roku 2013 Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny we Wrześni wydał ogółem 39 decyzji / w tym 2 przedłużające, 1 wygaszająca, 1 uchylająca oraz 18 decyzji płatniczych/ wynikających z nadzoru bieżącego w zakresie Higieny Pracy. Zawierały one łącznie 57 nakazów, w tym:

▲ 15 nakazów zawierało tematykę substancji i mieszanin chemicznych (uchybień stwierdzonych w tym zakresie: brak spisu substancji i mieszanin niebezpiecznych, brak instrukcji bezpiecznego stosowania produktów chemicznych, brak kart charakterystyki, brak oznakowania opakowań stosowanych produktów niebezpiecznych i miejsc ich przechowywania)

▲ 19 nakazów dotyczyło złego stanu sanitarno-higienicznego pomieszczeń pracy i pomieszczeń sanitarno-socjalnych



▲ 6 nakazów dotyczyło oceny ryzyka zawodowego / brak oceny ryzyka lub była ona niekompletna/

▲ 2 nakazy dotyczyły czynników rakotwórczych / na pomiary czynnika rakotwórczego /

▲ 15 nakazów dotyczyło badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (brak aktualnych pomiarów czynników szkodliwych na stanowiskach pracy, brak rejestrów pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia oraz, w tym 1 nakaz związany był z problemem obniżenia stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy.

Nie wydano w roku sprawozdawczym żadnej decyzji w zakresie prekursorów, detergentów oraz w zakresie produktów biobójczych i czynników biologicznych.

W dalszym ciągu stwierdzamy, że pracodawcy coraz większą uwagę przywiązują do problematyki bezpieczeństwa i higieny pracy w swoich zakładach, starając się realizować podstawowe obowiązki zgodnie z wymaganymi przepisami w tym zakresie.

### Czynniki szkodliwe w środowisku pracy

Z ewidencji narażonych prowadzonej w formie monitoringu wynika, że przekroczenia NDS/NDN czynników szkodliwych występują w powiecie wrzesińskim ogółem w 69 zakładach pracy. Liczba narażonych pracowników na czynniki szkodliwe dla zdrowia w powiecie wrzesińskim wynosi 892 osoby, a więc w porównaniu z rokiem poprzednim (873 osób) narażenie utrzymuje się na podobnym poziomie. Liczbę narażonych pracowników na czynniki szkodliwe dla zdrowia w zakładach pracy objętych nadzorem przedstawia załączona tabela.

Czynnik szkodliwy	Liczba osób narażonych w		
	2011 r.	2012 r.	2013 r.
Czynniki chemiczne	1	0	0
Hałas	782	857	879
Pyły	33	7	5
Mikroklimat gorący/ zimny	7	9	2
Drgania mechaniczne	0	6	7
<b>Liczba osób narażonych na 1-n czynników</b>	<b>800</b>	<b>873</b>	<b>892</b>

Pracodawcy starają się poprawiać w miarę możliwości warunki pracy w swoich zakładach. Zapewniają więc pracownikom ochrony indywidualne /np. ochronniki słuchu, maski przeciwpyłowe itp./ oraz stosują zmiany organizacyjne, typu zmniejszenie czasu ekspozycji pracownika na działanie czynnika szkodliwego /np. hałasu/, posiadają i starają się realizować programy walki z hałasem lub z wibracją oraz starają się ograniczać do minimum liczbę osób pracujących w narażeniu. Również zapewniają pracownikom dostęp do informacji o wynikach pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia i ryzyku zawodowym oraz zapewniają opiekę lekarską. Kontrole sanitarne potwierdziły również w tym roku, że pracownicy są świadomi skutków zagrożeń wynikających z pracy przez nich wykonywanej, dlatego też w trosce o swoje zdrowie chętnie korzystają z zabezpieczeń jakie oferuje im pracodawca.

Na terenie powiatu wrzesińskiego **w 5 zakładach pracy** uległy poprawie warunki pracy pracowników w zakresie przekroczeń normatywów higienicznych. Łącznie **poprawiono w nich warunki pracy 58 osobom, w tym 9 osobom w zakresie hałasu, 38 osobom w zakresie zapylenia /pył całkowity lub respirabilny/ 4 osobom w zakresie czynników chemicznych oraz 7 osobom w zakresie mikroklimatu.**

Poprawa warunków pracy związana była:

- \* w przypadku hałasu z obniżeniem czasu pracy, zmianę parametrów ustawień pracy maszyn, zakup nowych urządzeń, poprzez wprowadzenie rotacji pracowników oraz ze zmniejszeniem liczby osób zatrudnionych na stanowiskach z przekroczeniami NDN, bądź też z likwidacją stanowisk pracy.
- \* w przypadku zapylenia, czynników chemicznych oraz mikroklimatu z poprawą skuteczności istniejącego ciągu wentylacyjnego lub też na skutek zainstalowania nowej wentylacji.

### **Nadzór nad czynnikami rakotwórczymi lub mutagennymi w powiecie wrzesińskim**

W ewidencji PSSE znajduje się 29 zakładów /w tym 16 stacji paliw/ , w których występują czynniki rakotwórcze. Wytypowano do kontroli **10 zakładów pracy przeprowadzając w nich 10 kontroli.** Ogółem pracowało w 2013r w kontakcie z czynnikami rakotwórczymi **399 osób /w tym 152 kobiety/** z czego tylko **4 osoby/kobiety/** były narażone na czynnik rakotwórczy, zaś pozostałe osoby **stanowiły liczbę osób w kontakcie – eksponowanych,** które nie pracowały w warunkach przekroczonych NDS. Podczas kontroli w 2013r. spotkano się z następującymi czynnikami rakotwórczymi: pyły drewna twardego,

związki chromu VI, buta 1,3 -dien, benzen, WWA, pył azbestu. W roku 2013 w 2 z kontrolowanych obiektów /załącznik nr 1 kol.16/ stwierdzono uchybienia w zakresie nadzoru nad czynnikami rakotwórczymi, wydano więc 2 decyzje dot. czynników rakotwórczych, z których każda zawierała po 1 nakazie w tej tematyce. Uchybienia stwierdzone w tym zakresie dotyczyły problemu obniżenia w środowisku pracy do obowiązującej normy higienicznej pyłu drewna twardego - buk, dąb i drewno egzotyczne /decyzja w toku/, zaś nakaz w drugiej decyzji dotyczył obowiązku przeprowadzenia pomiarów czynnika rakotwórczego w środowisku pracy /został on wykonany w listopadzie 2013 r./.

Zakłady w dalszym ciągu poprawiają stan bezpieczeństwa przy pracy z czynnikami rakotwórczymi lub mutagennymi poprzez:

- ograniczanie do niezbędnego minimum liczby pracowników mających kontakt z czynnikami rakotwórczymi lub mutagennymi;
- zapoznanie z kartami charakterystyki substancji lub preparatów rakotwórczych lub mutagennych stosowanych w działalności zawodowej;
- zapoznanie pracowników z oceną ryzyka zawodowego na stanowisku pracy; zapewnienie prawidłowego oznakowania stanowisk pracy, na których występuje kontakt z czynnikami rakotwórczymi oraz zaopatrzenie w instrukcje bezpiecznej pracy;
- wyposażenie pracowników w środki ochrony indywidualnej;
- wprowadzenie zakazu spożywania posiłków w miejscach kontaktu z czynnikami rakotwórczymi lub mutagennymi.

W roku sprawozdawczym nie stwierdzono chorób zawodowych wywołanych czynnikiem rakotwórczym lub mutagennym.

## Chemia - Nadzór nad substancjami i mieszaninami niebezpiecznymi



W 2013 r. ogółem przeprowadzono 97 kontroli w zakresie substancji chemicznych i ich mieszanin, w tym:

### Dystrybucja

Na terenie powiatu wrzesińskiego w 2013 r. skontrolowano **34 podmioty wprowadzające** do obrotu produkty chemiczne /w tym 1 to producent/. We wszystkich tych podmiotach przeprowadzono **ogółem 36 kontroli**. Kontrolowano w nich karty charakterystyki i oznakowanie dla losowo wybranych produktów chemicznych wprowadzanych do obrotu.

W trakcie czynności kontrolnych w **2 obiektach** wprowadzających do obrotu stwierdzono **niezgodne z prawem oznakowanie**, kwestionując je dla **2 produktów** chemicznych oraz w **6 obiektach** stwierdzono **karty charakterystyki niezgodne z prawem** i zakwestionowano je dla **7 produktów**. Podmioty te zaopatrywały się w produkty niebezpieczne u producentów krajowych lub w dużych hurtowniach krajowych, były więc wprowadzającymi końcowymi w łańcuchu dostaw i nie miały wpływu na błędy zawarte w kartach charakterystyki czy też w oznakowaniu. W związku z tym PPIS we Wrześni w 2013 r. **nie wydał żadnej decyzji** na te podmioty w zakresie wprowadzania do obrotu substancji i mieszanin chemicznych, lecz wystosowywał podobnie jak w latach poprzednich pisma do właściwych terenowo inspektorów sanitarnych z prośbą o podjęcie działań w powyższym zakresie i wyegzekwowanie poprawnych kart charakterystyk i etykiet.

## Stosowanie

W 2013 r. na terenie powiatu wrzesińskiego **61 podmiotów gospodarczych było dalszymi użytkownikami w rozumieniu rozporządzenia REACH / 3 z nich było formulatorem, zaś pozostali stosowali w działalności zawodowej substancje i mieszaniny niebezpieczne./** W obiektach tych przeprowadzono **ogółem 61 kontroli**, w trakcie których sprawdzano karty charakterystyki oraz oznakowanie dla losowo wybranych produktów chemicznych. W przypadkach, gdy stosujący posiadali nieprawidłowe karty charakterystyk oraz błędnie oznakowane produkty niebezpieczne kierowano w tej sprawie pisma informujące do właściwych terenowo inspektorów sanitarnych, że producent/dystrybutor z ich terenu wprowadza do obrotu produkty niebezpieczne bez prawidłowych kart i niewłaściwie oznakowane, prosząc o podjęcie działań w tym zakresie i powiadomienie o wynikach kontroli. **U 15 stosujących spotkano karty charakterystyki niezgodne z obowiązującymi przepisami, zakwestionowano je dla 15 produktów.** Natomiast z problemem **niewłaściwego oznakowania zetknięto się w 8 zakładach** pracy, kwestionując je dla **8 produktów** niebezpiecznych. Z problemem **braku kart charakterystyki** u dalszych użytkowników spotkano się w roku sprawozdawczym w **4 podmiotach**.

Wydano **4 decyzje w zakresie stosowania** substancji i mieszanin chemicznych, które zawierały **15 nakazów**. Uchybienia stwierdzone w tym zakresie: brak spisu substancji i mieszanin niebezpiecznych, brak instrukcji bezpiecznego stosowania produktów chemicznych, brak kart charakterystyki, brak oznakowania opakowań stosowanych produktów niebezpiecznych i miejsc ich przechowywania.

## **Prekursory w powiecie wrzesińskim**

Na terenie działalności PPIS we Wrześni nie ma producentów prekursorów kategorii 2 i 3. W 2013r. nie spotkano również prekursorów u kontrolowanych dystrybutorów.

W 2013 r. w 7 zakładach pracy stosowano prekursory kategorii 3, wykorzystując je w działalności zawodowej.

W roku 2013 w ramach **nadzoru nad prekursorami kategorii 2 i 3 przeprowadzono 7 kontroli**. Ogółem kontakt z prekursorami w 2013 r. miało 27 osób. W zakresie prekursorów **nie wydano żadnej decyzji** w roku 2013.

## **Produkty biobójcze w powiecie wrzesińskim**

Na terenie powiatu wrzesińskiego jest **1 podmiot będący producentem i jednocześnie dystrybutorem preparatów biobójczych** /odpowiedzialny za pierwsze wprowadzenie/. Są to impregnaty do drewna. Dla wszystkich produktów biobójczych zakład uzyskał decyzje z Ministerstwa Zdrowia pozwalające na obrót tymi produktami. Posiada on również prawidłowe karty charakterystyki dla tych preparatów oraz zapewnia właściwe ich oznakowanie, zgodne i spójne z kartą charakterystyki .

Ponadto na terenie powiatu wrzesińskiego spotkano **2 hurtownie**, które wprowadzały do obrotu w 2013 r. produkty biobójcze; nie były one podmiotami, które jako pierwsze wprowadzały do obrotu produkt biobójczy. **Ogółem w ewidencji jest w powiecie wrzesińskim 7 podmiotów odpowiedzialnych za wprowadzenie do obrotu produktu biobójczego, zaś kontrolą w 2013 r. objęto 3 z nich.**

**Stosowanie produktów biobójczych** w 2013 roku w działalności zawodowej stwierdzono w **12 zakładach pracy**. Wykorzystywane były one do dezynfekcji urządzeń, maszyn i pomieszczeń pracy.

Ogółem w 2013 r. w ramach nadzoru nad produktami biobójczymi (produkcja, dystrybucja, stosowanie) przeprowadzono **16 kontroli /w tym 4 dot. dystrybucji oraz 12 stosujących/**.

Kontakt z preparatami biobójczymi w 2013r. **miało 110 osób** (w tym: 25 osób w dystrybucji oraz 85 osób stosowało je w działalności zawodowej).

W zakresie produktów biobójczych **nie wydano żadnej decyzji** w roku 2013.

## **Czynniki biologiczne w powiecie wrzesińskim**

W ewidencji PSSE -Września jest **68 zakładów pracy**, w których występują szkodliwe czynniki biologiczne. W roku 2013 **objęto kontrolą w zakresie szkodliwych czynników biologicznych 21 obiektów** . Wśród tych obiektów było:

4. 13 zakładów produkujących żywność (m. in.: piekarnie, masarnie, paszarnia, gorzelnia)

  - 4 zakłady przemysłu drzewnego
  - 2 zakłady rolne /rolnicze spółdzielnie/
  - 1 zakład /gospodarstwo rybackie/

•1 zakład /usługi pogrzebowe/.

W w/w obiektach przeprowadzono **21 kontroli** , które wykazały, że ogółem w kontakcie ze szkodliwymi czynnikami biologicznymi **w roku 2013 pracowało 175 osób**, w tym: wszyscy oni mieli kontakt z 2 grupą zagrożenia czynnikami biologicznymi ( stwierdzono to w 21 zakładach ) , spośród nich dla **4 osób** mogło dojść do zawodowego kontaktu również z 3 grupą zagrożenia(dot. 1 zakładu pracy).

Kontrole przeprowadzone w tych obiektach wykazały, że:

Pracodawcy starają się organizować procesy pracy w sposób pozwalający na uniknięcie lub przynajmniej zminimalizowanie uwalniania się szkodliwego czynnika biologicznego w miejscu pracy. W przypadku kontaktu z czynnikami biologicznymi III grupy zagrożenia prowadzone są rejestry prac oraz rejestry pracowników narażonych na działanie tych czynników. Rejestry te zawierają informacje wymagane obecnie obowiązującymi przepisami prawnymi.

Pracownicy są systematycznie szkoleni w zakresie bezpiecznej pracy ze szkodliwymi czynnikami biologicznymi. Są zobowiązani do stosowania opracowanych i wdrożonych procedur bezpiecznego postępowania z czynnikami biologicznymi, dzięki którym m.in. zapewnia się właściwe warunki zbierania i usuwania odpadów; właściwą dezynfekcję sprzętu, narzędzi, powierzchni blatów roboczych i pomieszczeń pracy; zapewnia się właściwe postępowanie w razie awarii lub wypadku związanego z uwolnieniem się szkodliwego czynnika biologicznego oraz narażenia na szkodliwy czynnik biologiczny zakwalifikowany do grupy 3 zagrożenia. Jak do tej pory nie odnotowano w tych obiektach przypadku awarii w związku z uwolnieniem się do środowiska czynnika biologicznego.

Pracownikom zapewnia się odpowiednie środki ochrony indywidualnej, które stosują podczas wykonywanej pracy (odzież i obuwie robocze , ochrony układu oddechowego, rękawice ochronne). Zapewnia się również bezpieczne warunki niszczenia odzieży i środków ochrony indywidualnej / opracowane i stosowane procedury postępowania /. Wykonywane są na bieżąco badania lekarskie wstępne, okresowe i kontrolne, w których uwzględnia się narażenie na szkodliwe czynniki biologiczne. Jako profilaktykę, niektóre zakłady stosują szczepienia ochronne, np. przeciwko wirusowemu zapaleniu wątroby typu B, przeciwko tężcowi itp.

W roku sprawozdawczym w żadnym /załącznik nr 1 kol. 15/ z kontrolowanych obiektów nie stwierdzono uchybień w zakresie nadzoru nad czynnikami biologicznymi, wobec czego nie wydano żadnej decyzji dotyczącej czynników biologicznych.

### ***Choroby zawodowe spowodowane czynnikami biologicznymi:***

W roku 2013 nie odnotowano choroby zawodowej spowodowanej występowaniem w środowisku pracy szkodliwego czynnika biologicznego.

### **Choroby zawodowe w powiecie wrzesińskim**

Do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego we Wrześni w roku 2013 wpłynęło 1 orzeczenie lekarskie o rozpoznaniu choroby zawodowej oraz 2 orzeczenia o braku podstaw do rozpoznania choroby zawodowej. W związku z tym wydano w 2013 r 1 decyzję o stwierdzeniu choroby zawodowej (dot. poz. 15 z wykazu chorób zawodowych ) oraz 2 decyzje o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej (1 z nich dot. poz. 15, zaś 2 poz.20 z wykazu chorób zawodowych). Od żadnej z wydanych przez PPIS we Wrześni decyzji strony nie wniosły odwołania do WPWIS w Poznaniu.

Przed wydaniem decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej przeprowadzono postępowania wyjaśniające, będące uzupełnieniem do przesłanej wcześniej dokumentacji pacjenta i oceny narażenia zawodowego. Porównanie liczby chorób zawodowych stwierdzonych w powiecie w okresie trzech najbliższych lat obrazuje poniższa tabela.



**Liczba chorób zawodowych stwierdzonych w powiecie wrzesińskim w latach 2011-2013**

Numer choroby zawodowej	2011r.	2012 r.	2013r.
	Liczba przypadków	Liczba przypadków	Liczba przypadków
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
15		1	1
16			
17			
18			
19			
20		1	
21			
22			
23			
24			
25			
26			
<b>Razem:</b>	0	2	1

Z niniejszej tabeli wynika, że w 2013 r. liczba stwierdzonych chorób zawodowych w powiecie wrzesińskim w porównaniu z rokiem ubiegłym zmniejszyła się.

Stwierdzona w 2013r. w powiecie wrzesińskim choroba zawodowa dotyczyła osoby w grupie wiekowej powyżej 50 lat oraz z powyżej 20-letnim okresem narażenia na czynnik szkodliwy. W 2013 r. na terenie powiatu wrzesińskiego nie stwierdzono żadnego przypadku choroby zawodowej z poz. 26 wykazu chorób „Choroby zakaźne lub pasożytnicze”. Sytuacja taka utrzymuje się już od wielu lat.

## **Kontrole akcyjne w powiecie wrzesińskim**

### **Metanol**

W 2013 r. były prowadzone działania kontrolne dotyczące wstrzymania obrotu produktami zawierającymi metanol, typu denaturat, płyny do spryskiwaczy lub inne podobne. Przeprowadzono kontrole w 81 obiektach /sklepy spożywczo-przemysłowe, hurtownie spożywcze, sklepy przemysłowo-chemiczne, stacje paliw/, w których z 44 z nich wycofano z obrotu produkty zawierające w swoim składzie metanol /17 typów produktów w ilości 5675 sztuk/. W powiecie wrzesińskim nie odnotowano żadnego przypadku podejrzeń/zatruc alkoholem metylowym.

### **Rapex**

Kontynuacja realizacji systemu szybkiego ostrzegania o niebezpiecznych produktach niezwykłościowych przeznaczonych dla konsumentów. Szukano u dystrybutorów wyrobów, które naruszały wymagania bezpieczeństwa i stwarzały poważne zagrożenie dla życia lub zdrowia konsumentów, co było powodem umieszczenia ich w systemie RAPEX . Kontrole wykazały, że żaden z kontrolowanych podmiotów nie wprowadzał do obrotu notyfikowanych wyrobów.

## **Promocja Zdrowia w zakładach pracy**

Realizacja tego zagadnienia w 2013r. przebiegała w sposób następujący:

W ramach kontynuacji krajowego programu „*Program Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu*” zbieraliśmy jak co roku od zakładów pracy dane dotyczące przestrzegania przepisów ustawy z dnia 9 listopada 1995r o ochronie zdrowia przed następstwami używania

tytoniu i wyrobów tytoniowych, wypełniając kwestionariusz . Co miesiąc analiza ww. kwestionariuszy była przesyłana do HP WSSE - Poznań /zgodnie z poleceniem PWIS w Poznaniu/. Ogółem wypełniono niniejsze kwestionariusze w 66 zakładach pracy, w 2 zakładach urządzone są typowe palarnie, zaś w pozostałych jest całkowity zakaz palenia, lub też pali się w wyznaczonych miejscach /z reguły na zewnątrz zakładu pracy/

- *Przekazywanie pracodawcom materiałów dydaktyczno – oświatowych zachęcających do wdrażania polityki prozdrowotnej.*

Realizacja polegała na pozostawianiu pracodawcom podczas kontroli sanitarnych materiałów dydaktycznych zachęcając tym samym do rozpropagowania ich wśród swoich pracowników podkreślając, że zdrowie to podstawowy warunek dobrego życia, dający w efekcie lepsze funkcjonowanie pracowników w życiu zawodowym.

Do wybranych zakładów pracy w powiecie dostarczono w 2013 r. materiały informacyjne związane z rozpoczętą europejską kampanią **„Zdrowe i bezpieczne miejsce pracy – Partnerstwo dla prewencji”** koordynowaną przez Europejską Agencję Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy. Zachęcano zainteresowane przedsiębiorstwa, a przede wszystkim kadrę kierowniczą, pracowników i inne zainteresowane strony do aktywnego udziału w tej kampanii, do połączenia sił i podjęcia działań służących poprawie bezpieczeństwa i zdrowia w miejscu pracy. Również w siedzibie naszej stacji stworzono „gazetkę informacyjną” związaną z tą kampanią , która jest ogólnie dostępna dla petentów.

W ramach nadzoru nad metanolem i produktami go zawierającymi nawiązano współpracę z różnymi jednostkami w powiecie w celu przekazania i rozpowszechniania plakatów i ulotek przygotowanych przez Główny Inspektorat sanitarny, w miejscach gdzie mogą przebywać osoby z grupy ryzyka zatruciem alkoholem metylowym. W 2013 r. nawiązano współpracę z Ośrodkiem Pomocy Społecznej we Wrześni przesyłając ulotkę oraz plakat GIS ostrzegające przed zatruciem alkoholem metylowym. Jednostka ta wykorzystuje w swojej działalności niniejsze materiały i umieszcza je w miejscach, w których gromadzą się i przebywają bezdomni. Plakat dostarczyliśmy również do Poradni Leczenia Uzależnień i Współuzależnienia „CENTRUM U” we Wrześni oraz umieściliśmy w siedzibie PSSE we Wrześni. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny we Wrześni poinformował również konsumentów, że z dniem 3 października 2013 r. opublikowano [rozporządzenie ministra gospodarki z dnia 25 września 2013 r. poz. 1173](#) , z którego jednoznacznie wynika, że z dniem 4 stycznia 2014r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej zakazuje się obrotu polegającego na sprzedaży dla konsumentów metanolu lub mieszanin zawierających metanol w stężeniach większych niż 3% wagowych. Niniejsza informacja została przekazana 14 października br. do

prasy lokalnej: "Wiadomości Wrzesińskie"; "Przegląd Powiatowy"; "Wieści z Ratusza" oraz umieszczona na stronie internetowej naszej stacji i na portalu nowawrzesnia.pl.

W dalszym ciągu stoimy na stanowisku, że brakuje materiałów dotyczących „Promocji Zdrowia” konkretnie w zakładach pracy, na stanowiskach pracy. Zapewne materiały takie byłyby wspaniałymi wskazówkami zarówno dla pracodawców jak i pracowników w zakresie jak należy pracować, żeby efekty pracy były jak najlepsze przy jednoczesnym realizowaniu zdrowego stylu życia.

Podczas kontroli w zakładach pracy prowadzone są w dalszym ciągu rozmowy zachęcające pracodawców do wdrażania właściwych działań mających na celu ochronę zdrowia pracowników i zagwarantowanie bezpieczeństwa pracy drogą eliminacji lub przynajmniej minimalizacji ryzyka zawodowego. Udaje się zaobserwować widoczne efekty w tym zakresie w niektórych zakładach pracy. Pracodawcy coraz częściej szukają nowych rozwiązań i możliwości minimalizowania zagrożeń w swoim środowisku pracy.

## VI. WNIOSKI

1. Nastąpił spadek w przypadku liczby stwierdzanych chorób zawodowych w powiecie wrzesińskim.
2. Z ewidencji narażonych prowadzonej w formie monitoringu wynika, że ogólna liczba narażonych pracowników na czynniki szkodliwe dla zdrowia w powiecie wrzesińskim w porównaniu z rokiem poprzednim utrzymuje się na podobnym poziomie.
3. Pracodawcy starają się organizować procesy pracy w sposób pozwalający na uniknięcie lub przynajmniej zminimalizowanie uwalniania się szkodliwego czynnika biologicznego w miejscu pracy.
4. Nadal brak w powiecie osób narażonych na czynniki rakotwórcze. Pracodawcy ograniczają do niezbędnego min. liczbę pracowników mających kontakt/eksponowanych/ z czynnikami rakotwórczymi lub mutagennymi.
5. Brak w dostatecznej ilości materiałów edukacyjnych dotyczących „Promocji Zdrowia”

**Ocena stanu sanitarnego**  
**w zakresie Higieny Dzieci i Młodzieży**

**1. Liczba placówek pod nadzorem: 104 w tym:**

- 55 placówek stałych (72 obiekty)
- 49 placówek sezonowych

**2. Ogólna liczba kontroli: 151 w tym:**

- 126 kontroli placówek stałych ( w tym 2 kontrole placówek zlikwidowanych w 2013r.)
- 25 kontroli w trakcie trwania wypoczynku zimowego i letniego

W ramach współpracy z innymi pionami PSSE we Wrześni udział w 5 kontrolach sanitarnych obiektów należących do pionu HK oraz w 12 odbiorach wraz z pionem Nadzoru Sanitarnego obiektów nauczania i wychowania.

**3. Nie przeprowadzono interwencji.**

**4. Nie zamknięto oraz nie wyłączono z użytkowania żadnego obiektu będącego pod nadzorem pionu Higieny Dzieci i Młodzieży PSSE we Wrześni.**

**5. W roku 2014 w zakresie higieny dzieci i młodzieży uwzględniono następujące tematy:**

- organizacja placówek oświatowo – wychowawczych oraz ocena warunków zdrowotnych,
- ocena warunków sanitarno-higienicznych wypoczynku zimowego i letniego dzieci i młodzieży,
- ocena higieny procesu nauczania i uczenia się w szkołach podstawowych w roku szkolnym 2012/2013,
- ocena przygotowania placówek oświatowo-wychowawczych do nowego roku szkolnego 2013/2014,
- ocena posiadania przez szkoły certyfikatów na meble szkolne i sprzęt sportowy,
- ocena stanu sanitarno-technicznego szkolnych boisk sportowych,

- analiza zapewnienia ciepłej bieżącej wody w placówkach nauczania i wychowania,
- ocena dostosowania wagi plecaków/tornistrów do wagi ciała uczniów w szkołach podstawowych,
- ocena systemu wentylacji w placówkach oświatowych,
- ocena warunków do utrzymania higieny osobistej w placówkach oświatowych,
- ocena przestrzegania zakazu palenia tytoniu w placówkach nauczania i wychowania

### 6. Zmiany w infrastrukturze nadzorowanych placówek:

Rodzaj placówki		Liczba placówek							
		nowo od- danych w nowych objektach	nowo otwartych w objektach istniejących	zlikwido- wanych	po remontach general- nych	z nowo od- danymi objektami sportowymi	z moder- nizowa- nymi blokami sporto- wymi	z nowo otwartymi blokami żywienia	z moder- nizowa- nymi blokami żywienia
		1	2	3	4	5	6	7	8
Żłobki	0 1	1	0	0	0	0	0	0	0
Przedszkola	0 2	2	1	1	0	0	0	0	0
Szk. Podst.	0 3	0	0	1	2	0	0	0	0
Gimnazja	0 4	0	0	0	1	0	0	0	0
Licea	0 5	0	0	0	0	0	0	0	0
Technika	0 6	0	0	0	0	0	0	0	0
Zas. Szk. Zaw.	0 7	0	0	0	0	0	0	0	0
Zespoły szkół	0 8	0	0	0	0	0	0	0	0
Szk. Wyższe	0 9	0	0	0	0	0	0	0	0
Pozostałe placówki	1 0	0	0	0	0	0	0	0	0
<b>OGÓŁEM</b>	1 1	3	1	2	3	0	0	0	0

Uwagi:

kolumna 3 wiersz 02 – dotyczy punktu przedszkolnego

kolumna 4 wiersz 04 – w obiekcie 1 gimnazjum przeprowadzono generalny remont 1 części,  
która od 01.09.2013r. jest wykorzystywana na potrzeby jednej ze szkół podstawowych

Poniżej przedstawione są wybrane obiekty, które powstały w 2013r.:



*Niepubliczne Przedszkole Specjalne „Magiczny Zakątek” z punktem wczesnego wspomagania  
Karolina Marchwiak-Walczak, ul. Owocowa 2, 62-300 Września*



*Prywatny Żłobek „Troskliwe Misie” ul. Antoniego Gendka 10/23, 62-300 Września*





*Adaptacja jednej części Gimnazjum nr 1, ul. Kosynierów 32 na potrzeby Samorządowej Szkoły Podstawowej nr 1, ul. Szkolna 1, 62-300 Września*

- **Charakterystyka placówek**

Wszystkie objęte nadzorem placówki stałe w powiecie wrzesińskim są zaopatrywane w **wodę przez wodociągi publiczne**. Wszystkie placówki posiadają dostęp do bieżącej ciepłej wody w sanitariatach. Nie odnotowano ponadnormatywnej liczny uczniów na urządzenia sanitarne. W tej kwestii brano pod uwagę najliczniejszą liczbę uczniów/dzieci przebywających jednocześnie w placówkach. Placówki wyróżnione jako nie posiadające kanalizacji są **wyposażone w szambo lub przydomowe oczyszczalnie ścieków**.

Nadzorowane w powiecie wrzesińskim placówki nauczania i wychowania **nie posiadają ustępów zewnętrznych**.

Nie odnotowano budynków nieprzystosowanych do pełnionej funkcji oraz nie stwierdzono uchybień dotyczących czystości i porządku w objętych nadzorem obiektach.

Budynki w złym stanie higieniczno-sanitarnym i technicznym zostały wyróżnione w poniższej tabeli.

wykaz placówek w złym stanie higieniczn-sanitarnym oraz/lub technicznym:

<i>Nazwa placówki</i>	<i>Krótki opis</i>
Przedszkole „Bajkowy Świat”, ul. Miłosławska 48, 62-322 Orzechowo	Zły stan techniczny nawierzchni tarasu .
Przedszkole „Pszczółka Maja”, ul. Zielonogórska 17, 62-300 Września	Zły stan techniczny nawierzchni tarasu oraz zły stan sanitarno-techniczny przejść i dróg wokół budynku
Przedszkole „Kosałek Opałek”, ul. Łąkowa 31, 62-320 Miłosław	Zły stan techniczny urządzeń wentylacyjnych w salach zajęć, zły stan sanitarno-techniczny urządzeń sanitarnych
Przedszkole „Miś Uszatek”, ul. Poznańska 25, 62-330 Nekla	Zły stan sanitarno-techniczny podłóg w ciągach komunikacyjnych i w sali zajęć, zły stan techniczny murków przy schodach zewnętrznych
Samorządowa Szkoła Podstawowa w Chwalibogowie, 62-323 Chwalibogowo	Brak całkowitego ogrodzenia terenów sportowych szkoły.
Samorządowa Szkoła Podstawowa Nr 1, ul. Szkolna 1, 62-300 Września	Zły stan sanitarno-higieniczny ścian, sufitów w salach zajęć,
Szkoła Podstawowa w Bieganowie, Bieganowo 43, 62-305 Sokolniki	Zły stan sanitarno-techniczny ścian i sufitów w ciągach komunikacyjnych, zły stan techniczny ogrodzenia szkoły oraz zły stan techniczny schodów zewnętrznych
Szkoła Podstawowa w Sokolnikach, ul. Leśna 1a, 62-305 Sokolniki	Zły stan sanitarno-techniczny ścian i sufitów w ciągach komunikacyjnych, w salach zajęć, wykładziny podłogowej w sali zajęć
Samorządowa Szkoła Podstawowa w Kaczanowie, ul. Kaliska 1a, 62-303 Kaczanowo	Zły stan sanitarno-techniczny ścian i sufitów w ciągach komunikacyjnych i w sanitariatach.
Gimnazjum Nr 1, ul. Kosynierów 32, 62-300 Września	Zły stan techniczny ogrodzenia szkoły, zły stan sanitarno-techniczny ścian w ciągach komunikacyjnych
Gimnazjum Nr 2, ul. Słowackiego 41, 62-300 Września	Zły stan sanitarno-higieniczny ścian w ciągach komunikacyjnych
Gimnazjum, ul. Poznańska 1a, 62-320 Miłosław	Zły stan sanitarno-higieniczny ścian na klatkach schodowych, w szatniach dla uczniów przy sali gimnastycznej i w sali gimnastycznej
Zespół Szkół w Nekli, ul. Szczepańskiego 7, 62-330 Nekla	Zły stan sanitarno-higieniczny i techniczny ścian w ciągach komunikacyjnych
Zespół Szkół w Marzeninie, ul. Ks. Twardego 22, 62-301 Marzenin	Zły stan sanitarno-higieniczny podłóg w salach zajęć, w sali gimnastycznej, zły stan techniczny urządzeń wentylacyjnych w sali gimnastycznej
Zespół Szkolno-Przedszkolny w Pietrzykowie, Pietrzyków 49, 62-310 Pызdry	Zły stan sanitarno-higieniczny ścian w sali gimnastycznej

W porównaniu z rokiem 2012 liczba budynków wymagających przeprowadzenia remontów w poszczególnych pomieszczeniach oraz na terenie obiektów w 2013r. uległa zwiększeniu.

W 2013r. poprawiono stan sanitarno-techniczny podłóg w salach zajęć 1 przedszkolu, stan sanitarno-higieniczny ścian, sufitów na klatce schodowej w 1 szkole podstawowej (SP), stan techniczny nawierzchni boisk szkolnych w 1 SP, stan sanitarno-higieniczny sal gimnastycznych w 2 SP.

Ponadto podczas prowadzonych w 2013 roku kontroli sanitarnych stwierdzono uchybienia w zakresie stanu sanitarno-technicznego i higienicznego:

- dróg dojścia i ogrodzenia, tarasów, schodów zewnętrznych,
- ciągów komunikacyjnych w obiektach,
- sal lekcyjnych,
- stanu sanitarno-higienicznego sanitariatów i urządzeń sanitarnych,
- warunków prowadzenia zajęć w-f,

Warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego w kontrolowanych placówkach w porównaniu z rokiem 2012 nie uległy zmianie.

Uczniowie szkół podstawowych byli dowożeni na basen kryty we Wrześni. W miesiącach zimowych uczniowie korzystają również na zajęciach w-f z lodowiska na terenie basenu odkrytego we Wrześni.

W szkole policealnej program zajęć nie przewiduje zajęć wychowania fizycznego, naukę pobierają osoby dorosłe, dlatego warunki do prowadzenia w-f są zbędne.

Urządzenia ustępowe we wszystkich kontrolowanych placówkach znajdują się wewnątrz obiektów. Sanitariaty w placówkach wyposażone są w bieżącą ciepłą wodę.

Nie stwierdzono ponadnormatywnej liczby uczniów przypadających na urządzenia ustępowe.

- **Warunki pobytu dzieci i młodzieży w placówkach nauczania i wychowania**

*\*Ocena dostosowania mebli szkolnych/przedszkolnych do wzrostu uczniów/przedszkolaków.*

Placówka /typy szkół	Liczba uczniów objętych badaniem/ sprawdzeniem uczniów			Liczba uczniów korzystających z niewłaściwych stanowisk		
	w 2011r.	w 2012r.	w 2013r.	W 2011r.	W 2012r.	W 2013r.
Przedszkola	372	475	545	0	0	0
Szkoły podstawowe	112	197	308	0	0	17
Gimnazja	70	0	0	0	0	0
Zespoły Szkół Ogólnokształcących	41	0	181	0	0	0
- przedszkola	301	179	200	0	0	0
- szkoły podstawowe	-	-	-	0	0	0
- gimnazja						

Porównanie dostosowania mebli szkolnych / przedszkolnych do wzrostu uczniów /przedszkolaków w latach : 2011, 2012, 2013

W odróżnieniu od lat poprzednich w 1 placówce odnotowano nieprawidłowo dostosowane do wzrostu rozmiarów stanowisk. W pozostałych placówkach stanowiska są prawidłowo dostosowane do zasad ergonomii. Wychowawcy badanych grup/oddziałów posiadają imienne listy dzieci/uczniów z wyróżnionym wzrostem i przypisanym numerem/kolorem stanowisk, z których powinni korzystać.

W salach zajęć, w których brak do tej pory stołów i krzeseł z certyfikatami zamieszcza się właściwe oznakowania (kolory, numery) na meblach zgodnie z wymaganą Polską Normą dot. wymiarów funkcjonalnych mebli (PN-EN 1729-1). Umożliwia to uczniom prawidłowy dobór stanowisk pracy podczas zajęć.



**\* Ocena higieniczna rozkładów zajęć lekcyjnych w szkołach:**

ROK	✓ Stwierdzono nieprawidłowości w zakresie*: równomiernego rozłożenia zajęć dydaktycznych w poszczególnych dniach tygodnia		✓ Stwierdzono nieuwzględnienie zaleceń w zakresie*:			
	A	B	C	D	E	F
	2011	0	3	11	3	27
2012	0	9	1	7	0	0
2013	0	10	17	1	0	4

Porównawcze zestawienie stwierdzonych nieprawidłowości w poszczególnych zakresach w oddziałach w latach 2011, 2012, 2013

Uwaga: w tabeli podano liczbę oddziałów, w których stwierdzono nieprawidłowości w podanym zakresie.

Najczęściej występującą nieprawidłowością w poddanych ocenie rozkładach zajęć lekcyjnych w 2013r. jest nieuwzględnienie w każdym dniu zajęć z elementami ruchu. W porównaniu z poprzednim rokiem 2012 liczba nieprawidłowości i nieprzeznaczonych zaleceń w planach zajęć zwiększyła się. Występowanie przerw 5 minutowych dyrektorzy szkół tłumaczą dowozami uczniów do szkół. Ocenione rozkłady zajęć lekcyjnych uwzględniają potrzebę nielączenia w kilkugodzinne bloki zajęć z tego samego przedmiotu, zajęcia rozpoczynają się o stałej porze.

W większości placówek szkolnych zajęcia lekcyjne odbywają się w trybie jednozmianowym, dwuzmianowość istnieje głównie w placówkach miejskich.

**\*Ocena dostosowania wagi plecaków/tornistrów do masy ciała uczniów szkół podstawowych**

Placówka /typy szkół	Liczba uczniów noszących plecaki/tornistry dostosowane do wagi ciała (waga plecaka/tornistra wynosi 10-15% masy ciała ucznia)		Liczba uczniów noszących plecaki/tornistry niedostosowane do wagi ciała (waga plecaka/tornistra wynosi powyżej 15% masy ciała ucznia)	
	2012	2013	2012	2013
Szkoły podstawowe funkcjonujące samodzielnie	63	101	8	18
Szkoły podstawowe funkcjonujące w zespołach szkół	67	93	23	21

**Dane oparte są o pomiary wagi plecaków/tornistrów i masy ciała uczniów dokonane podczas kontroli sanitarnych.**

**Uczniowie szkół wiejskich w zdecydowanej większości dowożeni są autobusami.**

**Dyrektorzy szkół w trosce o prawidłową postawę uczniów podczas zajęć również przeprowadzają akcje pomiarów wagi plecaków. Uczulają także rodziców, aby codziennie sprawdzali zawartość plecaków swoich dzieci.**

**•Dodatkowe, istotne informacje, dotyczące warunków pobytu dzieci i młodzieży w placówkach oświatowo-wychowawczych**

- ✦ w szkołach zapewnione są miejsca na podręczniki i przybory szkolne w postaci półek indywidualnych szafek;
- ✦ zagęszczenie uczniów w salach zajęć w szkołach nie budzi zastrzeżeń, ławki szkolne w klasach ustawione są w odpowiedniej odległości od tablicy, zachowane są również odległości między stanowiskami pracy uczniów w pracowniach komputerowych;
- ✦ stwierdzono prawidłowe wyposażenie sanitariatów w środki higieniczne: papier toaletowy, mydło w dozownikach oraz ręczniki papierowe lub suszarki do rąk;
- ✦ w zakresie systemu wentylacyjnego pomieszczeń placówek nauczania i wychowania stwierdza się, iż starsze budynki szkolne, oddane do użytku przed 1980r. nie są w pełni wyposażone w system wentylacyjny. Rozwiązanie stanowią zamontowane w oknach wentylatory jak i wietrzenie pomieszczeń poprzez częste uchylanie okien.
- ✦ w zakresie stanu umeblowania i posiadanego sprzętu sportowego stwierdza się że placówki nauczania i wychowania sukcesywnie są wyposażane w stoły, krzesła oraz sprzęt sportowy posiadające odpowiednio certyfikaty i atesty.
- ✦ metody stosowane na terenach wokół obiektów pozwalają na wyeliminowanie możliwości zanieczyszczeniem odchodami zwierzęcymi /stosowane są znaki zakazu wstępu zwierząt, tereny są ogrodzone, piasek w piaskownicach jest wymieniany/;
- ✦ w dalszym ciągu zauważa się w placówkach zbyt małą ilość pełnowymiarowych sal gimnastycznych i tzw. szkolnego zespołu sportowego. Rozwiązaniem w zdecydowanej liczbie szkół podstawowych jest organizacja salek rekreacyjnych oraz zajęcia na basenie krytym;
- ✦ podczas pobytu w większości szkół dzieci otrzymują ciepłe posiłki oraz napoje, klasy I-III szkół podstawowych otrzymują również owoce i warzywa;
- ✦ we wszystkich skontrolowanych placówkach istnieje całkowity zakaz palenia tytoniu -
- ✦ zakaz ten jest przestrzegany;

- ✦ odzież wierzchnią uczniowie mają możliwość pozostawiać:
  - w szatni ogólnej
  - w szafkach usytuowanych na korytarzach
  - na wieszakach na korytarzach
  - na wieszakach w salach zajęć /w szkole policealnej - dotyczy osób dorosłych/.

## **10. Krótkie podsumowanie – wnioski.**

W roku 2013 kontrolą objęto 100% będących pod nadzorem placówek stałych.

Pod względem sanitarno-higienicznym i technicznym pozytywnie oceniono 70% placówek stałych. Warto wspomnieć, iż współpraca z dyrekcjami placówek oraz innymi pionami PSSE oceniana jest pozytywnie. Dyrekcje i właściciele placówek otwierając działalność konsultują się z pracownikami PSSE w sprawie wymogów higieniczno-sanitarnych obiektów, dlatego podczas kontroli nie są kwestionowane warunki infrastruktury obiektów. Odrębną sprawę stanowi stan sanitarno-higieniczny i techniczny obiektów, który ulega pogorszeniu wraz z użytkowaniem. Dyrekcje placówek miarę możliwości realizują wydane decyzje oraz polecenia. W kontrolowanych placówkach bieżąca czystość jest zachowana, wszystkie placówki wyposażone są w ciepłą bieżącą wodę.

W roku 2013r. zakończono 6 decyzji administracyjnych, w tym 4 z lat ubiegłych. Obecnie w toku jest 18 decyzji administracyjnych.

W 2013r. kontynuowano współpracę z organami prowadzącymi placówki nauczania i wychowania, lokalnymi instytucjami oraz za pośrednictwem rzecznika prasowego PSSE we Wrześni z lokalnymi mediami.

**Ocena stanu sanitarnego**  
**w zakresie Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia**



**Profilaktyka HIV/AIDS** Celem programu jest uświadomienie, że zagrożenie HIV dotyczy każdego człowieka, odniesienie możliwości zakażenia wirusem HIV do samego siebie i partnera. Działania

skierowane były do szkół gimnazjalnych, ponadgimnazjalnych oraz społeczności lokalnej.

Działania podjęte na terenie powiatu wrzesińskiego w ramach profilaktyki HIV/AIDS:

- ✓ Międzygimnazjalny konkurs wiedzy o AIDS. 11 lutego 2013 roku odbył się w Gimnazjum nr 1 we Wrześni XIII Międzygimnazjalny Konkurs Wiedzy o AIDS. Wzięło w nim udział 18 uczniów z dziewięciu gimnazjów naszego powiatu (Miłosławia, Zasutowa, Targowej Górci, Orzechowa, Kołaczkowa, Nowego Folwarku, Marzenina oraz z Wrześni - Gimnazjum nr 1 i nr 2). Młodzież pisała test. Komisja po dogrywce pisemnej wyłoniła następujących zwycięzców: I miejsce - Weronika Szybiak (Zespół Szkół w Orzechowie), II miejsce - Jagoda Łyskawa (Gimnazjum w Miłosławiu), III miejsce - Monika Kwapich (Gimnazjum w Kołaczkanie). Ponadto komisja przyznała dwóm uczestnikom wyróżnienia: Aleksandrze Sobczak - Gimnazjum nr 1 we Wrześni, Alicji Jankowiak - Zespół Szkół w Orzechowie.
- ✓ Konkurs fotograficzny „Nie daj szansy AIDS”. Konkurs został ogłoszony jako jedno z działań w ramach profilaktyki HIV/AIDS wynikającej z Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS na lata 2012-2016 województwa wielkopolskiego. W konkursie skierowany było do uczniów klas I-III szkół gimnazjalnych. Zadanie konkursowe polegało na opracowaniu logo promującego profilaktykę HIV/AIDS. Logo wykorzystywane będzie do celów identyfikacyjnych, reklamowych, promocyjnych, itp. związanych z tematyką HIV/AIDS na obszarze województwa wielkopolskiego. W etapie powiatowym ocenianych było 5 prac. Laureaci: I miejsce Jakub Szczepański – Gimnazjum nr 1 we Wrześni, II miejsce Edyta Refermat – Zespół Szkół w Targowej Górcie, III miejsce Weronika Szybiak – Zespół Szkół w Orzechowie.





*Zwycięska praca*

- ✓ Konkurs „Olimpiada wiedzy o AIDS”. Olimpiada skierowana była do uczniów klas II szkół ponadgimnazjalnych. Organizatorami byli: Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna oraz Starostwo Powiatowe we Wrześni. Olimpiada składała się z 2 etapów (szkolny i powiatowy). W dniu 13 grudnia 2013 roku w Zespole Szkół Politechnicznych we Wrześni odbył się etap powiatowy, wzięło udział 23 uczniów z 5 szkół z terenu powiatu wrzesińskiego. Uczniowie mieli za zadanie napisać test, w którym znajdowały się pytania zamknięte i otwarte dotyczące profilaktyki HIV/AIDS. Laureatami etapu powiatowego są: I miejsce: Natalia Bączkiewicz – Liceum Ogólnokształcące we Wrześni; II miejsce: Natalia Lisiak – Liceum Ogólnokształcące we Wrześni; III miejsce: Luiza Rogacka - Zespół Szkół Politechnicznych we Wrześni;



*Uczestnicy „Olimpiady Wiedzy o AIDS”*

- ✓ Szkolenia Młodzieżowi Liderzy Zdrowia kontra HIV. Szkolenie zostało zorganizowane we współpracy z Komendą Powiatową Policji we Wrześni i Urzędem Miasta i Gminy we Wrześni. Jego celem było podniesienie poziomu wiedzy w zakresie HIV i AIDS wśród młodzieży szkół ponadgimnazjalnych. W szkoleniu brali udział uczniowie klas I, II w dniu 13.06.2013. Celem szkolenia było: przekazanie aktualnej wiedzy na temat HIV/AIDS; nabycie przez uczniów umiejętności dokonywania świadomych decyzji zmniejszających ryzyko zakażenia wirusem HIV i szerzenia STD (chorób przenoszonych drogą płciową); ukształtowanie właściwych postaw wobec osób zakażonych wirusem HIV i chorych na AIDS; wzbudzenie zainteresowania własnym zdrowiem, odpowiedzialności za zdrowie partnera; wskazanie miejsc, gdzie można uzyskać pomoc, poradnictwo i opiekę medyczną.



*Młodzieżowi Liderzy Zdrowia - kontra HIV*



Światowy Dzień AIDS. W ramach obchodów Światowego Dnia AIDS w szkołach ponadgimnazjalnych w pierwszym tygodniu grudnia odbyła się akcja „Czerwona kokardka”. Akcja polegała na przypinaniu uczniom, pracownikom szkół ponadgimnazjalnych powiatu wrzesińskiego czerwonych kokardek. Działaniem zostało objętych – 2318 osób. Materiały (wstążkę i szpilki) zakupiono ze środków ze Starostwa Powiatowego. Akcję w placówkach przeprowadzały panie pielęgniarki wraz z koordynatorami wychowania zdrowotnego i pedagogami szkolnymi oraz Młodzieżowymi Liderami Zdrowia. Przy okazji akcji zostały w szkołach zorganizowane gazetki ścienne informacyjne, audycje przez radiowęzeł oraz nagłośniono działania w lokalnych mediach.



### „Trzymaj Formę”

Program realizowany jest we współpracy ze Stowarzyszeniem "Polska Federacja Producentów Żywności". Dotyczy on zbilansowanej diety i aktywności fizycznej. Adresowany jest do uczniów klas I-III szkół gimnazjalnych, uczniów klas V-VI szkół podstawowych oraz ich rodziców. Głównym celem programu jest zwiększenie świadomości dotyczącej wpływu żywienia i aktywności fizycznej na zdrowie.

W roku szkolnym 2012/2013 programem zostało objętych na terenie powiatu wrzesińskiego 14 szkół gimnazjalnych – 100% i 22 szkoły podstawowe – 100%

Program Trzymaj Formę został pozytywnie oceniony przez placówki szkolne. Cieszył się dużym zainteresowaniem wśród uczniów, którzy chętnie pracowali na zajęciach prowadzonych metodami aktywizującymi. Szczególnym zaangażowaniem cieszyły się zajęcia praktyczne, terenowe, rywalizacja klas, szczególnie na świeżym powietrzu. Pojawiały się pogadanki, instruktaże, zajęcia praktyczne, uczenie wspomagane komputerem, konkursy, olimpiady i rajdy zarówno rowerowe jak i piesze.



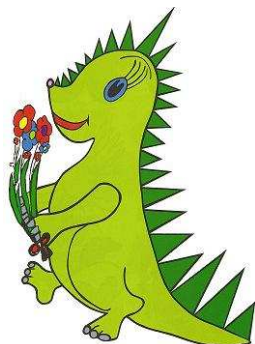
### Program Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu

Celem programu jest zmniejszenie zachorowań, inwalidztwa zdrowotnego i zgonów wynikających z palenia tytoniu (choroby układu krążenia i oddechowego, nowotwory, zdrowie dzieci itp.) poprzez zmniejszenie ekspozycji na dym tytoniowy (aktywne i bierne palenie); zmniejszenie liczby osób ekspozowanych na szkodliwe czynniki dymu tytoniowego w miejscach publicznych, w miejscu pracy, także w barach i restauracjach; zmniejszenie zawartości toksycznych substancji w papierosach sprzedawanych na polskim rynku.

- Działania w ramach programu na terenie powiatu wrzesińskiego:

- ✓ Program edukacyjne:

- „Czyste powietrze wokół nas” Celem programu jest wykształcenie u dzieci świadomej umiejętności radzenia sobie w sytuacjach, w których inne osoby palą przy nich papierosy oraz wzrost kompetencji rodziców w zakresie ochrony dzieci przed ekspozycją na dym tytoniowy. Program skierowany jest dla dzieci 5 i 6 letnich uczęszczających do przedszkoli i do oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych. Obejmuje



również rodziców dzieci oraz pracowników przedszkoli i szkół podstawowych.



Na terenie powiatu wrzesińskiego w roku szkolnym 2012/2013 programem zostało objętych 31 placówek. Ogółem program był realizowany w 10 – przedszkolach - 100 % placówek pod nadzorem OZ i w 21 szkołach podstawowych w oddziale przedszkolnym – 90 % placówek pod nadzorem OZ gdzie jest odpowiednia grupa wiekowa do przeprowadzenia programu.

Dzięki programowi dzieci usystematyzowały swoją wiedzę na temat szkodliwości różnego rodzaju dymów a w szczególności czynnego i biernego palenia tytoniu – wpływ na palacza i otoczenia. Realizacja programu miała również wpływ na wzrost kompetencji rodziców w zakresie ochrony dzieci przed ekspozycją na dym tytoniowy; rodzice – otrzymywali listy, brali udział w pogadankach, prelekcjach.



- „*Nie pal przy mnie proszę*” Celem programu jest zachęcanie do abstynencji tytoniowej oraz wykształcenie u dzieci świadomej umiejętności skutecznego radzenia sobie w sytuacjach, w których inne osoby palą przy nich papierosy. Program skierowany jest do uczniów klas I-III szkół podstawowych. Na terenie powiatu wrzesińskiego programem

zostało objętych 26 placówek – 100%. Program skorelowany jest z podstawą programową oraz jest ciekawą propozycją uzupełnienia zajęć dydaktyczno – wychowawczych. W przystępny sposób podaje uczniom informacje na temat zdrowia, wpływu czynnego i biernego palenia tytoniu na organizm. Zajęcia kształcą odpowiedzialność za własne zdrowie oraz umiejętność radzenia sobie w sytuacjach szkodliwych. Uczniowie chętnie, kreatywnie i z zaangażowaniem uczestniczyli w zajęciach. Zajęcia przyczyniły się do integracji grupy, uświadomiły dzieciom co same mogą robić, aby uniknąć urazu, zranienia, choroby.



- „*Znajdź właściwe rozwiązanie*” Celem programu jest zapobieganie paleniu tytoniu wśród młodzieży szkolnej. Cele szczegółowe to: zwiększenie wiedzy w zakresie szkodliwości dymu tytoniowego, kształtowanie umiejętności dbania o zdrowie własne i

swoich bliskich oraz postaw asertywnych związanych z unikaniem czynnego i biernego palenia tytoniu. Program skierowany jest do uczniów klas IV-VI szkół podstawowych i I-III szkół gimnazjalnych. Na terenie powiatu wrzesińskiego programem zostało objętych 20 szkół podstawowych – 87% i 13 szkół gimnazjalnych – 93%.

Program kształci prozdrowotne zachowania i nawyki społeczności szkolnej. Cieszył się dużym zainteresowaniem uczniów, którzy chętnie pracowali na zajęciach prowadzonymi metodami

aktywizującymi. Szczególnym zaangażowaniem cieszyły się zajęcia praktyczne, terenowe, rywalizacja klas, szczególnie na świeżym powietrzu.

- ✓ Konkurs „Palić nie palić oto jest pytanie”. Celem konkursu było zaprojektowanie znaku graficznego - ekslibrisu o tematyce antytytoniowej; promowanie mody na niepalenie wśród uczniów szkół podstawowych: nie palę, jestem cool!, nie palę, jestem wolny, palenie jest szkodliwe, palenie powoduje poważne choroby; wyrażanie własnych przemyśleń i spostrzeżeń w formie graficznej na temat pozytywnych aspektów niepalenia tytoniu i negatywnych aspektów palenia.

Na etap powiatowy wpłynęło 11 prac z 11 szkół (po jednej pracy z placówki) – 50%. Komisja przyznała I miejsce: Klaudiusz Matuszak – Samorządowa Szkoła Podstawowa w Kaczanowie, II miejsce: Aleksander Chlebowski – Zespół Szkolno – Przedszkolny w Pyzdrach Szkoła Podstawowa, III miejsce: Maksymilian Biadasz – Samorządowa Szkoła Podstawowa nr 2 we Wrześni, wyróżnienie: Anna Marciniak – Szkoła Podstawowa w Bieganowie



*Laureaci wraz z opiekunami i komisją*

- ✓ Światowy Dzień bez Tytoniu. W 2013 roku tematem ogłoszonym przez Światową Organizację Zdrowia (WHO) jest „Zakaz reklamy i promocji tytoniu oraz sponsoringu przez firmy tytoniowe”. informowanie o zdrowotnych skutkach czynnego i biernego palenia

tytoniu oraz zwrócenie szczególnej uwagi na fakt łamania zakazu reklamowania, promocji wyrobów tytoniowych i sponsorowania przez firmy tytoniowe działalności sportowej, kulturalnej, oświatowej, zdrowotnej i społeczno – politycznej.

Realizatorami działań w powiecie byli: koordynatorzy wychowania zdrowotnego placówek edukacyjnych, wychowawcy klas, pracownik OZ PSSE we Wrześni. Partnerzy działań: Komenda Powiatowa Policji we Wrześni, Urząd Miasta i Gminy we Wrześni, Straż Miejska we Wrześni, Starostwo Powiatowe we Wrześni, Powiatowy Rzecznik Praw Konsumentów we Wrześni, Przedszkole Niepubliczne „Tęczowa Chatka” we Wrześni, SSP nr 1 we Wrześni, ZSP w Pyzdrach.

Działania na terenie powiatu wrzesińskiego: **Zajęcia edukacyjne dla uczniów klas VI Samorządowej Szkoły Podstawowej nr 1 we Wrześni.** Zajęcia prowadził pracownik OZ PSSE we Wrześni w dniu 28.05.2013 i 03.06.2013 dla uczniów klas VI szkoły podstawowej – wzięło udział ok. 100 os. Były to zajęcia wykładowo- warsztatowe podczas, których młodzież została zapoznana z założeniami i hasłem obchodów Światowego Dnia bez Tytoniu, zapoznała się ze skutkami palenia w aspekcie etycznym, finansowym, prawnym oraz zdrowotnym. Młodzież wykonywała plakaty zachęcające społeczność by nie palić i promujące 31 maja – ŚDbT - plakaty zostały rozwieszane w szkole, obliczała ile pieniędzy wydajemy paląc papierosy, rozwiązywała krzyżówkę, która podsumowywała zajęcia.; **Stoisko informacyjno – edukacyjne podczas festynu z okazji Dnia Dziecka 31.05** W dniu 31.05.2013 roku Urząd Miasta i Gminy we Wrześni organizował festyn z okazji Dnia Dziecka, w parku miejskim im. Dzieci Wrzesińskich. Podczas festynu zostało zorganizowane stoisko informacyjno-edukacyjne z okazji Światowego Dnia bez Tytoniu. Zarówno dzieci, rodzice jak i dziadkowie otrzymywali informacje nt. skutków czynnego biernego palenia tytoniu i zabierali materiały edukacyjne. Wspólnie tworzony był plakat/mapa mentalna gdzie społeczność wypisywał, rysowała hasła odpowiadające na pytanie „Palisz? to...” Dzieci, które udzieliły odpowiedzi otrzymywały upominek, który był ufundowany przez organizatorów festyny. Wzięło udział ok. 800 os.; **Festyn z okazji dnia dziecka w Zespole Szkolno – Przedszkolnym w Pyzdrach – uczniowie kl. IV** W dniu 29.05.2013 roku w Zespole Szkolno – Przedszkolnym w Pyzdrach został zorganizowany festyn sportowo profilaktyczny. Podczas tego spotkania wraz z przedstawicielami Komendy Powiatowej Policji we Wrześni pracownik OZ PSSE we Wrześni prowadził punkt informacyjny dotyczący profilaktyki. Uczestnicy festynu zostali poinformowani o skutkach biernego i czynnego palenia tytoniu, o idei Światowego Dnia bez Tytoniu. Społeczność otrzymywała ulotki. Plakaty i materiały edukacyjne zostały przekazane również do Urzędu Miasta i Gminy w Pyzdrach panu burmistrzowi, który obecny był podczas imprezy. Wzięło udział ok 100 os.

**Spotkanie edukacyjne z dziećmi z Niepublicznego Przedszkola „Tęczowa Chatka” we Wrześni** W dniu 27.05.2013 pracownik OZ PSSE we Wrześni poprowadził 2 spotkania dla dzieci 5 i 6 letnich nt. skutków biernego i czynnego palenia. W placówce pozostawiono materiały edukacyjne, które były do dyspozycji rodziców z przedszkola i zostały rozwieszono plakaty. W zajęciach brało udział ok 50 dzieci.

✓ Szkolenie Młodzieżowi Liderzy Zdrowia. Szkolenie zostało zorganizowane we współpracy z Komendą Powiatową Policji we Wrześni i Urzędem Miasta i Gminy we Wrześni. W szkoleniu brali udział uczniowie klas I szkół gimnazjalnych powiatu wrzesińskiego, którzy dotarli na spotkanie w dniu 12.06.2013 łącznie 20 osób z 10 szkół - 71% Cele szczegółowe szkolenia: Podczas szkolenia młodzież pozyskała wiedzę na temat szkodliwego wpływu palenia papierosów na organizm palacza i osób z jego otoczenia; wzbudzono zainteresowanie własnym zdrowiem i odpowiedzialności za zdrowie otoczenia; przekazano zasady zachowań asertywnych.



*Młodzieżowi Liderzy Zdrowia - tytoń*

• „Rzuć palenie razem z nami” O działaniach w ramach kampanii „Rzuć palenie razem z nami”



koordynatorzy wychowania zdrowotnego przedszkoli, szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych zostali poinformowani pisemnie. W placówkach organizowane były gazetki ściennie i pogadanki. Działania odbywały się głównie w listopadzie.

W ramach obchodów kampanii „Rzuć palenie razem z nami” zostały zorganizowane:

✓ *Badania poziomu tlenku węgla w wydychanym powietrzu* Badania zostały skierowane do uczniów szkół ponadgimnazjalnych powiatu wrzesińskiego – głównie klas I. Akcja została

przeprowadzona w placówkach przez panie pielęgniarki środowiska szkolnego w okresie 23.10.2013 – 15.11.2013. Działaniem objętych było 610 uczniów – 22% z 5 szkół ponadgimnazjalnych – 100%. Akcja cieszyła się dużym zainteresowaniem. Poprzez akcje młodzież przekonuje się i część uczniów z osób, które paliły tytoń podejmuje próbę zaprzestania palenia. Przy okazji akcji prowadzone były rozmowy indywidualne – pogadanki nt. skutków palenia czynnego i biernego tytoniu.

Wyniki akcji w 2013 roku:

Normy:

Kolor diody	Opis	Dorośli (ppm)	Nieletni (ppm)
Zielony	Osoba niepaląca	0-6	0-4
Żółty	Strefa zagrożenia	7-10	5-6
1 Czerwony	Osoba paląca	11-15	7-10
2 Czerwony	Osoba często paląca	16-25	11-15
3 Czerwony	Osoba uzależniona	26-35	16-25
4 Czerwony	Osoba silnie uzależniona	36-50	26-35
4 Czerwony migający	Nałogowiec	50+	36+

NIELETNI

Chłopcy

Rocznik	Ilość uczniów w przedziale					
	0-4	5-6	7-10	11-15	16-25	26-35
1995	3	2	0	0	1	0
1996	26	0	2	11	1	0
1997	35	19	11	1	2	0
1998	4	0	0	1	0	0
1999	0	0	1	0	0	0
Razem	68	21	14	13	4	0



## Dziewczęta

Rocznik	Ilość uczniów w przedziale					
	0-4	5-6	7-10	11-15	16-25	26-35
1995	1	1	0	0	0	0
1996	6	14	5	9	0	0
1997	51	12	10	0	0	0
1998	3	0	0	0	0	0
Razem	61	27	15	9	0	0

## DOROŚLI - PEŁNOLETNI

### Chłopcy

Rocznik	Ilość uczniów w przedziale				
	0-6	7-10	11-15	16-25	26-35
1993	2	0	0	0	0
1994	8	10	6	10	0
1995	51	24	15	7	1
Razem	61	34	21	17	1

### Dziewczęta

Rocznik	Ilość uczniów w przedziale				
	0-6	7-10	11-15	16-25	26-35
1993	0	2	1	0	0
1994	13	8	6	2	0
1995	31	11	7	3	0
Razem	44	21	14	5	0

- ✓ Kampania „Odświeżamy nasze miasta Tobacco Free Cities”.



Projekt „Odświeżamy nasze miasta. Tobacco Free Cities” jest z inicjatywy Głównego Inspektora Sanitarnego, rozpoczął się od dnia 01.10.2011 r.. Ma on na celu wzmocnienie realizacji ustawy z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych poprzez egzekucję zapisów w zakresie przestrzegania zakazu palenia oraz oznakowania stref bezdymnych prowadzoną w ramach nadzoru bieżącego przez Państwową

Inspekcję Sanitarną. Projekt finansowany jest przez Międzynarodową Unię z Chorobami Płuc oraz Światową Fundację ds. Walki z Chorobami Płuc. Obie organizacje zrzeszone są w ramach Inicjatywy Bloomburga, założonej przez burmistrza Nowego Jorku Michaela Bloomburga. Na terenie powiatu wrzesińskiego zorganizowano: **Spotkanie edukacyjno-informacyjne w Zespole Szkół Technicznych i Ogólnokształcących we Wrześni, (22.04.2013r.); 2 stoiska edukacyjne: Basen „Łazienki” we Wrześni (31.07.2013r.) i w ramach akcji „Niedziela za Miastem” w Osowie (04.08.2013r.).** Uczestnicy zarówno stoisk jak i spotkania edukacyjnego zostali zapoznani ze skutkami czynnego i biernego palenia tytoniu, z korzyściami z rzucenia palenia, ze znowelizowaną ustawą o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych jak i z konsekwencjami jej nieprzestrzegania oraz z zasadami tworzenia miejsc wolnych od dymu tytoniowego i z założeniami projektu „Odświeżamy nasze miasta. TOB3CIT”.; **Monitoring ustawy.** We współpracy ze Strażą Miejską we Wrześni prowadzony był monitoring przestrzegania zakazu palenia tytoniu w powiecie wrzesińskim.; **Podziękowania** przekazano członkom powiatowej koalicji sprawozdania z działań podejmowanych w całym okresie trwania projektu oraz podziękowania otrzymane z Głównego Inspektoratu Sanitarnego.; **Edukacja petentów PSSE we Wrześni** przez cały rok na holu PSSE we Wrześni była zorganizowana gazetka zawierająca informacje o założeniach projektu oraz nt. profilaktyki tytoniowej.

**„Moje Dziecko Idzie do Szkoły”** Celem programu jest poprawa stanu zdrowia dzieci rozpoczynających naukę w szkole poprzez podniesienie poziomu wiedzy rodziców o zdrowiu dzieci w zakresie: prawidłowego żywienia, higieny osobistej, przestrzegania wymogów sanitarnych przy przygotowaniu i spożywaniu posiłków, szczepień ochronnych, zdrowego stylu życia.



W roku szkolnym 2012/2013 program był realizowany przez wszystkie szkoły i przedszkola z powiatu wrzesińskiego, w których są klasy 0 - 32 placówek w tym 22 szkół podstawowych i 10 przedszkoli. W ramach realizacji programu odbywały się festyny rodzinne.

Program został przyjęty zarówno przez rodziców jak i uczniów bardzo pozytywnie. Realizatorzy programu – wychowawcy klas zaobserwowali wzrost zainteresowania tematyką zdrowego stylu życia. Rodzice na spotkaniach z wychowawcami chętnie dzielili się swoimi uwagami, spostrzeżeniami przemyśleniami dotyczącymi zagadnień zawartych w broszurce „Moje dziecko idzie do szkoły”. Wzrosła jakość drugich śniadań przynoszonych do szkół przez dzieci.



### **Projekt PL0432 „Bądźmy zdrowi, wiemy – więc działamy”**

Projekt PL 0432 „Bądźmy zdrowi, wiemy - więc działamy” jest realizowany na terenie powiatu wrzesińskiego od 2009 roku. Celem ogólnym Projektu jest poprawa stanu zdrowia populacji dzieci i młodzieży w Polsce, a celem bezpośrednim zmniejszenie liczby dzieci i młodzieży narażonych na nadwagę, otyłość i choroby dietozależne na terenie województwa wielkopolskiego poprzez zwiększenie świadomości społecznej dotyczącej wpływu żywienia i aktywności fizycznej na zdrowie oraz kształtowanie właściwych nawyków i umiejętności prozdrowotnych.

Na terenie powiatu wrzesińskiego odbyło się:

- ✓ „Maraton zdrowia i sprawności fizycznej”. Uczestnikami turnieju była młodzież szkół gimnazjalnych z klas pierwszych. Etap powiatowy odbył się w dniu 18.06.2013 w Gimnazjum nr 2 we Wrześni. Organizatorem była Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna we Wrześni oraz nauczyciele z Gimnazjum nr 2 we Wrześni (pani: A. Reszelewska, I. Rydz, I. Szamałek, E. Bosacka – Płocka). Partnerami było Starostwo Powiatowe we Wrześni i Urząd Miasta i Gminy we Wrześni i „NZOZ ZDROWIE” – Elżbieta Nowaczyk pielęgniarka. W maratonie brało udział 8 drużyn sześciuosobowych z I klas szkół gimnazjalnych z 8 szkół – 57% placówek. „Maraton zdrowia i sprawności fizycznej” składał się z zadań dotyczących wiedzy z zakresu „prawidłowego żywienia i zadań promujących aktywność fizyczną. Wszystkie drużyny zaliczały po kolei stanowiska, na których zdobywały punkty. Komisja przyznała: I miejsce – Gimnazjum nr 2 we Wrześni; II miejsce – Gimnazjum w Kołaczku; III miejsce – Zespół Szkół Społecznych w Grzybowie; IV miejsce – Gimnazjum nr 1; V miejsce – Zespół Szkół Specjalnych; VI miejsce – Zespół Szkół w Otocznej; VII miejsce – Zespół Szkół w Zasutowie; VIII miejsce – Zespół Szkół w Marzeninie.



*Uczestnicy maratonu*

- ✓ Festyny: zostały zorganizowane 2 festyny dla dzieci z klas „0” w Przedszkolu Niepublicznym „Tęczowa Chatka” we Wrześni (24.10.2013) „Mali Przyrodnicy” we Wrześni 07.11.2013. W festynach wzięło udział 106 dzieci – 6,7% dzieci kl. „0”.

Dzieci brały udział w konkurencjach sportowych, zabawach o racjonalnym odżywianiu oraz quizach. Podczas festynu wykonywane były prace plastyczne oraz w jednej z placówek zdrowe przekąski (szaszłyki i kanapki). Na zakończenie zostały wręczone dyplomy oraz upominki dla dzieci.



*Uczestnicy festynu Przedszkole Niepubliczne „Tęczowa chatka” we Wrześni*



*Uczestnicy festynu Przedszkole Niepubliczne „Mali Przyrodnicy” we Wrześni*



- ✓ Szkolenie dla młodzieży gimnazjalnej. Zostało zorganizowane w dn. 16.10.2013 w zakresie racjonalnego odżywiania, aktywności fizycznej, w którym wzięło udział 22 os. – 0,7% z 10 szkół gimnazjalnych. Młodzież dowiedziała się co to są składniki odżywcze i racjonalne odżywianie, jak się odczytuje etykiety produktów, uczyła się również podziału produktów spożywczych na grupy, budowy piramidy zdrowia, wykonała plakaty zachęcające do racjonalnego dożywiania i aktywności fizycznej dla osób dorosłych, młodzieży i małych dzieci, zapoznała się chorobami związanymi z zaburzeniami odżywiania, uczyła się obliczania BMI i WHR oraz przygotowywała zestawy ćwiczeń dla młodzieży. Całość szkolenia podsumowana była wspólnym rozwiązaniem krzyżówki i kalamburów. Młodzież będzie się włączać w pomoc w organizacji działań dotyczących racjonalnego odżywiania i aktywności fizycznej w placówkach oraz prowadzić edukacje rówieśniczą.



*Uczestnicy szkolenia*

- ✓ Konkurs „Bądźmy zdrowi”. Konkurs skierowany był dla uczniów klas I-III szkoły gimnazjalnej. Uczestnicy mieli za zadanie wykonanie plakatu zachęcającego młodych ludzi do zdrowego stylu życia. Zgodnie z regulaminem w konkursie nie mogli brać udziału laureaci I miejsca etapu powiatowego poprzednich edycji konkursu. Posiedzenie komisji odbyło się w dniu 13.11.2013. W etapie powiatowym ocenianych było 6 prac. Komisja przyznała: I miejsce: Klaudia Cieślak - Zespół Szkolno – Przedszkolny w Pyzdrach; II miejsce: Wiktoria Marczak - Zespół Szkół w Orzechowie; III miejsce: Karina Lisiecka - Zespół Szkół Specjalnych we Wrześni.

Praca Klaudii Cieślak:  
I miejsce etap powiatowy ,  
wyróżnienie etap wojewódzki



„Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych”.

Celem programu jest ograniczenie używania tytoniu i innych substancji psychoaktywnych przez kobiety w wieku prokreacyjnym tj. między 15 a 49 rokiem życia i ich najbliżsi. Zasadnicze działania: **Strona internetowa/media**. Na stronie internetowej PSSE we Wrześni zostało zamieszczone logo projektu oraz założenia. Zamieszczono również informacje, relację z eventów. Do mediów został przekazany artykuł Wojewódzkiej Stacji Sanitarnej – Epidemiologicznej w Poznaniu – ukazał się w streszczeniu w „Przeglądzie Powiatowym” – nakład 9000.; **Program edukacyjny „Ars, czyli jak dbać o miłość?”**. Przesłano ofertę o programie do 5 szkół ponadgimnazjalnych – 100%. Zebrano zgody i dane placówek przystępujących do programu. Do programu przystępuje 5 placówek – 100%.; **Eventy**. Na terenie powiatu wrzeńskiego zostały zorganizowane 2 stoiska edukacyjne w ramach eventów. Stoiska zorganizowano w markecie we Wrześni: „Tesco” ul. Kaliska 17 w dniu 19.11.2013 i „Kaufland” ul. Miłosławska 10 w dniu 21.11.2013. Ogółem w przedsięwzięciu wzięło udział 95 osób. Społeczność w ramach punktu informacyjno – edukacyjnego mogła skorzystać z porad udzielanych przez pracownika ds. oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia w zakresie profilaktyki palenia tytoniu, spożywania alkoholu i przyjmowania innych substancji psychoaktywnych. Został zorganizowany konkurs, w którym wzięło 60 osób – osoby otrzymały torby ekologiczne z logo projektu. Był przeprowadzany pomiar zawartości tlenku węgla w wydychanym powietrzu przy użyciu smokerlyzera – 50 os. i porady w zakresie profilaktyki tytoniowej między innymi w jaki sposób rzucić palenie, komu szkodzi itp. Społeczność mogła

przespacerować się w alkogoglach, które imitowały obraz jak po spożyciu alkoholu – 1 promil w ogranicznie – 45 os.. Alkogogle i materiały nt. alkoholu i narkotyków otrzymano z Urzędu Miasta i Gminy we Wrześni, od pełnomocnika ds. rozwiązywania problemów alkoholowych. **Raport ‘‘Zachowania zdrowotne kobiet w ciąży’’**. Raport został zamieszczony na stronie internetowej PSSE we Wrześni oraz został przekazany do Szpitala Powiatowego we Wrześni – w tej placówce były prowadzone badania na terenie powiatu wrzesińskiego.



**Szkoły Promujące Zdrowie.** Na terenie powiatu wrzesińskiego są 3 szkoły, które posiadają tytuł „Szkoły Promującej Zdrowie, jest to 6 % placówek objętych nadzorem OZiPZ PSSE we Wrześni. Do tych placówek należą: Samorządowa Szkoła Podstawowa nr 1 we Wrześni ul. Szkolna 1, Zespół Szkół Specjalnych im. J. Korczaka we Wrześni ul. Batorego 8, Gimnazjum nr 1 ul. Kosynierów 32 we Wrześni. Szkoła Podstawowa w Bieganowie stara się o przyjęcie do Sieci Szkół Promujących Zdrowie. 10 grudnia 2013 roku Gimnazjum nr 1 we Wrześni w Warszawie odebrała dyplom - Krajowy Certyfikat Szkoły Promującej Zdrowie.

Wszystkie placówki realizują i włączają się w programy i akcje proponowane przez PIS.

**Światowy Dzień Zdrowia** W 2013 roku Światowy Dzień Zdrowia przebiegał pod hasłem „Zdrowe bicie serca”. W ramach obchodów przesłano informację nt. założeń i obchodów wraz z hasłem ŚDZ do placówek wychowania (41 placówek).

**Profilaktyka Raka Piersi.** Na terenie powiatu wrzesińskiego w ramach profilaktyki raka piersi w miesiącu październiku 2013 roku prowadzone były działania w zakresie profilaktyki raka piersi. Została zorganizowana gazetka tematyczna w holu Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej we Wrześni. Odbywały się również zajęcia edukacyjne w szkołach ponadgimnazjalnych wśród młodzieży udział wzięło 583 os. oraz dla pracowników PSSE we Wrześni –18 os. Podczas spotkań uczestnicy wysłuchali wykładu, obejrżeli film instruktażowy pod patronatem marki Avon nt. samobadania piersi oraz uczyli się na fantomie prawidłowo badać piersi. Uczestnicy poznali zagrożenia wynikające z chorób nowotworowych piersi, dowiedzieli się także, co zwiększa ryzyko zachorowania oraz jak temu przeciwdziałać.

W maju 2013 podczas festynu rodzinnego w Gimnazjum nr 2 we Wrześni były prowadzone badania mammograficzne przez OPEN przebadano się 28 pań.

W ramach Europejskiego Dnia Walki z Rakiem Piersi został ogłoszony konkurs „Dbam o swoje piersi”.



**Dopalacze** Zostały zorganizowane 2 szkolenia – w dniu 12 i 13.06.2013 we współpracy z Komendą Powiatową Policji we Wrześni i Urzędem Miasta i Gminy we Wrześni szkolenia. Szkoleniem objęte zostały szkoły gimnazjalne i ponadgimnazjalne z powiatu wrzesińskiego. W szkoleniu brali udział uczniowie klas I szkół gimnazjalnych - 20 osób z 10 szkół – 71%, natomiast ze szkół ponadgimnazjalnych udział brali uczniowie klas I, II - 17 osób z 4 szkół – 80%. Celem szkoleń było przekazanie aktualnej wiedzy na temat substancji psychoaktywnych (dopalacze, narkotyki); wzbudzenie zainteresowania własnym zdrowiem; wskazanie miejsc, gdzie można uzyskać pomoc, poradnictwo.



*Młodzieżowi Liderzy Zdrowia szkoła gimnazjum (od lewej) i ponadgimnazjalna*

**Ewaluacja placówek edukacyjnych.** Przedstawiciel Powiatowej Stacji Sanitarnej – Epidemiologicznej we Wrześni brał udział w ewaluacji zewnętrznej prowadzonej przez Kuratorium Oświaty w Poznaniu, przeprowadzanej w dniu 08.04.2013 w Zespole Szkół w Otocznej i w dniu 19.09.2013 w Przedszkolu Niepublicznym „Tęczowa Chatka” we Wrześni. Pracownik przedstawił w jaki sposób wygląda współpraca placówki z PSSE we Wrześni oraz opinię na temat obiektu z punktu widzenia Inspekcji Sanitarnej.

### **Wnioski**

Realizacja programów przebiegała zgodnie z opracowanymi harmonogramami działań. W ramach nadzoru nad placówkami zaplanowano na rok 2013 i wykonano 26 wizytacji w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia w powiecie wrzesińskim – 56,5%. Pozytywny i wymierny skutek odnosi stała bardzo dobra współpraca m.in. ze Starostwem Powiatowym we Wrześni, Urzędem Miasta i Gminy we Wrześni, Szpitalem Powiatowym oraz placówkami oświatowo – wychowawczymi.

Mile widziane było by zwiększenie materiałów edukacyjnych do działań akcyjnych i programowych co umożliwi jeszcze lepszą realizację programów.



**Ocena stanu sanitarnego**  
**w zakresie Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego**

**A. REALIZACJA ZADAŃ**

Oddział Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego realizuje obowiązki i zadania mające na celu zapewnienie właściwego stanu sanitarno - zdrowotnego w nowo realizowanych oraz przebudowywanych obiektach budowlanych, poprzez egzekwowanie rozwiązań technicznych gwarantujących zachowanie w nich odpowiednich warunków higienicznych i zdrowotnych, a także poprzez zapobieganie pogorszeniu standardów jakości środowiska w zakresie warunków zdrowotnych dla osób zamieszkujących i przebywających w sąsiedztwie obiektów mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Działania i kompetencje zapobiegawczego nadzoru sanitarnego wynikają z Ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2011r. poz. 1263) i w szczególności polegają na:

- uzgadnianiu studium uwarunkowań i kierunków rozwoju oraz planów zagospodarowania przestrzennego gmin, w tym uzgadnianie zakresu i stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko sporządzanych dla potrzeb planów zagospodarowania przestrzennego;
- opiniowaniu dokumentacji projektowych dotyczących budowy, rozbudowy, nadbudowy, przebudowy oraz zmiany sposobu użytkowania obiektów budowlanych lub ich części;
- wydawaniu opinii sanitarnych na etapie oceny oddziaływania planowanych przedsięwzięć na środowisko, w tym wydawanie opinii w sprawie konieczności przeprowadzania postępowania w sprawie ocen oddziaływania na środowisko przedsięwzięć wraz z określeniem zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięć na środowisko oraz wydawanie opinii przed decyzją o środowiskowych uwarunkowaniach;
- uczestniczeniu w dopuszczeniu do użytkowania obiektów budowlanych poprzez stwierdzenie zgodności ich wykonania z projektem budowlanym.

Działalność opiniodawcza i nadzorowa w roku 2013 skoncentrowana była głównie na udziale w prowadzonych, przez organy administracji samorządowej, postępowaniach

dotyczących uzgodnień planów zagospodarowania przestrzennego oraz oceny oddziaływania inwestycji na środowisko.

Równoważnym elementem nadzoru było współuczestniczenie w przekazywaniu obiektów budowlanych lub ich części do użytkowania oraz kontrola warunków higieniczno - sanitarnych w projektach budowlanych nowych obiektów i zmian sposobu użytkowania.

W 2013r można zaobserwować tendencję spadkową ilości realizowanych inwestycji na terenie powiatu wrzesińskiego. W stosunku do ubiegłego roku o 23% spadła ilość odbieranych obiektów do użytkowania, o 38% uzgodnień dokumentacji projektowej w zakresie warunków higienicznych i zdrowotnych oraz o 27% wydanych opinii, co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko.

Ilość załatwionych spraw i wydanych opinii w poszczególnych zakresach tematycznych

<b>L.p.</b>	<b>ZAKRES TEMATYCZNY</b>	<b>ILOŚĆ SPRAW w 2013r</b>
1	Wydanie decyzji dotyczących spełnienia wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą	7
2	Wydawanie opinii o projektach dokumentu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko.	11
3	Wydawanie opinii co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, a w przypadku stwierdzenia takiej potrzeby co do zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko	40
4	Wydawanie opinii przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach	11
5	Wydawanie opinii o projektach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	9
6	Uzgodnienia dokumentacji projektowej w zakresie warunków higienicznych i zdrowotnych	16
7	Zajmowanie stanowiska w sprawie dopuszczenia do użytkowania obiektów budowlanych	82
8	Zajmowanie stanowiska w zakresie warunków higienicznych i zdrowotnych w innych sprawach będących w kompetencji PPIS (min. uzgodnienie warunków zabudowy)	235
9	Wydawanie decyzji płatniczych za czynności wykonywane w ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego	105
<b>OGÓŁEM ILOŚĆ SPRAW ROZPATRZONYCH W ZNS</b>		<b><u>516</u></b>

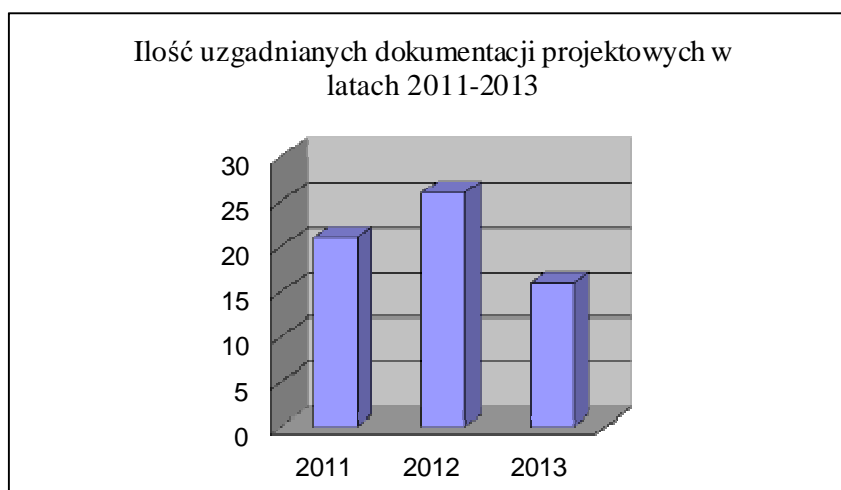
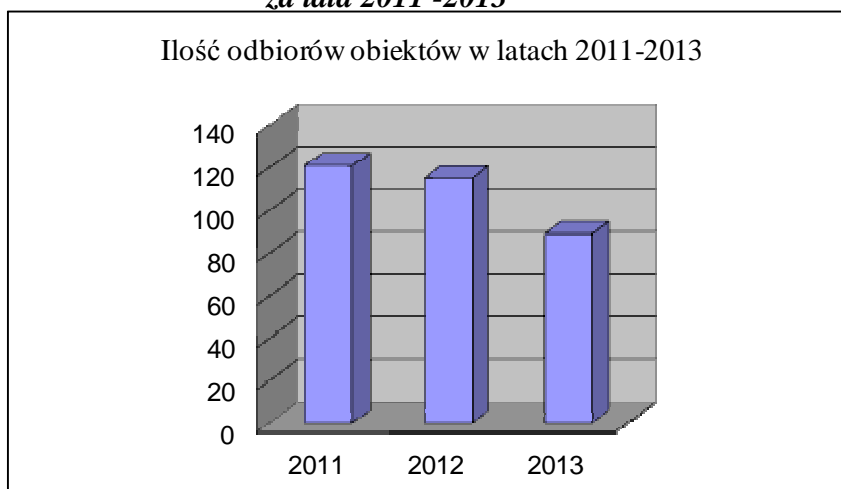
W 2013r nie wydano żadnej opinii negatywnej w przypadku odbiorów budynków i zaopiniowania dokumentacji projektowej. Większość opiniowanych obiektów oraz odbiorów, to tereny gminy Września. Nie było obiektu, który zmuszałby do wniesienia sprzeciwu podczas uruchomienia.

Przekazano do użytkowania:

- sklepy i zakłady gastronomiczne, hurtownie i magazyny spożywcze
- apteki i gabinety lekarskie i pielęgniarstwa
- zakłady fryzjerskie i kosmetyczne, solaria, gabinety masażu
- zakłady produkcyjne i warsztaty
- sklepy i magazyny przemysłowe
- szkoły, przedszkola i żłobki oraz obiekty towarzyszące
- budynku usługowo - handlowe
- obiekty hotelarskie i agroturystyki
- inne

*Graficzne zestawienie odbiorów, uzgadnianych dokumentacji oraz wydanych opinii co do konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko*

*za lata 2011 -2013*



**PRZYKŁADY ODBIERANYCH OBIEKTÓW PRZEZ PPIS WE WRZEŚNI  
W 2013r**

*Zakład produkcyjny Inalfa Roof Systems Polska  
Białżyce gm. Września*



*Zakład produkcyjny ROLMAKO  
Psary Małe gm. Września*



*Budynek bankietowy  
Bagatelka gm. Miłostaw*



*Restauracja McDonald's  
Września ul. Wrocławska*





*Niepubliczne Przedszkole*

*Nekla ul. Wierzbowa*



*Niepubliczne Przedszkole Specjalne „MAGICZNY ZAKĄTEK” - parter*

*Niepubliczny Ośrodek Rewalidacyjno - Edukacyjno - Wychowawczy „ARKA” - piętro*

*Września ul. Szosa Witkowska / Owocowa*





## Zakończenie

Pracownicy Inspekcji Sanitarnej pionu Oddziału Nadzoru w 2013 roku przeprowadzili w powiecie wrzesińskim ogółem 1658 kontroli sanitarnych na podstawie, których wydano 1157 decyzji administracyjnych, w tym 480 stanowiły decyzje płatnicze. Wstrzymano działalność w 5 obiektach ze względu na stwierdzone zagrożenie dla zdrowia i życia, wydano 1 decyzję zakazującą wprowadzania do obrotu środków spożywczych i 1 decyzję o wycofaniu środka spożywczego z obrotu. Nałożono 40 mandatów karnych na łączną kwotę 8900,00 zł.

W 2013r. na terenie objętym nadzorem przez PPIS we Wrześni zanotowano mniej ognisk zachorowań na choroby zakaźne niż w 2012r. Odnotowano 12 ognisk zachorowania na ospę wietrzną, 1 ognisko zachorowania na szkarlatynę, 4 ogniska zachorowania na różyczkę. Nie notowano natomiast ognisk zatrucia pokarmowego. W porównaniu z rokiem 2012 w 2013 r. zanotowano wzrost zachorowań na różyczkę, szkarlatynę (płonicę), ospę wietrzną oraz wirusowe zapalenie wątroby typu B i C. Zanotowano spadek liczby zachorowań na świnkę, wirusowe zakażenia jelitowe, salmonellozę, krztusiec. Stan sanitarno - higieniczny placówek lecznictwa ambulatoryjnego ocenia się pozytywnie. Personel medyczny przestrzega opracowanych procedur dotyczących antyseptyki, dezynfekcji, sterylizacji, postępowania z odpadami niebezpiecznymi oraz sprzątnięcia, o czym świadczy brak zakażeń zakładowych.

PPIS w roku 2013 na 33 wodociągi zaopatrujące mieszkańców w wodę do spożycia będące pod nadzorem sanitarnym, w 19 wodociągach stwierdził jakość wody opowiadającą wymaganiom sanitarnym. W związku z tym na 74665 tys. osób korzystających z wody będącej pod nadzorem sanitarnym, 73173 tys. osób w powiecie wrzesińskim korzystało z wody o niekwestionowanej jakości. Głównym powodem kwestionowania jakości wody były przekroczenia parametrów żelaza, manganu, amoniaku i mętności, skutkiem czego orzekano o warunkowej przydatności wody. Ponadnormatywna zawartość w/w parametrów w wodzie nie stanowi bezpośredniego zagrożenia dla zdrowia konsumentów, wpływa jedynie na pogorszenie właściwości organoleptycznych wody. W celu poprawy jakości wody w wodociągach, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny we Wrześni zobowiązuje w formie decyzji właścicieli wodociągów do podjęcia działań mających na celu doprowadzenie wody do prawidłowych wymagań sanitarnych. W ciągu 2013 roku zanotowano pojedyncze przypadki ponadnormatywnych wartości parametrów bakterii grupy coli. Zanieczyszczenie wody pitnej bakteriami grupy coli nie stanowiło zagrożenia dla życia lub zdrowia konsumentów, w związku z czym nie wydawano komunikatów o zakazie spożywania wody.

W 2013 roku przeprowadzono 212 kontroli sanitarnych obiektów użyteczności publicznej min. zakładów fryzjerskich, kosmetycznych, odnowy biologicznej, hoteli,

pensjonatów, gospodarstw agroturystycznych, placówek służby zdrowia. Nadzór sanitarny nad tymi obiektami nie wykazał zagrożeń dla zdrowia ludzi.

W zakresie nadzoru nad obiektami Żywności i Żywnienia stan sanitarny obiektów w 2013 uległ polepszeniu. Zmniejszyła się ilość nałożonych mandatów karnych w związku z wprowadzaniem do obrotu środków spożywczych po terminie przydatności do spożycia. Zgodnie z planem poboru prób na 2013r. pobrano do badań ramach monitoringu i urzędowej kontroli 130 prób krajowych, UE i z importu prób środków spożywczych oraz 2 próby kosmetyków. Zakwestionowane zostały 3 próby środków spożywczych pochodzenia roślinnego ze względu na przeprowadzone badania mikrobiologiczne (2 próby) i fizykochemiczne (1 próba). Zostały przeprowadzone dwie kontrole, które dotyczyły zgłoszenia Polski do udziału w międzynarodowej akcji o nazwie „Operation Pangea IV – International Week of Action” - skierowanej przeciwko nielegalnemu handlowi produktami leczniczymi, suplementami diety, substancjami zastępczymi. W wyniku podjętych czynności kontrolnych nie stwierdzono w obrocie w/w środków.

W zakresie nadzoru nad zakładami pracy pracodawcy w dalszym ciągu starają się ograniczać do minimum liczbę osób pracujących w narażeniu na czynniki szkodliwe, jednocześnie zapewniając dostęp do informacji o istniejących zagrożeniach w środowisku pracy. Pracodawcy podejmują działania poprawiające warunki pracy w swoich zakładach poprzez stosowanie różnego rodzaju zmian organizacyjnych /np. zmniejszenie czasu ekspozycji pracownika na działanie czynnika szkodliwego, modernizacja systemów wentylacyjnych, wymiana lub przegląd stosowanych maszyn i urządzeń/. W 2013r. w 5 zakładach pracy w powiecie uległy poprawie warunki pracy w zakresie przekroczeń normatywów higienicznych. Łącznie poprawiono w nich warunki pracy 58 osobom. Kontrole sanitarne potwierdziły również w tym roku, że pracownicy są świadomi skutków zagrożeń wynikających z pracy przez nich wykonywanej, dlatego też w trosce o swoje zdrowie chętnie korzystają z zabezpieczeń jakie oferuje im pracodawca.

Dyrektorzy placówek nauczania i wychowania sukcesywnie poprawiają warunki zdrowotne w obiektach. Podejmują również działania zmierzające do poprawy ich stanu sanitarno – technicznego. Jednak w dalszym ciągu stwierdza się, że w powiecie wrzesińskim występują placówki nauczania w których warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego są nie wystarczające.

W zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia w 2013 roku kontynuowano programy edukacyjne rozpoczęte w latach ubiegłych oraz wdrażano nowe interwencje programowe i nie programowe o zasięgu krajowym i wojewódzkim. Podejmowano również działania akcyjne w związku z potrzebami lokalnymi w powiecie. Współpraca z samorządami, placówkami.

oświatowo - wychowawczymi, przychodniami lekarza rodzinnego, poradniami specjalistycznymi, mediami oraz innymi instytucjami w roku 2013 odbywała się na dobrym poziomie.

Pion zapobiegawczego nadzoru sanitarnego Państwowej Inspekcji Sanitarnej realizuje ustawowe obowiązki i zadania w zakresie ochrony zdrowia publicznego poprzez opiniowanie lub uzgadnianie pod względem sanitarno-higienicznym: projektów planów zagospodarowania, przedsięwzięć przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, dokumentacji projektowych inwestycji, w szczególności projektów budowlanych, wniosków dotyczących konieczności wykonywania raportu oddziaływania inwestycji na środowisko i jego zakresu, oraz odbioru obiektów budowlanych przekazywanych do użytkowania. W 2013 roku w trakcie dokonywanych odbiorów pod względem sanitarnym nie było obiektów, które zmuszałyby do wniesienia sprzeciwu podczas ich uruchomienia. W 2013r można zaobserwować tendencję spadkową ilości realizowanych inwestycji na terenie powiatu wrzesińskiego. W stosunku do ubiegłego roku o 23% spadła ilość odbieranych obiektów do użytkowania, o 38% uzgodnień dokumentacji projektowej w zakresie warunków higienicznych i zdrowotnych oraz o 27% wydanych opinii, co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko.

W obliczu ustawicznego podnoszenia kwalifikacji pracowników pionu Nadzoru Sanitarnego poprzez udział w szkoleniach zapewnia się w powiecie wysoką jakość w zakresie sprawowanego zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego nad warunkami zdrowotnymi Żywności i Żywienia, higieny środowiska, higieny pracy, higieny w szkołach i innych placówkach oświatowo – wychowawczych.

Główny cel działalności Państwowej Inspekcji Sanitarnej w powiecie wrzesińskim wytyczony na 2013 r. osiągnięto na zadowalającym poziomie.